

“gönül ve emek birliği...”

panko birlik

2009 YIL: 20 Sayı:94

Pankobirlik Yayın Organıdır.

Tarım Desteklenirse
BU İPLER HİÇ KOPMAYACAK...
Tarımın Kaybı Yarının Kaybıdır...

*Çevresel bir çöküş dönemine çoktan girdik,
yaşayacak başka dünyanız yok.
Yaşadığınız dünyayı atalarınızdan miras almadınız,
çocuklarınızdan emanet aldınız.*

Bunlar sizi korkutmuyor mu?

panko birlik
Tancar Ekiçileri Kooperatifleri Birliği

*“Hayatta insanı
mutlu edecek şey,
Kendisi için değil;
Kendisinden sonra
gelecek olanlar için
çalışmaktır.”*

K. Atatürk

**Sınırlı Sorumlu Pancar Ekicileri
Kooperatifi Adına Sahibi**
Fahrettin TAN
Genel Müdür Vekili

**Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu
Yazı İşleri Müdürü**
Atilla YILMAZ

Yayın Komitesi
Mevlüt KAVAS
Atilla YILMAZ
Esat KIVANÇ
Turgut AĞIRNASLIGİL
Cem KAPTAN
Tamer ERDEM

Yönetim Yazışma Adresi
Pankobirlik Genel Müdürlüğü
Mithatpaşa Caddesi No: 19
06420 Yenışehir ANKARA
Tel : 0 312 435 56 20 (8 hat)
Fax : 0 312 435 62 83
www.pankobirlik.com.tr
panko@pankobirlik.com.tr

Tasarım & Uygulama
kömenAJANS
M&C SOLUTIONS
Ank 0 312 466 20 10 (pbx)
İst 0 212 269 74 74
www.komen.com.tr
komen@komen.com.tr

Sanat Yönetmeni
M.Alper ALTINBAŞ

Grafik Tasarım
Özge ALKAZAK

Baskı & Cilt
Fersa Ofset
Tel: 0 312 386 17 00

“Pankobirlik Dergisi” adı kaynak
belirtilerek alıntılar yapılabilir.

Bu dergi ücretsizdir
3 ayda bir yayınlanır.

DERGİMİZ BASIN
AHLAK YASASINA UYGUNDUR.

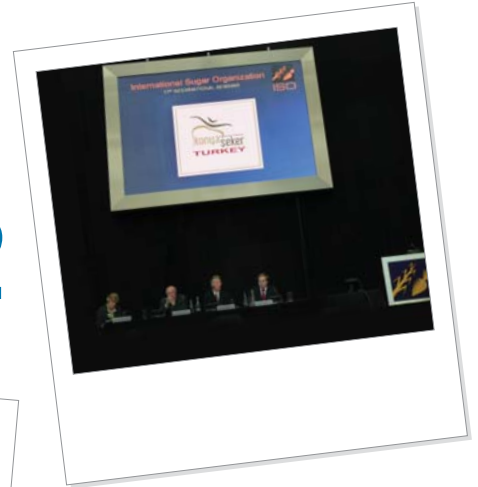
Baskı Tarihi Ocak 2009

yeni sayıya yeni bakış

Recep Konuk;
Küresel Kriz ve Tarım **4**

10 Birliğimiz
Genel Kurulu Yapıldı

PANKOBİRLİK
Dünya Şeker Devleri
Arasında **12**

18 Türkiye’de Şeker
Pahalı Tüketilmiyor!

İçindekiler

Recep Konuk; Küresel Kriz ve Tarım	04
Pankobirlik Genel Müdürlüğü Görevine Fahrettin Tan Vekaleten Atandı	07
Fahrettin Tan; "Pancar Alım Fiyatı Arttırılmalıdır."	08
Birliğimiz Genel Kurulu Yapıldı	10
Pankobirlik Dünya Şeker Devleri Arasında	12
Konya Pancar Kooperatifimiz'den Bir İlk Daha... Ülkemizin En Büyük ve En Modern Tohum Depolama ve Selektör Tesisi Kuruldu	15
Rotterdam'da Yapılan CIBE Komite Toplantılarına Katıldık	16
Türkiye'de Şeker Pahalı Tüketilmiyor!	18
İlkbahar 1.Dönem Kooperatif Müdürleri Toplantısı Yapıldı	20
Muhasebe Yöneticileri Semineri Yapıldı	22
Şeker Sektörü ve Özelleştirme	24
Avrupa'da Mevcut Pancar Şekeri Üretimi ve Değerlendirmeler	28
Jos Van Campen; "Pankobirlik, Türk Şeker Sektöründe Anahtar Bir Oyuncudur."	32
Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği	
Ortak Çalışma Grubu Toplantısı Yapıldı	37
Dünya Gıda İhtiyacı ve Sürdürülebilirlik	40
2008 Yılı Ürünü Destekleme Primleri Açıklandı	44
Hububat ve Baklagil Üreticilerine Yapılacak Destekleme Prim Ödemeleri Açıklandı	45
Sağlıklı Bir Yaşamdır; Yabancı Otlar 3	46
Vefat	54
Akıbet	55
10 Kasım 1938	56
Ekonomik Göstergeler	58
Basında Pankobirlik	60

panko birlik
ancar Etkicileri Kooperatifleri Birliği
"gönül ve emek birliği"

Recep KONUK
Yönetim Kurulu Başkanı

Her krizden biraz daha küçülerek çıkan tarım sektörü, kriz ortamlarında maalesef fedakârlığa en çok katlanan sektör olmuştur. Tedbir paketlerinde ve kriz bütçelerinde ilk tırpanlanan desteklemeler tarımsal desteklemeler olurken, acı reçetelerin kesildiği adreste çiftçiler olmuştur. Krizin müsebbibi tarım olmadığı halde bir anlamda mesuliyeti çiftçinin üzerine kalmıştır.

Küresel Kriz ve TARIM

Bugün dünya 2008 yılı ortalarında ABD'den başlayan ve her kıta ve her ülkeyi etkisi altına alan, süresi en iyimser tahminlerde bile 2010-2011 yıllarını da kapsayacağı öngörülen, etkisinin ise sadece finans sektörüyle sınırlı kalmayacağı tahmin edilen 2008 ekonomik krizini diğer adıyla küresel finans krizini yaşıyor. Bu kriz etkileri bakımından 1929 ekonomik buhranı ile karşılaştırılıyor. ABD ve AB ülkelerinin bu krizin aşılması için ilk günlerde ayırdıklarını ilan ettikleri 4 trilyon dolarlık kaynak paketleri katlanarak büyüdü. Finans krizinin dünya ekonomisine maliyetinin 11,4 trilyon dolar bulacağı tahmini yeni veriler ve etki analizleriyle revize edilerek neredeyse iki katına çıkarıldı. Ve bu finans krizinden finans sektörünün yanı sıra reel ekonomi de kaçınılmaz olarak etkilendi.

Dünyada işsizlik artarken, otomotivden, inşaat, gıdadan hizmetlere, enerji piyasalarından, tarıma kadar her sektör nasibini aldı. Dünyanın ticaret hacmi daralırken, iç tüketimde de dengeler değişmeye başladı. Bunun uzun vadede etkisinin bütün ekonomilerde daralma olarak görüleceği en yetkili ağızlardan ifade

edilirken, küresel büyüme tahminleri de yeniden revize edildi, ediliyor.

Gelişmiş ülkelerin bu krizin olumsuz etkilerini azaltmak için uyguladıkları önlem paketleri;

- Finans sektörünün desteklenmesi,
- Tüketimi arttırıcı önlemlerin alınması, (ekonomik daralmayı önlemek için)
- Reel sektörün desteklenmesine yönelik önlemlerin geliştirilmesi, ana başlıklarında yoğunlaştı.

Bu amaçla ayrılan fonlardan finans sektörü kadar, sanayi, hizmetler, tarım kısaca her sektörün yaşadığı veya yaşayacağı sorunlar gözetilerek kaynak ayrıldı. Yani bir bütün olarak ekonominin ayakta kalması amaçlandı.

Ülkemizde de bu krizin seyri dünya ile paralel bir gelişme izledi. Önceleri kriz ile ilgili temenni ve telkin ağırlıklı yaklaşım yerini somut önlemlere yönelik yaklaşımlara bıraktı. Krizin ülkemizi de etkileyeceği anlaşılınca sektör analizleri ve uzun vadeli ekonomik hedeflerde revizyona gidildi. Acil ve somut

önlemler ekonomi yönetimi ve bürokrasisince uygulamaya konulmaya başlandı. Merkez Bankası'nın likitide önlemleri, iç tüketimin artırılmasına yönelik uygulamalar, finans sektörüne yönelik tedbirler, somut adımlar olarak atıldı. IMF ile anlaşma zemininin oluşması ve bunun yaratacağı olumlu etki krizle mücadelenin moral boyutu olarak devreye sokuldu.

Sektör temsilcilerinin somut talepleri de son günlerde ekonomi yönetimince cevaplanmaya başlandı. Örneğin sicil affı, faiz indirimi, birleşmelerde vergi muafiyeti, otomotivde KDV tecil ve terki, işçi çıkarılmaması halinde pirim ödemesi, ihracatın desteklenmesi gibi önlemler uygulamaya konmaya başlandı veya hazırlıkları yapılıyor. Krizin sonunda tüm dünyada işini kaybedeceklerin sayısına yönelik milyonlarla ifade edilen tahminler yapılırken, şimdiden ülkemizde işsizlik oranı Aralık ayı itibarıyla %1,2 oranında bir sıçrama yaptı ve işsiz sayısı 385.000 kişi birden arttı. Yani kriz finans sektörü kaynaklı olsa da sonuçları bakımından en ağır etkiyi, ücretliler ve dar gelirliiler üzerinde göstermeye başladı. Ülkemiz nüfusunun halen yaklaşık dörtte birini barındıran kırsal kesimde de bu krizin

etkilerinin hissedilmesi krizin tabiatı gereğidir. Emek yoğun istihdam özelliğiyle istihdama, Milli Gelirden aldığı paya oranla daha fazla katkı veren tarım sektörünün de krizden etkilenmesinin sonuçları ağır ve dramatik olacaktır.

Her krizden biraz daha küçülerek çıkan tarım sektörü, kriz ortamlarında maalesef fedakârlığa en çok katlanan sektör olmuştur. Tedbir paketlerinde ve kriz bütçelerinde ilk tırpanlanan desteklemeler tarımsal desteklemeler olurken, acı reçetelerin kesildiği adreste çiftçiler olmuştur. Krizin müsebbibi tarım olmadığı halde bir anlamda mesuliyeti çiftçinin üzerine kalmıştır. Bu krizde de bazı sektörler için önlem paketleri peş peşe açıklanırken, tarım sektörü krizden etkilenmeyecekmiş gibi davranılmaktadır. Yıllardır biriken yapısal sorunların üstüne krizin yıkıcı etkilerinin getireceği yük eklenirken, rakamların verdiği alarm bile dikkatleri çekmemektedir. 2007 yılında 900 milyon dolarlık net tarımsal ürün ithalatı olan Türkiye'nin 2008 tahmini rakamlarıyla bunu yaklaşık 3'e katlaması, tarımsal üretim dışında kalan arazilerdeki artış, tarım ürünlerinde küresel fiyat sıçramaları bile dikkatlerin tarıma

Ülkemiz gibi Küresel Kriz'den etkilenen AB ülkeleri tüm diğer sektörler gösterdikleri destek yaklaşımını tarım sektörüne de yansıtmışlardır. AB ülkeleri bu kriz döneminde bile stratejik sektör olarak değerlendirdikleri tarımda üretimi arttırmak, rekabetçi yapılarını güçlendirmek için tarımsal desteklemeye AB bütçesinin yaklaşık üçte birini ayırma kararı almış, toplam 13 milyonluk tarım kesimine 42,5 milyar € kaynak ayırmıştır.

yoğunlaşmasına sebep olamamaktadır. Dolayısıyla da üretimin artırılması, rekabetçi yapının geliştirilmesi için gerekli desteklemeler ve yapısal düzenlemeler sürekli gecikmiş, Tarım Kanunu'ndaki açık hükme rağmen, tarım kesimine GSMH'den ayrılması gereken %1 pay yarı yarıya azaltılmıştır.

2009 bütçesi daha TBMM'ye sevk edilmeden 2009 yatırım programına göre 5,9 milyar TL öngörülen tarımsal destekler yaklaşık %7,5 oranında azaltılarak 5,5 milyar TL olarak tasarıda yer almıştır. Ancak bütçenin Meclis görüşmelerinde önergeyle toplam 3 milyar TL'lik ödenek iptalinde de ilk etkilenen çiftçi destek ödemeleri olmuş ve Tarım Bakanlığı bütçesine konulan ödeneğin %10'u iptal edilmiştir. Tek başına bu göstergeler bile tarım kesiminin kriz döneminde kaderiyle baş başa bırakıldığının işaretleridir. Oysa aynı krizi yaşayan AB ülkeleri tüm diğer sektörlerde gösterdikleri destek yaklaşımını tarım sektörüne de yansıtmışlardır. AB ülkeleri bu kriz döneminde bile stratejik sektör olarak değerlendirdikleri tarımda üretimi arttırmak, rekabetçi yapılarını güçlendirmek için tarımsal desteklemeye AB bütçesinin yaklaşık üçte birini ayırma kararı almış, toplam 13 milyonluk tarım kesimine 42,5 milyar € kaynak ayırmıştır.

AB'nin ve gelişmiş ülkelerin tercih ettiği yaklaşım, tüm sektörlerin ayakta kalmasına yöneliktir. Bizim ülkemizin kaynakları kıt olabilir, öncelikleri de farklı olabilir ancak unutulmamalı ki bütün sektörler bir birinin rakibi değil tamamlayıcısıdır. Tarım kesimi olarak bizim niye şu sektör destekleniyor diye bir eleştirimiz veya alınganlığımız yok. Biz üretici olarak üretmenin ne demek olduğunu, ne anlama geldiğini biliyoruz. Üretimin artırılmasına, istihdam alanlarının açılmasına yönelik her tedbire de destek veriyoruz. Biz, ülkemizin sanayi sektörü de, hizmetler sektörü de tarım sektörü de gelişsin, daha fazla hizmet, daha fazla mamul madde, daha fazla ürün üretilsin diyoruz. Nitekim gelişmiş ekonomilerin hem dünyanın etkin sanayi ve teknoloji ürünü ihracatçısı, hem hizmet sağlayıcısı hem de dünya tarım ürünleri piyasalarının en belirleyici, en etkin aktörleri olduklarını da biliyoruz.

Tüm bu gerçekler ortadayken, yıllardır tekrarlanan yanlış bir ezberi anlamakta güçlük çekiyoruz. GSYH'de tarım kesiminin

payının azalması, başka hiçbir göstergeye bakılmadan ülkemizde yıllarca olumlu karşılıklı, ihracattaki payının düşüşü gelişmişlik göstergesi kabul edildi. Dün gelişmeleri o şekilde değerlendirenler, bugün geldiğimiz noktada ithalat rakamlarını aynı yaklaşımla yorumlayabilecekler mi? Henüz yüzyılı tamamlamayan, kurulduğu yıllarda sanayi, ticaret, turizm altyapısı olmayan Cumhuriyetimizin hemen hemen tek ekonomik faaliyeti yürüterek bütün sektörleri yarattığı katma değerle topraktan sermaye üretmiş tarım sektörünün kaderiyle baş başa bırakılması hem mazisi açısından bir vefasızlık olacak, hem de dünya gerçekleriyle örtüşmeyecektir.

Ekonominin sacayakları olan sektörlerden birinin yok olması veya kısaltılması tüm dengenin de bozulmasına sebep olacaktır. Buna paralel olarak, istihdam, üretim, ihracat-ithalat ve en önemlisi sosyal denge bozulacak, onarılması ve göğüslenmesi güç meseleleri karşımıza çıkaracaktır.

Tarım kesimi olarak bizim beklentimiz ve temennimiz, krizin bizleri de etkilediğinin farkına varılmasıdır. Bizim de ekonomide yarattığımız istihdam, ürettiğimiz ürünle ülke ekonomisinin işleyişini sağlayan ana damarlardan biri olduğumuzu teyit edecek şekilde tedbir paketlerinde yer almamızdır. Türk çiftçisi olarak bizler, Türkiye'nin geleceği için üretmeye, kalkınma hamlesine omuz

vermeye devam ediyoruz. Krizin müsebbibi olmadığımız halde, krizin sonuçları itibarıyla yüklediğimiz yüke rağmen üretmeye devam kararlılığımızdayız. Bu gayretimizde bize yapılacak en büyük katkı, biraz destek ve üretimin önündeki engellerin kaldırılması olacaktır.

Unutulmamalı ki;
"Ekmeden Biçilmez"

Henüz yüzyılı tamamlamayan, kurulduğu yıllarda sanayi, ticaret, turizm altyapısı olmayan Cumhuriyetimizin hemen hemen tek ekonomik faaliyeti yürüterek bütün sektörleri yarattığı katma değerle topraktan sermaye üretmiş tarım sektörünün kaderiyle baş başa bırakılması hem mazisi açısından bir vefasızlık olacak, hem de dünya gerçekleriyle örtüşmeyecektir.

PANKOBİRLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GÖREVİNE

FAHRETTİN TAN

VEKÂLETEN ATANDI

2000 yılından itibaren Pankobirlik Genel Müdür Yardımcılığı görevini başarıyla yürüten Fahrettin Tan, 8 Ekim 2008 günü Pankobirlik Genel Müdürlüğüne vekâleten atandı.

1960 yılında Balıkesir-Susurluk'ta doğan Tan; İlk, Orta ve Lise öğrenimini Susurluk'ta tamamladı. 1984 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme

Bölümünden mezun oldu. Ankara Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Bilgisayar İhtisası yaptı.

Çalışma hayatına öğrencilik yıllarında Eskişehir Şeker Fabrikası ve Eskişehir Pancar Kooperatifi'nde başladı. 1986-1989 yıllarında Kütahya Tarım Kredi Kooperatifleri Bölge Birliği'nde muhasebe şefi olarak görev yaptı. 1989-1994 yıllarında İzmir Tarım Kredi

Kooperatifleri Bölge Birliği'nde idareci olarak çalıştı. 1994-1999 yıllarında Susurluk Belediye Başkanlığı görevinde bulundu. 1999-2000 yıllarında ise Eskişehir Merkez Tarım Kredi Kooperatifi Müdürlüğü yaptı.

Evli ve iki çocuk babası olan Fahrettin Tan'a yeni görevinde başarılar dileriz.

Fahrettin TAN
Genel Müdür Vekili

Pancar çiftçisinin üretim maliyetinde en büyük payı oluşturan mazot ve gübrede yaşanan olağanüstü fiyat artışları ile birlikte, açıklanan pancar alım avans fiyatları nedeniyle çiftçimiz üzerinde pancar üretimi konusunda kararsız kalmıştır.

PANCAR ALIM FİYATI ARTTIRILMALIDIR

Şeker pancarı, başta AB ülkeleri olmak üzere üretildiği tüm ülkelerde ekonomiye, istihdama ve çevreye olan katkıları nedeniyle desteklenmekte ve üretimi teşvik edilmektedir. Ülkemizde ise şeker pancarı üretiminde sıkıntılar yaşanmaktadır. Dünyada ve ülkemizde son yıllarda yaşanan gelişmeler ile birlikte, kuraklık ve girdi maliyetlerindeki artış, maalesef ülkemizi şeker ihtiyacının karşılanamaması gibi bir sorunla karşı karşıya bırakmıştır.

Bu gelişmelerin yanı sıra, kaçak şeker, kayıt dışı NBS üretimi ve kimyasal tatlandırıcı tüketimindeki kontrol dışı artış gibi şeker sektörünün kendi içindeki sorunlar da şeker pancarı tarımına yönelik olumsuzlukları daha da artırmıştır. Oluşan stoklar nedeniyle, pancar şekeri üretim kotası gerçek tüketim kadar tahsis edilememiş, pancar üretimi azalan diğer ürünlerini de yeteri kadar değerlendiremediği için gelir elde edemeyen çiftçimiz, üretip zarar etmektense, üretmemeyi tercih eder duruma gelmiştir.

Pancar çiftçisinin üretim maliyetinde en büyük payı oluşturan mazot ve gübrede yaşanan olağanüstü fiyat artışları ile birlikte, açıklanan pancar alım avans fiyatları

nedeniyle çiftçimiz üzerinde pancar üretimi konusunda kararsız kalmıştır.

2007 yılında ortalama 750 YTL/Ton olan DAP gübresinin fiyatı 2008 yılında %250 artışla 1.900 YTL/Ton, 2007 Haziran ayında 1,87 YTL/Lt olan Mazotun fiyatı, en çok kullanıldığı 2008 Haziran-Temmuz döneminde %80 artışla 3,30 YTL'ye kadar yükselmiştir. 2008 Eylül ayında başlayan küresel krizin etkisiyle söz konusu girdi fiyatlarında düşme yaşansa da, birçok

üründe üretici maliyetlerinin yüksek olması, piyasada fiyatın oluşumunu sağlayan parametrelerin üretici aleyhine oluşması, başka bir ifade ile üreticinin ürünü yeteri kadar değerlendirememesi, tarımımızın önündeki en önemli engeller olarak kendini göstermiştir. Kısacası ülkemiz tarımının hem üretim boyutunda, hem de üretileni çiftçi menfaatleri yönünde pazarlama noktasında çözülmesi gereken son derece önemli sorunları vardır.

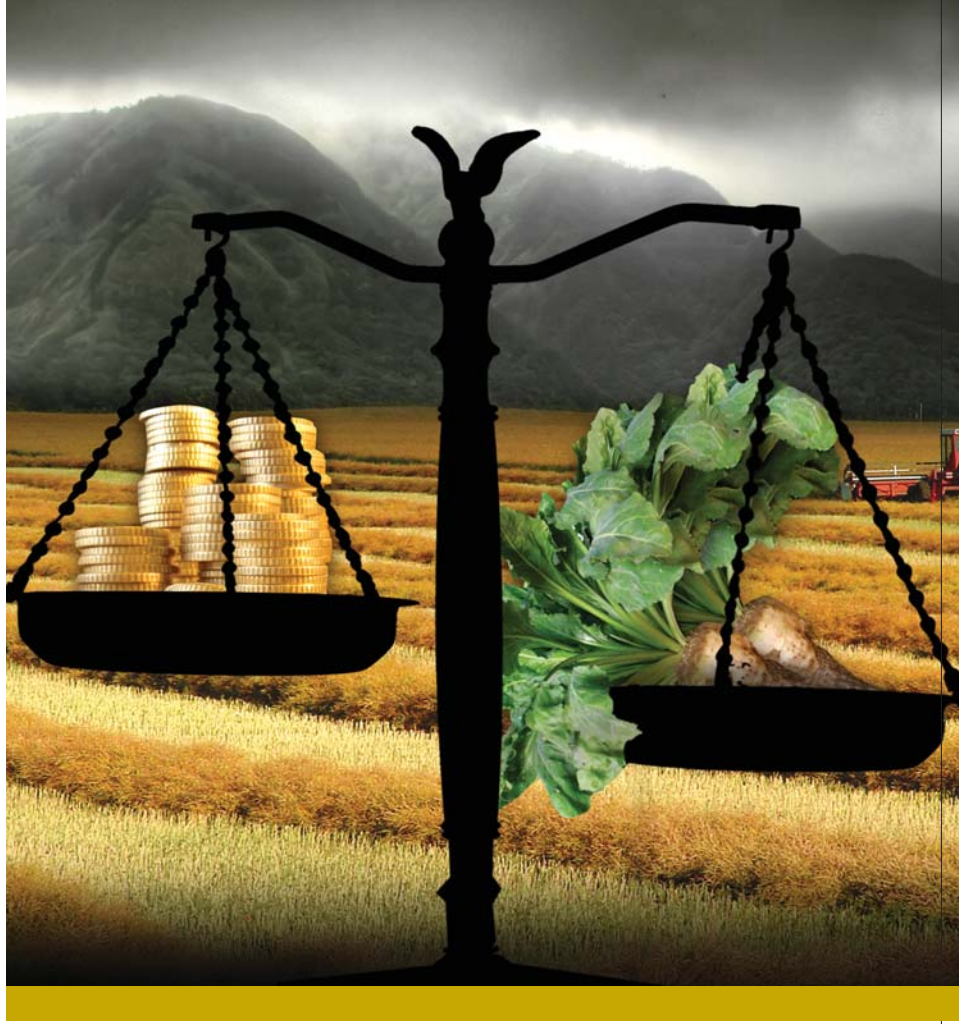

Burada konuyu özele indirgeyerek ana iştiğal konumuz olan pancar ve şeker üretimine yönelik sorunları dile getirmek istiyorum. Bilindiği gibi 2006-2007 üretim döneminde TÜİK kuraklık raporunda da yer aldığı üzere şeker pancarı üretiminde ortalama %14 azalma yaşanmış, bazı bölgelerimizde bu azalma %40'lar düzeyinde olmuş, birçok fabrika şeker üretim kotasını tamamlayamamıştır. Üretim kaybını telafi etmek amacıyla, 2008-2009 döneminde Şeker Kurumunca fabrikalara verilen şeker üretim kotası 2,1 milyon ton'dan 2,4 milyon tona çıkarılmış olmasına rağmen, üretim maliyetlerindeki artış ve üreticiyi tatmin etmeyen pancar alım fiyatı nedeniyle, çoğu şeker fabrikası üreticiden yeterli taahhüt alamama problemi yaşamıştır.

Kooperatif fabrikaları da sektördeki sorunlardan, iklimdeki değişimlerden olumsuz etkilenmişlerdir. Ancak bu etkilenmeyi en alt seviyede tutacak tedbirleri de uygulamaya koymuşlardır. Özellikle aynı ve nakdi avanslarda üreticinin ihtiyacı olduğu dönemde, fabrika imkânları da zorlanarak çiftçinin yanında yer almaya, destek verilmeye çalışılmıştır. Bununla birlikte pancar üretimini teşvik etmek ve kendilerine tahsis edilen kota kadar şekeri üretebilmek için fabrikalarımız faaliyet gösterdikleri bölgenin özelliklerine göre farklı pancar alım fiyatı da uygulamaya başlamışlardır.

Kooperatif fabrikaları kuraklığın ülkemizi en çok etkilediği yörelerde bulunmasına karşın, üreticisine sağladığı imkânlarla bu durumu en az etkiyle atlattır. Burada fabrikalarımızın üretimin artırılmasına yönelik gayretleri yanında, bölge çiftçisinin pancar tarımı konusundaki bilgi ve deneyimi de bu başarıda önemli etken olmuştur.

Sektörde yaşanan bu gelişmeler ve artan sorunlar, ülke genelinde şeker pancarı tarımı yapan yaklaşık 1,7 milyon ortağımızın ana geçim kaynağını oluşturan pancar tarımının sürdürülebilirliği konusunda endişeye kapılmasına sebep olduğunu da burada belirtmemiz gerekiyor. Nitekim Birliğimizin son genel kurulunda da bu endişeler ve pancar tarımının geleceğine yönelik kaygılar dile getirilmiştir. Üreticilerimiz ve Birliğimiz Hükümetimizden hem şeker hem de pancar üretiminde yaşanan sorunların giderilmesi, üretimde sürdürülebilirliğin sağlanması için emek ve girdi yoğun üretim yapılan ancak özel olarak destek verilmeyen şeker pancarı tarımının AB ülkeleri gibi desteklenmesi ve üretiminin teşvik edilmesini beklemektedir.

Kooperatif fabrikaları da sektördeki sorunlardan, iklimdeki değişimlerden olumsuz etkilenmişlerdir. Ancak bu etkilenmeyi en alt seviyede tutacak tedbirleri de uygulamaya koymuşlardır. Özellikle aynı ve nakdi avanslarda üreticinin ihtiyacı olduğu dönemde, fabrika imkânları da zorlanarak çiftçinin yanında yer almaya, destek verilmeye çalışılmıştır.

Bir ülkede kalkınmanın tarımla başladığını veya kalkınmış ülkelerin tümünde en hassas ve stratejik sektörün yine tarım olduğunu görmekteyiz. Bu çerçevede pancar üretiminin önündeki sorunları azaltacak, üretici ortaklarımızı rahatlatacak ve ekmeğini topraktan kazanmasını sağlayacak bir fiyat politikasının izlenmesinde yarar vardır. Çiftçi bu ülke için yük değil, Büyük Atamızın da vurguladığı üzere her kesim tarafından milletin efendisi olarak görülmeli, her fırsatta baş tacı edilmelidir. Son günlerde sıkça telaffuz edildiği gibi "Çiftçiyi kaybedersek tarımı kaybederiz, tarımı kaybedersek geleceğimizi kaybederiz".

Sözlerimi ülkemizin, kooperatif ortaklarımızın ve çalışanlarımızın yeni yılını kutlayarak ve hayırlara vesile olmasını dileyerek tamamlamak istiyorum. Saygılarımla

BİRLİĞİMİZ Genel Kurulu Yapıldı

**Pankobirlik
olarak dünyanın
şekillenmesinde gerek
çevreyle ilgili gerek
gıdadaki gerekse
enerjideki gelişmelerde
fikirlerimizi ortaya
koymakla kalmadık
bunun önümüzdeki
yıllarda nasıl
oluşacağına dair de
önemli katkılar verdik.**

Pankobirlik 36. Olağan Mali Genel Kurulu, 8 Ekim 2008 günü Ankara'da yapıldı. Genel kurul açılış konuşmasını yapan Yönetim Kurulu Başkanı Recep Konuk, kooperatifçiliğin önemini vurgulayarak "Pankobirlik olarak başta yönetim kurulu üyeleri arkadaşlarımız olmak üzere, değerli bürokratlarımızla güzel çalışmalara imza atmış olduğumuzu düşünüyorum" dedi.

Konuk; Pankobirlik olarak önceki yıllarla mukayese edildiğinde cirosunda, karlılığında artış sağlarken yaptığı işlerin çeşitliliğinde önemli mesafeler alındığını, bunun da disiplinli, düzenli çalışmayla sağlanmış olduğunu ifade etti. "Pankobirlik'in ülkemizde hak ettiği saygın yerini alırken, buradaki saygınlığı sadece ülke kabulleriyle ortaya çıkmadığını ayrıca uluslararası birçok kuruluşa üye olduğunu" belirten Konuk; "Bilindiği gibi AB ülkelerinin oluşturduğu CIBE'ye AB üyesi olmayan tek ülke olarak Türkiye katılabilmiş, kurumumuz oradaki hak ettiği saygın yerini alarak, ilk olarak Konya'da bir kongre çalışmasını beraberce yapmıştır" dedi.

Ayrıca Pankobirlik olarak Dünya Pancar ve Kamış Üreticileri Birliği olan WABCG'nin üyeliğine Pankobirlik olarak kabul edildiğini belirten Konuk; "Pankobirlik'in evsahipliğinde, WABCG'nin bu yıl ki konsey toplantısını 21 ülkeden 122 katılımcının iştirakiyle İstanbul'da icra ettiğini, Dünya ile entegrasyonunda kurum

ve kuruluşlarla organik bağını kurarak dünyadaki gelişmelere kendini açtığını, Dünyadaki şeker sektörü başta olmak üzere, tarımsal değişimleri takip eden onlarla bilgi alışverişi, teknoloji transferi olan bir yapıyı kurduğunu ve ülkemize kazandırdığını" ifade etti.

Geçtiğimiz günlerde ABD'den bir davetiye aldığını belirten Konuk; "Bu davetiye Clinton Global İnisiyatif Grubu'nun davetiyesidir. Bu gruba dünyanın başarılı olan, başarsını ortaya koyan, başarıyı gerçekleştiren ve ülkesinde en saygın yere oturmuş olan kişilerin davet edildiği toplantıda biz de yerimizi aldık. Orada biz de bir Pankobirlik kuruluşu olarak dünyanın şekillenmesinde gerek çevreyle ilgili gerek gıdadaki gerekse enerjideki gelişmelerde fikirlerimizi ortaya koymakla kalmadık bunun önümüzdeki yıllarda nasıl oluşacağına dair de önemli katkılar verdik. Dolayısıyla onlar bu katkıları almaya ihtiyaç duyduklarını tespit etmişler ve biz de o toplantıda bulunduk ve gerekli katkıları oluşturduk." dedi.

Bu başarıları burada bulunanların büyük bir onurla Türkiye adına attığı imza şeklinde yorumlayan Konuk, özelleştirme ile ilgili konuda da görüşlerini ortaya koyarak Başbakanımızla özelleştirme ile ilgili yaptığı görüşmelere değindi. Konunun önemini vurgulayarak, "Üreticinin olmadığı bir özelleştirmenin şeker sektörünün yok olmasına neden olacağını,

fabrikaların işletme devrinin kooperatiflere verilmesinin en uygun çözüm olduğunu, bu konuda hükümete düşen görevi yerine getirmelerini beklediklerini” ifade etti.

Daha sonra konuşmasını yapmak üzere kürsüye gelen Genel Müdür Yard. Doç. Dr. Mikdat Çakır konuşmasında tarım sektörünün sorunlarına değindi. Gelişmiş Dünya ülkelerinde ve AB’de nüfusun %5’i tarımdan geçinirken, gayrisafi milli hâsılanın %50’sinin tarıma harcadığını belirten Çakır; “Dünya ve AB ülkeleri tarımı ayakta tutmaya çalışıyorlar. Çünkü gıda güvenceniz olmadan hiçbir güvenliğiniz yok. Avrupa tarım işletmesi açana destek veriyor, küçük çiftçiye destek veriyor. Büyümek için yapmıyor, niye arazi boşalsın, arazide köylü olmazsa araziye savunacak olmaz.” dedi.

Konuşmasında ülke tarım sektörünü ABD ve AB ile kıyaslayan Çakır; “AB’de tarımdan kazandığı %7, tarıma harcadığı %50 olmasının nedeni, sen olmazsan bu devlet olmaz yeter ki yerinde dur diyor köylüye. Türkiye’nin nüfusunun %40’ı tarımda, aldığı pay %10 bile değil. Bunu bilenler çözümü getirmeli tarımın sorununu halletmeliler.” diye konuştu. Özelleştirme konusunda da görüşlerini açıklayan Yard. Doç. Dr. Mikdat Çakır; “ABD’de şeker fabrikaları %100 Amerikalıdır. Amerikalı pancar çiftçisidir. AB’de son 5 yılda çiftçi payı %40 lardan, %60 lara çıkmıştır.

Bizde devlet adına çiftçi sahipti. Devlet olunca %100 ü bizim sanıyorduk. Buradan geriye gidiş önümüzde konuyor. Canınızı, emeğinizi, her şeyinizi vereceksiniz, dünyanın 3 misli fiyatına yakıt kullanacaksınız, 3 misli KDV verecek ve de suçlanacaksınız. Verim dekada elde ettiğiniz şeker Avrupa’ya eşitse burada çiftçinin suçu yoktur. Şeker pancarı çiftçisi

dünyanın altında değildir. Şekeri pahalı hale getiren pancar çiftçisi değildir.” dedi.

Toplantı gündemindeki diğer maddelerin görüşülmesiyle sona eren Pankobirlik 36. Olağan Mali Genel Kurul toplantısında, tüm kararlar oy birliği ile alındı. Ülkemize ve Camiamıza Hayırlı olmasını dileriz.

PANKOBİRLİK DÜNYA ŞEKER DEVLERİ ARASINDA

WABCG (Dünya Pancar ve Kamış Üreticileri Birliği) ve ISO (Uluslararası Şeker Organizasyonu) 'nın 17-19 Kasım 2008 tarihleri arasında Londra da düzenlediği kongrelere çeşitli firma temsilcileri ile iş ve ortak yatırım imkânlarını görüşmek üzere, Birliğimiz Yönetim Kurulu Başkanı Recep KONUK, Genel Müdür V. Fahrettin TAN, APK Müdür Yard. Cem KAPTAN ve Konya Şeker Sanayi ve Ticaret A.Ş. Genel Koordinatörü Aysin UNAL katıldı.

Toplantılara WABCG'nın bünyesinde oluşturulan tüm ilgili komitelerin delegasyonları katıldı, oturumlar ve paneller düzenlenerek,

ülke ve Birlik temsilcileri tarafından tebliğler sunuldu. Toplantı sonunda oluşan görüş ve politikalar ise ISO tarafından DTÖ ve AB komisyonuna bildirildi.

19.WABCG/ISO Toplantısında ele alınan konular arasında önem arz eden hususlar şunlar oldu:

a. Şeker ve Biyoetanol piyasalarındaki dünya trendleri, dünya şeker üretim ve tüketim durumunun fiyatlar karşısındaki seyri, petrol fiyatlarının şeker ve etanol piyasalarına olan etkileri, stok - tüketim trendleri, 2009 yılı şeker için ön üretim ve tüketim tahminleri,

WABCG Semineri sonrasında organize edilen Uluslararası Şeker Organizasyonu (ISO) Kongresine önceki yıllarda olduğu gibi bu yılda Konya Şeker Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına sponsor kuruluş olarak destek verildi.

İcra kurulu üyeleri arasında yapılan ve diğer üyelere kapalı toplantılarda ise Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Recep KONUK tarafından çeşitli konulardaki görüş ve önerileri WABCG divan başkanlığına ve ilgili üye temsilcilerine iletildi.

b. Finansal krizin emtia fiyatları üzerindeki olası etkileri, kredi finansman olasılıkları, uzun ve kısa vadede borsalarda işlem gören emtiaların seyri,

c. Brezilya ve ABD ile AB ve önemli biyoetanol üreticisi ülkelerdeki etanol pazarları, üretim durumu, fiyatları, petrol fiyatları karşısındaki artış ve karlılık durumları,

d. Girdi fiyatlarındaki artışların üreticiler açısından etkileri, pancar ve kamış şekeri üretiminde girdi fiyatlarındaki artışın üreticiler açısından önemi,

e. Pancar ve Kamış üretiminde münavebe bitkileri arasındaki tercihler - rekabet şanslarının değerlendirilmesi,

f. Sürdürülebilir tarım, Brezilya'daki çevresel gelişmeler, izlenebilirlik, sosyal sorumlulukların paylaşımı, tarımsal işletmelerde standardizasyon, ürünlerin tek bir logo altında etiketlenmesi, gıda hijyeni ve güvenliği, çevre koruma ve hayvan sağlığı konularının değerlendirilmesi,

g. Şeker pancarında güvenli depolama ve ürün koruma, ürünlerin kullanılması, sertifikalandırılmış ürün danışmanları, gübrenin depolanması ve uygulanması, tarımsal işletmelerde kayıtların tutulması ve yıllık gözden geçirme konuları tüm detayları ile ele alındı.

Genel toplantıların sonrasında sadece icra kurulu üyeleri arasında yapılan ve diğer üyelere kapalı toplantılarda ise Pankobirlik Yönetim Kurulu Başkanı Recep KONUK tarafından çeşitli konulardaki görüş ve önerileri WABCG divan başkanlığına ve ilgili üye temsilcilerine iletildi.

KONUK ayrıca; AB ve ABD'de denemeleri yapılan Genetik Modifiye (GM) pancarların deneme sonuçlarının açıklanması, suni tatlandırıcıların pancar ve kamış şekeri sektörüne olumsuz etkileri yönünde alınması gereken önlemler ve ortak bir tavır sergilenmesi gerektiği hususu ve ne çeşit ortak politikalar üretilebileceğinin tartışılması gerekliliği konularında görüşlerini dile getirdi.

2- ISO 17. TOPLANTISI;

WABCG Semineri sonrasında organize edilen Uluslararası Şeker Organizasyonu (ISO) Kongresi'ne önceki yıllarda olduğu gibi bu yıl da Konya Şeker Sanayi ve Ticaret A.Ş. adına sponsor kuruluş olarak destek verildi.

18-19 Kasım 2007 tarihleri arasındaki iki günlük ISO semineri boyunca dünyanın önde gelen şeker uzmanları ve temsilcileri küresel şeker ve etanol pazarları, ticareti ve AB şeker reformunu değerlendirerek, yeni açılımlar

hakkında katılımcılara bilgiler verdi. İlgili kongreye Türkşeker ve Şeker Kurumu yetkilileri de katıldı.

Bu yılki seminerin Başkanlığını Avustralya Kamış Üreticileri Birliğinin ve aynı zamanda WABCG' nin de Başkanlığını yapan Alf CRISTAUDO yaptı. Üyesi olduğumuz CIBE'nin Başkanı Bay Jos Von CAMPEN ise, AB Şeker Rejimindeki gelişmeler ve geline son nokta hakkında bir tebliğ sundu. Kongrede önem arz eden konular ve sunumu gerçekleştiren kişiler ise şunlar oldu:

a. Jeffrey Sprecher (USA); Şeker ticaretindeki yeni gelişmeler ve seçenekler;

b. Dr.Pilinio Nastari (BREZİLYA); Kamış şekeri üretim artışı, ithalat ve ihracat rakamları ile üretim tüketim ilişkisi ve şeker tarımı ve ticaretindeki gelişmeler,

c. John Vos CAMPEN (GIBE ve Royal COSUN Başkanı): Geçtiğimiz üç yılda AB de yeni rejimle birlikte pancar ve şeker fiyatları, üretim hacimleri, fabrika sayıları ve ülkelerin üretim kotalarındaki değişimler, yan ürünlerden özellikle pancar küspesinin değer katkısı, Biyoetanol ve diğer yan ürün yatırımları ile ürün çeşitlendirmeleri ve şekerin AB deki geleceği,

d. Harvey Davenport: (British Sugar); Nüfus ve Gelir artışı ile şeker tüketiminin ilgisi, özellikle de Asya ülkelerinde Arz - Talep ve Stok durumu, Brezilya'da Etanol ve Esnek Yakıtlı Araçlara yönelik yatırımlar, Tarımsal ürünlerde enerji yatırımları ve değişim, bu değişimin etkileri, GM bitkilerin kullanımının devreye girmesi,

e. Karl Friedrich Falkenberg (AB Komisyonu Ticaret Genel Müdürlüğü): 2009 yılında LDC ve ACP ülkelerinden AB'ne gümrüksüz olarak girecek şeker için yapılan anlaşmalar ve gelinen noktalar hakkında katılımcılara bilgi verildi.

Bu toplantıların dışında heyetimizce organize edilen ve ISO toplantıları ile eş zamanlı olarak gerçekleştirilen TATE&LYLE - EDF&MAN Firması ve Royal COSUN Hollanda Pancar Üreticileri Birliği yetkilileri ile ayrı olmak üzere 3 ayrı görüşme düzenlendi.

Toplantılarda ortaklarımızın her türlü ürünlerinin değerlendirilmesi, yeni pazar olasılıkları ve üretim teknikleri ile bilgi transferi ve ortak işbirliği imkânları konusunda karşılıklı girişimlerde bulunularak, iş geliştirme ve çeşitli olasılıklar üzerinde görüşüldü.

Dört gün süren görüşmeler sonucunda işbirliğinin sürdürülebilirliği noktasında önemli kararlar alındı.

18-19 Kasım 2007 tarihleri arasındaki iki günlük ISO semineri boyunca dünyanın önde gelen şeker uzmanları ve temsilcileri küresel şeker ve etanol pazarları, ticareti ve AB şeker reformunu değerlendirerek, yeni açılımlar hakkında katılımcılara bilgiler verdi.

Konya Pancar Kooperatifimiz'den

BİR İLK DAHA...

Ülkemizin En Büyük ve En Modern Tohum Depolama ve Selektör Tesisi Kuruldu.

Sertifikalı tohum; genetiği ve çeşit özelliği belli olan tohumların ekilmesi ile elde edilen ürünlerden aynı fiziksel özellikte olanların seçilmesidir. Sertifikalı tohumlar genetiği ve çeşit özelliği korunarak elde edildiği için verim yönüyle diğer tohumlara nazaran %25'e kadar daha fazla ve yüksek kalitede ürün elde etmeyi sağlar.

Tohum; verim ve kaliteyi etkileyen en önemli tarımsal girdilerden biridir. Ancak sertifikalı tohumluk fiyatlarının yüksek olması ve sertifikalı tohumluk teminindeki çeşitli güçlüklerden dolayı sertifikalı tohum kullanımı arzu edilen seviyelere ulaşamamaktadır. Bu da verim ve kalitenin düşmesine neden olmakta, üreticilerimizin emeğinin karşılığını alamamaktadır.

Hububat tohumculuğu yıllarca devlet tekelinde Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü bünyesinde yürütülmüştür. Hububat tohumluğu üretimi konusunda özel sektör fazla ilgi

göstermediği için tohumluk üretim ve satışı yeterince gelişmemiştir. Ülkemizin yıllık buğday tohumluk ihtiyacının %33 ü, arpa tohumluk ihtiyacının ise %9 u ancak karşılanabilmektedir.

Ülkemizin yaklaşık olarak yıllık 620.000 ton buğday, 250.000 ton arpa olmak üzere 870.000 ton hububat tohumluğuna ihtiyacı olduğu düşünülürse kamu veya özel sektörün, tohumculuk konusunda daha çok çalışmaların gereği ortaya çıkmaktadır.

Ortaklarımızın tohumluk ihtiyaçlarının piyasadan tedarik usulü ile yeterince karşılanamamasından dolayı Birliğimiz koordinatörlüğünde kooperatiflerimiz hububat tohumluğu üretim çalışmalarına başlamıştır. Tohumluk üretim çalışmalarını hızlandıran kooperatiflerimizden 17 adedi 2008 yılında 4,585 ton hububat tohumluğu üretmiş olup; 2009 yılı için ise 6,500 ton hububat tohumluğu üretim planlaması yapmıştır.

Ülkemiz çiftçilerinin tohumluk ihtiyaçlarını gören Konya Pancar Kooperatifimiz tohumluk

üretim sektöründe yer almak gayesi ile büyük bir tohumluk eleme ve paketleme tesisi yatırımına girmiştir. Fiziki konum olarak tohumluk üretimine en uygun olduğu düşünülen Konya Altınekin bölgesine modern bir tohumluk tesisi kurulmuştur.

Hali hazırda 12 ton/saat tohum işleme kapasitesi ile kurulan tesis, ihtiyaç duyulması durumunda 20 ton/saat kapasiteye çıkarılabilecektir. Eleklerde yabancı maddelerden ve tanelerden arındırılan tohumlar, oblong eleklerde boylarına göre ayırdıktan sonra, gravite tablasında ağırlıklarına göre tasnif olup; istendiğinde sıvı ilaçla ilaçlanıp torbalanmaktadır. Sistem bilgisayar kontrollü ve tam otomatiktir. Sistem, ihtiyaca göre eleklerin değiştirilmesi ile yem bitkileri, baklagiller ve mısır gibi ürünlerin tohum işlemlerini de yapabilmektedir.

110.000 m² alan içinde 3.200 m²kapalı alanda kurulu olan tesis de ayrıca çelik tohum saklama siloları ile içerisinde modern bir laboratuvarın da yer alacağı idari bina yer almaktadır.

Kooperatif ortaklarının tohumluk ihtiyaçlarının karşılanmasında kendisini sorumlu olarak hisseden kooperatifimiz ileriye dönük olarak ihtiyaca göre tesisini geliştirecek bir planlama yapmıştır.

Bu tip tesisleri ülkemize kazandıran yetkileri şükranla anarken; tesise emeği geçen tüm çalışanlarımıza da ortaklarımız adına teşekkürü bir borç biliriz.

Konya Pancar Kooperatifince yapılmış olan tohum işleme tesisinin; Ülkemize ve Pancar Kooperatifleri Camiasına hayırlı olmasını dileriz.

ROTTERDAM'DA YAPILAN CIBE KOMİTE TOPLANTILARINA KATILDIK

CIBE - 6/7 Kasım 2008
Rotterdam (HOLLANDA)

Üyesi olduğumuz CIBE'nin komite toplantıları yılda bir kez ve farklı tarihlerde düzenlenmektedir. 2008 yılında ilk kez CIBE'nin Teknik, Kabul Kontrol ve Kooperatifler Komiteleri aynı tarihte ve yerde yapıldı. Bu yılki komite toplantısı 6 Kasım 2008 tarihinde Hollanda'nın ev sahipliğinde yapıldı. Toplantılara çeşitli ülkelerden 100'e yakın katılımcı ile birlikte Birliğimiz den APK Müdürü Atilla YILMAZ ve APK Müd Yard. Cem KAPTAN ile Konya Şeker Sanayi ve Ticaret A.Ş. den Ar-Ge Müdürü Yavuz ERENCE ve Makine - Elektrik Müdürü Faruk KÜÇÜKPINAR iştirak etti.

CIBE Genel Merkezi'nin Brüksel'e taşınması sonrasında ilk kez toplanan CIBE Komite Temsilcilerine hoş geldiniz konuşması ile oturumu ve toplantıları açan CIBE Başkanı Jos van Campen'in yaptığı konuşmasında; Temmuz 2008' de tamamlanan CIBE'nin Brüksel'e taşınma işleminin ardından, Belçika kanunlarına göre CIBE'nin üst Birlik şeklinde yeniden örgütlendiği, CIBE'nin konu hakkında bugüne kadar yaptığı çalışmalar ve gelinen nokta hakkında katılımcılara çeşitli bilgiler aktarıldı.

CIBE Komite Toplantıları kapsamında dört gün süren görüşmelerini tamamlayan Birliğimiz işbirliğinin sürdürülebilirliği noktasında önemli kararlar alarak ülkemize döndü.

Sektörle ilgili önemli konuların ele alındığı bu toplantılara, CIBE'nin bünyesinde oluşturulan tüm ilgili komitelerin delegasyonlarının katılımıyla, paneller düzenlenerek, komite temsilcileri tarafından tebliğler sunuldu. İki gün süren kongrede toplantılar sonrası Sucker Unie Dintelloord fabrikası ziyaret edildi. Fabrikada yetkililerce organizasyonun yapıldığı ülke şeker sanayi ve pancar tarımı hakkında da katılımcılara detaylı bilgiler verildi.

6 - 7 Kasım 2008 tarihleri arasında yapılan toplantılar ve fabrika ziyaretlerinde ele alınan konular ve ziyaretler esnasında önem arz eden hususlar şunlar oldu;

- Kabul Kontrol Komitesi: Pancar kabullerinin modernizasyonu, pancar kabullerinde otomasyon ve maliyetlerin düşürülme teknikleri, pancar kabullerindeki gelişmeler,

- Teknik Komitesi: Hollandalı çiftçiler bilgi transfer sistemleri, şeker veriminin yükseltilmesi, pancar tarımı ve şeker üretim maliyetlerindeki anahtar faktörler, yeni ekim teknikleri,

- Kooperatifler Komitesi: Şeker pancarından biyoetanol üretimi, pancardan biyogaz üretimi ve diğer birleşik ürünler, pancar küspesi ve değerlendirilmesi konularında tebliğler sunuldu ve karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

Kongrenin ikinci gününde Sukker Unie Dintelloord şeker fabrikası ziyaret edilerek, Fabrika Müdürü Frank Van Noord, tarafından aşağıdaki bilgiler verildi;

Hollanda'daki iki fabrikadan birisi olan Dintelloord Şeker Fabrikasının,

- 20.000 ton/gün Pancar İşleme Kapasitesi,
- Günde 3.500 ton Şeker Üretimi,
- 600 ton Pancar Küspesi Paleti,
- 1.800 ton Sıkıştırılmış Pancar Küspesi üretilmektedir.
- Tesiste enerji kaynağı olarak doğal gaz kullanılmaktadır. 52 bar basınçla çalışan iki adet kaynatma tankı, her biri 12,5 mW enerji üreten 2 adet türbin bulunmaktadır.
- Tesiste toplam ambalajlama ve nakliye üniteleri dâhil 135 işçi çalışmaktadır.

Fabrika ziyaretleri esnasında özellikle pancar kabulleri ve fire analiz laboratuvarları incelendi, fotografik olarak pancar fireleri ve dijestiyon hesaplama yöntemleri

katılımcılara ayrıntılı bir şekilde anlatıldı. Dört gün süren görüşmelerini tamamlayan heyetimiz işbirliğinin sürdürülebilirliği noktasında önemli kararlar alarak ülkemize döndü.

Şeker pancarından biyoetanol üretimi, pancardan biyogaz üretimi ve diğer birleşik ürünler, pancar küspesi ve değerlendirilmesi konularında tebliğler sunuldu ve karşılıklı görüş alışverişinde bulunuldu.

TÜRKİYE'de Şeker PAHALI Tüketilmiyor!

En Pahalı Şeker Türkiye’de DİYENLERE İŞTE CEVAP!!

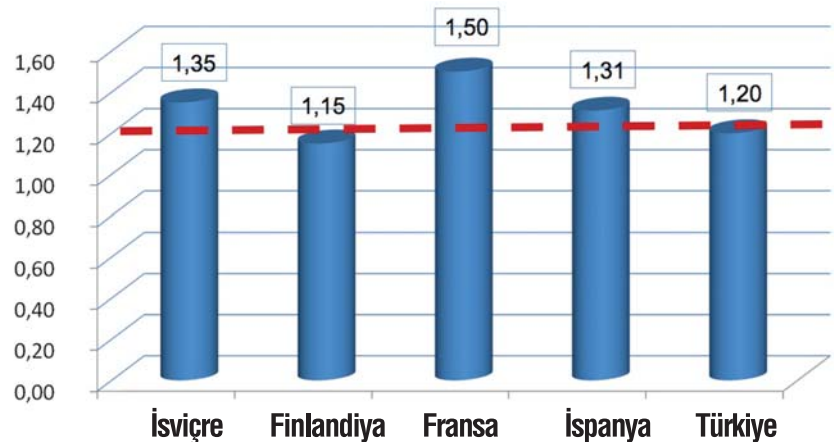

Ülkemizde pancardan üretilen şekerin satış fiyatının, dünya fiyatlarna göre yüksek olduğu iddiası uzun süredir basında yer almakta, kamuoyu yanlış bilgilendirilmektedir. Bu iddia Londra Şeker Borsası fiyatlarına bakıldığında doğru görünmekte ise de dünyanın hiçbir ülkesinde bu fiyatlardan şeker tüketilmemektedir. Üyesi olmaya çalıştığımız AB ülkelerinde de tüketicinin Londra Borsası fiyatlarından şeker tüketmediği, hatta ülkemizden çok daha pahalıya tükettiği görülmektedir. Örneğin, Hollanda-Amsterdam'da “ALBERHEIJN Food Plaza” isimli markette kilogramı 1,73 Avroya (Yaklaşık 3,5 TL/Kg) satılan şekerin fiyatının ülkemize kıyasla daha pahalı olduğu görülmektedir.

Almanya, Fransa ve İngiltere’de yaklaşık bu fiyatlara satılmaktadır. Ülkemizde kilogramı KDV dahil 2,50 TL'ye satılan şekerin AB ülkeleri şeker fiyatından düşük olduğu ortadadır. Ülkemizde şeker fiyatları hiçbir zaman bu düzeye çıkmamıştır. Diğer Ülkelerdeki fiyatlar aşağıdaki grafikte görülmektedir.

Ülkemizde kilogramı KDV dahil 2,50 TL'ye satılan şekerin AB ülkeleri şeker fiyatından düşük olduğu ortadadır. Ülkemizde şeker fiyatları hiçbir zaman bu düzeye çıkmamıştır.

Perakende Pancar Şekeri Fiyatları 2008 Haziran (€/Kg)

Kooperatif Müdürleri Toplantısı Yapıldı

Pankobirlik Genel Müdür Vekili Fahrettin TAN “Yaşanmakta olan küresel krizin ülkemizi de etkilemesinden dolayı Ülke olarak zor bir dönemden geçtiğimizi, bütün istatistiklerin eksiye gösterdiği dönemde kooperatiflerimizin hamle yaparak az da olsa gelişme göstermesinin bizleri de memnun ettiğini” ifade etmiştir.

Birliğimizce periyodik olarak düzenlenen Kooperatif Müdürleri toplantısının ilki olan 2009 yılı İlkbahar I. Dönem toplantısı 22-24 Aralık 2008 tarihlerinde Antalya’da yapıldı.

Kararlaşırılan program doğrultusunda başlayan toplantının açılış konuşmasını yapan Pankobirlik Genel Müdür Vekili Fahrettin TAN “Yaşanmakta olan küresel krizin ülkemizi de etkilemesinden dolayı Ülke olarak zor bir dönemden geçtiğimizi, bütün istatistiklerin eksiye gösterdiği dönemde kooperatiflerimizin hamle yaparak az da olsa gelişme göstermesinin bizleri de memnun ettiğini” ifade etmiştir.

TAN konuşmasında “Ancak bu iyiye doğru gidiş özlediğimiz düzeyin gerisinde kalmıştır. Zaman içerisinde geleneksel çalışma yöntemlerimizi terk ederek yeni projelere imza atmamızın vakti gelmiştir. Kooperatiflerimiz yıllarca tarımsal alet ve makine satışı ile yaşamışlar ancak zaman içerisinde bu satışlar kooperatiflerimizin masraflarını karşılayacak

düzeğin çok gerisinde kalmıştır. Ortaklarımızın bizden beklentileri doğrultusunda faaliyetlerimizde zirai mücadele ilaçları, kimyasal gübreler, zirai tohumlar gibi üretim girdilerin satışlarına ağırlık vermeliyiz. Geçtiğimiz yıllarda yalnızca tohum alıp satma işi yaparken, son iki yıldır hububat tohumu üretimine de başladık. Gelecek yıllar için hedefimiz kooperatiflerimizin tüm tohumluk ihtiyaçlarını kendimizin üretmesi olduğunu” belirtmiştir. Genel Müdür Vekili Fahrettin TAN “Kooperatifler olarak yeni projeler üretme peşinde olmamız gerektiğini” vurgulayarak konuşmasını tamamlamıştır.

Daha sonra söz alan Birliğimiz Muhasebe ve Mali İşler Müdürü Tarık UTKU ise kooperatiflerimiz mali yapıları hakkında açıklamalarda bulundu. Kooperatiflerin mali yapılarının güçlendirilmesi konusunda alınması gerekli tedbirler üzerinde duruldu. Kooperatiflerimizin bilgi işlem sisteminin altyapısının iyileştirilmesine yönelik yapılan çalışmalar hakkında bilgi aktarıldı.

Toplantının birinci günü öğleden sonraki ilk oturumda Konya Şeker Fabrikasının iştiraki olan Pancar Yem Sanayi A.Ş. Genel Müdürü Mustafa Apaydın kooperatiflerimizin yem satışları ve yağmurlama sulama boruları ile damlama sulama boru ve sistemleri satışları hakkında bilgiler sundu. Uygulamada yaşanan sorunlar ve çözüm yollarına ilişkin bilgi alış verişinde bulunuldu. Ayrıca Yeni üretimine başlayacak olan Şeker Yem Çumra Fabrikası hakkında detaylı bilgi sunuldu.

Toplantının ikinci oturumunda ise ticari konulara geçildi. Birliğimiz Ticaret Müdürü Dumuş YURTOĞLU kooperatiflerimizin ticari faaliyetleri hakkında genel bir değerlendirme yaptıktan sonra, ilk olarak zirai mücadele ilaçları konusu işlendi. Kooperatiflerimizin bir yıl önceki satışlarda yaşadıkları sorunlar tartışıldı. Kooperatiflerimizin önümüzdeki yıllarda ilaç satışlarımızı daha da artması için yapılacak çalışmalar değerlendirildi. Zirai mücadele konusunda uygulamaya konan yeni genelge

ve yönetmelikler ile kanunlar çerçevesinde kooperatiflerimizin uygulamada yaşadıkları problemler ile çözüm yolları ve alınacak tedbirler tartışıldı.

Toplantının ikinci günü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Başmüfettişi Dr. Resul KURT yeni uygulamaya konulan 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun getirdiği yenilikler, bunların kooperatiflerimize ve çalışanlarımıza etkileri konusunda ayrıntılı bilgi verdi. Kanun paralelinde yapılacak işlemler ve yenilikler ile Kanunun getirdiği sorumluluklar konusu tartışıldı.

Toplantının üçüncü günü sabah oturumunda 2009 yılı ilkbahar I. Dönem içinde satın alınacak tarımsal alet makine ve malzemeler konusu görüşüldü. Birliğimiz Tarımsal Mekanizasyon Müdürü Serdar KÖKSAL ihale için teklif edilen alet ve makinelerin teknik ve yapım özellikleri konusunda bilgiler aktardıktan sonra, kooperatiflerin talepleri tespit edildi.

Toplantının üçüncü günü öğleden sonraki toplantıda ise 2009 yılı pancar ekiminde kullanılacak kimyevi gübre ile kooperatiflerimizin satış gübreleri konusunda yapılacak işlemler ile alınması gereken tedbirler konusu tartışıldı. Devamında kooperatiflerimizin tohumculuk çalışmalarının değerlendirilmesi yapılarak toplantı sona erdi.

MUHASEBE YÖNETİCİLERİ SEMİNERİ YAPILDI

Sosyal Güvenlik Reformu ile yapılan değişiklikler, vergi mevzuatı, Kooperatiflerimizde yeni uygulamaya konulan prim yönetmeliği, Birliğimizin Teftiş Kurulu tarafından yapılan teftişlerde rastlanan eksiklikler ve bilgi işlem konularında seminer verildi.

Birliğimizce 21-27 Ekim 2008 tarihlerinde Antalya-Manavgat'ta düzenlenen seminere Kooperatiflerimizin muhasebe yöneticilerinin katılımıyla seminer organizasyonu gerçekleştirildi. Silence Beach Resort Otel'de yapılan eğitim semineri katılımcılara eğitimin yanında dinlenme ve bir arada olma imkanı da sağladı.

Sosyal Güvenlik Reformu ile yapılan değişiklikler, vergi mevzuatı, Kooperatiflerimizde yeni uygulamaya konulan prim yönetmeliği, Birliğimizin Teftiş Kurulu tarafından yapılan teftişlerde rastlanan eksiklikler ve bilgi işlem konularında verilen seminer oldukça yoğun bir tempoda geçti.

Muhasebe, Mali İşler ve Bilgi İşlem Müdürü Tark UTKU idaresinde yürütülen eğitim semineri organizasyonu beş gün sürdü.

Seminerin ilk gününde Birliğimizin Muhasebe, Mali İşler ve Bilgi İşlem Müdürlüğü, Müdür Yardımcısı Eşref DİKMEN tarafından vergi mevzuatında Kooperatiflerimiz açısından önem arz eden konular hakkında katılımcılara bilgi verildi. Kooperatif personelinin motive edilerek satışların artırılmasını ve kaynakların verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla uygulmaya yeni giren Prim Yönetmeliği hakkında da katılımcılara bilgi sunuldu.

Birliğimizin Muhasebe, Mali İşler ve Bilgi İşlem Müdürlüğü, Müdür Yardımcısı Sevil YILMAZ hazırladığı sunumda yönetmeliği uygulayacak olan muhasebe yöneticilerine örnekleriyle birlikte detaylı açıklamalarda bulundu.

İkinci günde ise Sosyal Güvenlik Reformu kapsamındaki 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile yapılan değişiklikleri Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Başmüfettişi Resul KURT muhasebe yöneticilerimize birinci ağızdan anlattı. Akıcı ve dikkat çekici üslubuyla yasanın getirdiği yenilik ve değişiklikleri aktaran Başmüfettiş Resul KURT'a Birliğimizin Genel Müdür Yardımcısı Mevlüt KAVAS tarafından bir de plaket verildi.

Üçüncü ve dördüncü günlerde ise Birliğimizin Teftiş Kurulu Üyeleri söz aldı.

Birliğimizin Genel Müdür Yardımcısı Mevlüt KAVAS'ın, Başmüfettişler Necmi KURT ve Kemal IRMAK'ın tecrübe ve bilgi birikimleriyle sağladıkları destekle, Kooperatiflerin denetiminde karşılaşılan eksiklikler ve hatalı uygulamalar; kooperatif organları, yönetmelikler ve muhasebe işlemleri ana başlıklar altında toplanarak çözüm önerileri ile birlikte; Müfettişler Üner YILDIRIM, Burhan CAN ve Erdal GÜRHAN tarafından katılımcılara aktarıldı. Teftiş Kurulunun teftiş esnasında amaçladıkları tenkitten çok eğitimi sağlama çabası Birliğimiz Müfettişlerince bu seminerde de net bir şekilde ortaya konuldu.

Eğitim seminerinin son günü olan beşinci günde ise Birliğimizin Muhasebe, Mali İşler ve Bilgi İşlem Müdürlüğü, Bilgi İşlem Müdür Yardımcısı Mustafa BAŞAK, 5510 Sayılı Yasanın Kooperatiflerimizde kullanılmakta

olan bilgisayar programlarında getirdiği değişiklikleri anlattı. Aynı gün Bilgi İşlem Uzmanı A. Ernur ÜNVERDİ mağaza programında yapılan değişiklikleri, Bilgi İşlem Uzmanı Nurdan ALTINTAŞ ise teftiş programı ve diğer değişiklikler hakkında bilgilendirdi

Nezih bir ortamda, beş gün devam eden eğitim semineri katılımcıların dile getirdikleri memnuniyet ifadelerinden Birliğimizin faydalı bir çalışma ortaya koyduğu görüldü.

Yasanın getirdiği yenilik ve değişiklikleri aktaran Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Başmüfettişi Resul KURT'a Birliğimiz Genel Müdür Yardımcısı Mevlüt KAVAS tarafından plaket verildi.

Dr. Taylan KIYMAZ
DPT Müsteşarlığı Planlama Uzmanı

ŞEKER SEKTÖRÜ ve ÖZELLEŞTİRME

Şeker Politikalarının Yönü

Tarım ve şekere değin politikalar oluşturulurken, doğal olarak, uluslararası koşul ve gelişmeler dikkate alınmak durumundadır. Küreselleşme süreci yaşanan dünyada tarımla ilgili tüm gelişmeler, politika oluşturma aşamalarında zorunlu olarak hesaba katılması gereken kısıtlara dönüşebilmektedir. Diğer taraftan, şeker sektörü özelinde yıllardır gündemde olduğu halde bir türlü sonlandıramayan özelleştirme süreci, bilinmezlik ve öngörülemezlik doğurduğundan ülkemizde şekere yönelik politikaların geliştirilmesinde bir içsel kısıt olarak ortaya çıkmaktadır. Bu sürecin belirsiz kalması, şeker sektörüne ve pancarın bir münavebe bitkisi olması dolayısıyla tarıma yansıyan etkiler yaratmaya devam edebilecektir.

Ülkemiz tarım ve şeker politikaları açısından büyük öneme sahip dış etkenler; Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Doha Turu İleri Tarım Müzakerelerinde geline nokta ve Avrupa Birliği (AB) Ortak Tarım Politikası ve Şeker Rejiminde ortaya çıkan önemli değişimlerdir. Bunlarla birlikte, AB ile üyelik müzakerelerinin başlatılması sonrasında

tamamlanan tarama süreci, önümüzdeki dönemde, Türkiye'de uygulanacak tarım politikalarının AB politikalarına yakınsaması hedefi doğrultusunda bir yol haritası belirlenmesi gereğini ortaya çıkarmıştır.

Bu bağlamda, tarım politikasında iç ve dış kısıtlara uyum gösterilmesi ve piyasa ekonomisi koşullarında tarımsal üretim ve fiyatlar üzerinde bozucu etki oluşturmadan tarım kesiminin etkili bir biçimde desteklenmesi için iki temel politika değişikliği gündeme gelmektedir. Bunların ilki, daha "seçici ve dinamik" bir destekleme sisteminin kırsal kalkınma amaçları da gözetilerek kurulması, ikincisi ise, ürünlere fiyat müdahalesi yerine gelire dayalı bir doğrudan ödeme sisteminin uygulamaya konulmasıdır. 2001 yılında yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu sonrası aradan geçen zamanda şeker ve şeker pancarı konusundaki düzenleme gereksinimleri artmıştır. Bu gereksinim, özelleştirmenin daha cazip kılınması ve şeker fabrikalarının özelleştirilmesiyle ortaya çıkabilecek sorunların engellenebilmesi anlamında önem taşımaktadır. Öte yandan, şekerin temel gıda maddesi olarak taşıdığı stratejik önem yanında girdi-çıkı ilişkileri itibarıyla çok geniş

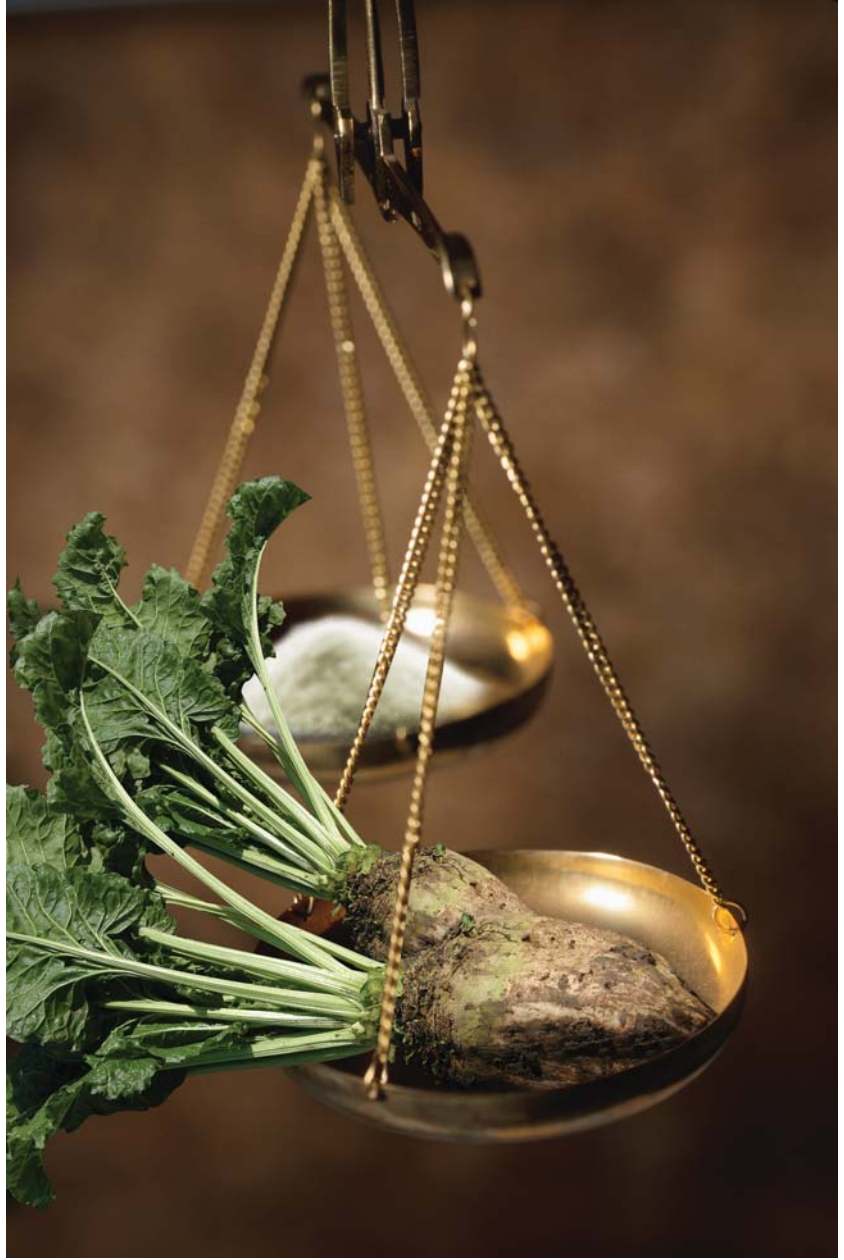
bir ekonomik etki alanına sahip olması, şeker sektöründen geçimini sağlayan çiftçi sayısının fazlalığı göz önüne alındığında şekerin sosyo-politik boyutunun bulunması sektörel düzenlemelerin gecikmesinde önemli etkenler olmuştur.

AB şeker rejiminin DTÖ müzakerelerinin yönü ve DTÖ nezdinde AB aleyhine sonuçlanan ticari anlaşmazlıklar çerçevesinde değişikliğe uğratılması ile yeni kota ve fiyat düzenlemelerinin uygulanması sonucu; topluluk içi şeker ve şekerli ürün fiyatlarında düşüş, kotalı üretim miktarında önemli azalma, ihracat desteklerindeki azalmaya paralel olarak ihraç kaydıyla üretilen C şeker uygulamasının sona ermesi, nişasta bazlı şeker (izoglukoz) üretiminde artış, Afrika-Karayip-Pasifik (ACP)'den ithal edilen şekerin reeksportunun sona ermesi, ihracatın azalarak sona ermesi, üretim ve ithalatla iç talebin karşılanması ve Topluluk şekerinin dünya piyasasında daha ucuza satılabilen rakip durumdaki kamış şeker karşısında rekabet gücünün artması beklenmektedir. Ayrıca, şeker rejiminde yapılan düzenlemelerle Avrupa'da kapanabilecek şeker fabrikalarının bölgelerindeki üreticiler ve fabrikalara yönelik

2001 yılında yürürlüğe giren 4634 sayılı Şeker Kanunu sonrası aradan geçen zamanda şeker ve şeker pancarı konusundaki düzenleme gereksinimleri artmıştır. Bu gereksinim, özelleştirmenin daha cazip kılınması ve şeker fabrikalarının özelleştirilmesiyle ortaya çıkabilecek sorunların engellenebilmesi anlamında önem taşımaktadır.

çeşitli mali destekler, pancar üreticilerinin fiyat düşüşü nedeniyle uğrayacağı gelir kaybının yüzde 64'ü oranında mali destek, alternatif ürünlere yönlendirme yardımları, enerji amaçlı pancar üretimine destek gibi birçok yenilikten bahsedilebilir (EC, 2006). Türkiye'de şeker fiyatlarının yüksekliği birçok yönden dış kısıtların yaratacağı baskıyı artırmaktadır. Doha Turunda anlaşma sağlanması durumunda gümrük vergisinde belli oranda indirimle gidilecek olması (son gelinen nokta itibarıyla şekerde yüzde 46,7 civarında) ve dünyanın en fazla pancar şekeri üreten ve ihraç eden ülke grubu olarak AB'nin politika reformu göz önüne alındığında, Türkiye'de önümüzdeki dönemde mevcut politikalar ve fiyat ile verimlilik yapısı değişmezse şeker üretiminin sürdürülmesinde zorluk yaşanacağı düşünülmektedir. Öte yandan, DTÖ müzakerelerinde bir alternatif olarak ortaya çıkan "hassas" ve "özel" ürün gibi açılımlar, üzerinde anlaşılabilirdiği takdirde, ülkelere daha düşük oranlarda tarife indirim olanağı sağlayacak gibi görünmektedir. Böylesine bir alternatif ise, ülkemizin normalde şeker politikalarında gideceği köklü değişimin, sınırlı bir değişime dönüşmesi anlamına gelebilecektir.

Dünya şeker piyasasında şeker alternatif ürünlerine talebin büyüyor olması pancar şekeri açısından sorun olarak

algılanmaktadır. Şekerli ürün sanayiinde artan şeker maliyetlerini azaltma yönünde kullanılan sentetik tatlandırıcılarda Türkiye'nin ithalatı artmaktadır. Buna karşılık, nişasta bazlı şekerde (glikoz ve izoglikoz) üretim/pazarlama kotası uygulanması, içinde bulunduğumuz dönemde şeker kotalarının daha fazla daraltılmaması için kullanılmaktadır.

Özelleştirme Sonrası Politika Arayışı

20.12.2000 tarih ve 2000/92 sayılı Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) Kararı ile özelleştirme kapsamına alınan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş. (TŞFAŞ)'nin

özelleştirilmesi hazırlık aşamalarının uzaması ya da konjonktürel sorunlara bağlı olarak çeşitli defalar ertelenmiş, en son 8.10.2007 tarih ve 2007/57 sayılı ÖYK Kararı ile tüm kamu şeker fabrikalarının 2009 yılı Ekim ayına kadar özelleştirilmesi sürecine girilmiştir. Halen bu konuda çalışmalar devam etmekte olup, 2008 yılının son ayına girilirken, bir kısım fabrikanın satışı için yürütülen ihale süreci, teklif gelmemesi üzerine iptal edilmiştir.

Özelleştirme sürecinin uzaması sektörde ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Bu kayıplar özellikle yetişmiş insan gücünün

sektör dışına çıkması ve teknolojinin eskimesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Özelleştirmenin gecikmesi nedeniyle çalışma motivasyonu kaybolmaya başlayan personel yanında, fabrikaların zorunluluklar dışında yatırım ihtiyaçlarının en alt düzeyde karşılanması, sosyal amaçlı fabrikaların getirdiği olumsuz performans ve üretim maliyetlerinin yüksekliği gibi birçok etkenlerin son yıllarda şeker üretiminde etkinliği iyiden iyiye azalttığını belirtmek yanlış olmayacaktır. Bu etkisizlik ise, şeker fiyatlarının yükseltilmesi yoluyla tüketiciye yansıtılırken, üretici ve fabrika işçilerinin mağdur olmaması temel politika olmuştur. Kamu fabrikalarına sağlanan kotalarda kamunun elindeki stoklar esas alınarak azalma yoluna gidilebilmekte, TŞFAŞ'nin kendi nam ve hesabına zararına ihracatçıya ürün temin etmesi ve yurtdışında satışların artırılmaması kurumun mali durumuna zarar vermektedir.

Türk şeker sektörü AB ile karşılaştırıldığında, şeker pancarı verimi, şeker üretim maliyetleri, fabrika verimliliği olarak AB'nin gerisinde bulunduğu izlenmektedir (Kıymaz, 2002). Bu durumun kamu fabrikalarının yaşadığı dezavantajlardan ve pancarın verimli üretilecek bölgelerin dışında da yetiştirilmesinden kaynaklandığı açıktır. Sektörde yeni kurulan Çumra, Boğazlıyan ve Aksaray fabrikaları ile yine özel statüdeki fabrikaların kamu fabrikalarından daha verimli olacağı ve etkin çalışacağı gerek konuları gerek kamuya göre daha esnek bir yapıda olmaları nedeniyle açıkça görülmektedir. Kapasite fazlasının olduğu bir sektörde, özelleştirme sonrası karlı çalışma şansı olmayan ve pancar verimi düşük bölgelerde üretimin durdurulması söz konusu olabilecektir.

Yıllardır sektörde bu senaryo konuşulmakla birlikte gerekli tedbirlerin alınmaması ve alternatif politikaların yeterince tartışılmaması, sosyal açıdan yaşanabilecek zorluklara getirilecek önlemlerin netleşmemesine neden olmaktadır.

Süt Endüstrisi A.Ş. ve Et ve Balık Kurumu özelleştirmeleri ile oluşan bölgesel üretim ve üretici şoklarının benzerlerinin şeker sektöründe yaşanmaması açısından özelleştirme sonrası izlenecek politikalar üzerinde durularak; tarımsal, yapısal ve kurumsal düzenlemelerin nasıl gerçekleştirilebileceği, şeker sektörüne sağlanacak maddi kaynaklar ile destek şekillerinin neler olabileceği açıkça ortaya konulmalıdır. Bu gibi düzenlemelerin mevcut Şeker

Özelleştirme sürecinin uzaması sektörde ekonomik kayıplara yol açmaktadır. Bu kayıplar özellikle yetişmiş insan gücünün sektör dışına çıkması ve teknolojinin eskimesi şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Kanununda yapılacak değişikliklerle ele alınabileceği düşünülmektedir. Daha açık anlatımla, özelleştirme öncesini de kapsayacak şekilde bölgeler ve fabrikalar arası kota transferinin önünün açılıp açılmayacağı, fabrikaların özelleştirme sonrası üretime devam etmesi öngörülüyorsa bunun karşılığında üreticilerin nasıl yönlendirileceği, alternatif ürün politikaları, şeker pancarı fiyatlarında bir taban fiyatın bulunup bulunmayacağı ve dolayısıyla üreticiye yapılabilecek doğrudan yardımlar gibi konuların yasal düzlemde ele alınması gerektiği

düşünülmektedir. Özetle, özelleştirme temelinde ülkemizde AB'nin yeni şeker rejimi ile getirmekte olduğu uygulamalarla ne ölçüde paralellik kurulabileceğinin tartışılması yararlı görülmektedir.

Pancar tarımını daha verimli ve karlı hale getirerek pancar fiyatlarında düşüşün belli ölçüde sağlanması önemli bir konudur. Pancar fiyatındaki düşüşün verimli bölgelerde üretim artışı ve kar marjında daralmayla karşılanması olasıdır. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemde sektörde yaşanabilecek değişimi gümrük tarifeleri dışında destekleme sistemi ve sektör dinamikleri çerçevesinde kolaylaştırmak olasıdır.

Özelleştirme sonrası olası bir senaryo olarak görülen; 'üretim dışı kalabilecek fabrika bölgeleri' konusu, üzerinde durulmaya değer görülmektedir. Örneğin, ekonomik olarak Doğu Anadolu'daki fabrikaların üretim dışı bırakılması olasıdır. Ancak, sosyal açıdan sorun yaşanacak bölgeler de buralardadır. Mevcut fabrikaların kırsal ve bölgesel kalkınma politikaları içinde üretimde kalıcı bir yer edinmesi; tarımsal üretim geleneğinin devamı, hayvancılık sektörünün geliştirilmesi, üreticilerin örgütlenmesi gibi dışşallıklar açısından önemli görülmektedir.

Bu bağlamda, kamu yönetiminde sektörde belirsizliği önlemek üzere atılması gereken adımlar bulunmaktadır. Bunlar;

- Yukarıda belirtilen sorun alanlarında özelleştirme sonrası dönem için gerekli düzenlemeleri önceden öngörmek,
- Şeker Kurumu gibi sektörde izleme, denetleme ve politika uygulama aracı olan bir kurumun devamını sağlamak,
- Şeker ve pancar fiyatlarının aşağı doğru çekilmesi, bu yolla dış kısıtların yaratacağı baskının azaltılması,
- Katma değerli ürünlerin ihracatının devamı için önlem almak,
- Hızla özelleştirme ve gerekiyorsa radikal önlemler alınması yönünde politika üretmek,
- Şeker pancarı üreticilerinin diğer alternatif ürünlere geçmesi ya da pancarın biyoetanolle kullanılması için neler yapılabileceği konusunda bir yaklaşım benimsemek,

• Sektörde yakın vadede yaşanabilecek kurlara hazırlıklı bulunulması için sosyal sorunlara dönük bölgesel politikaları öngörmek,

• Nişasta bazlı şeker kotalarının yıl içinde değiştirilmesi nedeniyle şeker aleyhine üretim kotası genişlemesi yaratılması yerine bunu yasa ile belli bir oranda sabitlemek ve kota içeriğini yeniden düzenlemek, şeklinde aklı gelmektedir.

Yukarıdaki önerilerden üzerinde ayrıntılı çalışılması gerekenler için tüm ilgili kurum ve kuruluşların bir araya gelmesi, kırsal ve bölgesel kalkınma politikaları dâhilinde sektörel geçişleri yumuşatacak önlemlerin ülke politikası olarak benimsenmesi gerekli görülmektedir.

Doğu Anadolu Bölgesinde, şeker pancarı tarımının önemli gelir yaratması ve şeker fabrikası dışında az sayıda kamu yatırımının bulunması nedenleriyle sektörün istihdamda önemli yer tuttuğu bilinmektedir (DPT, 1999 ve 2000). Bölgede alternatif ürün sayısının fazla olmayıp da şeker pancarının görece yüksek gelir sağladığı bölgeler olan Elazığ, Erziş, Ağrı ve Kars illerinde şeker pancarı yerine buğday, pamuk, yem bitkileri ve patates gibi ürünler alternatif oluşturmaktadır. Yıllara göre sıralamalarda değişiklik göstermekle birlikte, Muş ve Malatya bölgelerinde şeker pancarı genelde getirisi bakımından ilk üç ürün arasındadır. TÜİK verilerine göre, uzun dönemler bölgede tarla bitkileri ekilen alanların yaklaşık yüzde 5-10'u şeker pancarına ayrılmışken, bahsi geçen her fabrika bölgesindeki tarla bitkileri üretim değerinin Kars ili hariç (bu ilde yaklaşık yüzde 8-10) yüzde 13-35'i pancardan elde edilmektedir. Ayrıca, bu bölgede hayvancılık faaliyetlerinin önemi göz önüne alınırsa pancarın önemli yem hammaddeleri sağladığı ve ulaştırma gibi diğer sektörleri etkilediği aklıda tutulmalıdır.

Geri kalmış bölgelerdeki üretime devam etmesi istenen fabrikaların özelleştirilerek herhangi bir kişi ya da şirkete devri söz konusu edilmeksizin belli ölçülerde maliyetlerini düşürebilmek üzere proje dahilinde rehabilitasyona tabi tutulmaları ve karlı olacak yatırımlarla desteklenmeleri önemli görülmektedir. Bu fabrikalar özerk olmalı, bölgesel istihdam politikalarına alet edilmeden olabildiğince ekonomik çalıştırılmalıdır. Tarımsal ve sınai üretim düzeyinde herhangi bir maliyet düşürücü yöntem kullanılmıyorsa, üretici gelirine DTÖ

kurallarına uygun bölgesel yardım uygulamaları dahilinde bir miktar destek sağlanması (girdi desteği veya fiyat farklarını gözetken ödemeler) yoluyla, hammadde fiyatlarının belli ölçülerde ucuzlatılmasına yönelik politikalar üreticilerin bağlı oldukları pancar kooperatifleri koordinasyonunda yürütülebilir.

Özelleştirme sonrası, şeker pancarı üretiminin devam ettirilemeyeceği bölgeler oluşturduğu takdirde, pancar yerine; hayvancılık potansiyeli olan bölgelerde kaba yem açığı düşünülerek yem bitkilerinin, diğer bölgelerde ise ülkemizde arz açığı bulunan ürünlerin yine bölgesel olarak uygulanabilecek yapısal uyum programları ile özendirilmesi gerekli görülmektedir.

Öte yandan, uygun üretim bölgeleri ve fabrikalarda kamu-özel sektör koordinasyonu ile verimlilik ve kaliteyi artırıcı hizmetlerin geliştirilmesi de düşünülebilecektir. Bu gibi bölgelerde fabrikaların işletmelerinin kiralanması formülü gündeme getirilebilir.

Şeker gibi tarımsal ve bölgesel boyutları bulunan üretim faaliyetlerinde, yeniden yapılandırma çalışmalarının mutlaka yerel

birimlerin katılımı ve belli bölgesel politikalarla birlikte ele alınması gerektiği açıktır. Bu bağlamda, yerel mülki ve idari sorumluluğu bulunan kişilerle birlikte öncelikle Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, DPT Müsteşarlığı, tarımsal birlik ve kooperatifler, mali destek yönüyle Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Şeker Kurumu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı gibi konuyla ilgili diğer kurum ve kuruluşların dahil olduğu bir grubun yapacağı çalışmaların gerekli politika önceliklerinin saptanmasında önem taşıdığı düşünülmektedir.

Kaynaklar:

EC (2006), Council Regulation (EC) No 318/2006 of 20 February 2006 on the common organisation of the markets in the sugar sector. Avrupa Birliği resmi web sitesi, http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/oj/2006/L_058/L_05820060228en00010031.pdf
Kıymaz, Taylan (2002), Şeker Politikalarında Yeni Yönelimler ve Türkiye'nin Konumu, DPT Yayınları, Ankara.
DPT (1999), İller ve Bölgeler İtibariyle Çeşitli Göstergeler. DPT-BGYUGM, Ankara.
DPT (2000), Kalkınmada Öncelikli İllerde Sanayi Tesisleri, DPT-BGYUGM, Ankara.

Avrupa'da Mevcut PANCAR ŞEKERİ ÜRETİMİ ve Değerlendirmeler

2008/09 döneminde Avrupa Birliği üyesi ülkelerin şeker üretiminde, olumsuz hava koşulları ve pancar ekim alanlarındaki %20'lik azalış nedeniyle önemli düşüş beklenmektedir. Üretimdeki bu azalma diğer Avrupa ülkelerinde gerçekleşmesi beklenen üretim artışına rağmen telafi edilemeyecektir. Avrupa ülkelerinde bu dönemde yaşanacak üretim azalmasından sadece Beyaz Rusya ile Moldova'nın etkilenmeyeceği tahmin edilmektedir. Yapılan tahminlere göre Avrupa'da şeker üretim miktarı 4 milyon ton, pancar ekim alanları dikkate alınarak yapılan bir projeksiyona göre ise üretimde 3,9 milyon ton düşüş yaşanması beklenmektedir.

Yine bu dönemde Avrupa şeker üretim miktarının 22,5 milyon ton olarak gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu değer, 2005/06 dönemi üretim miktarı olan 30,6 milyon ton ile karşılaştırıldığında üretimde yaklaşık %36 azalış karşılık gelmektedir. 22,5 milyon tonluk toplam şeker üretiminin 14 milyon tonu AB ülkeleri tarafından üretilmekte olup, bu miktar geçen yılki 17,5 milyon ton üretim değerinin yaklaşık %25 gerisinde kalmaktadır.

Konu ile ilgili olarak AB ve Diğer Avrupa ülkeleri içerisindeki önemli şeker üreticisi ülkelerin durumlarının incelenmesinde fayda vardır.

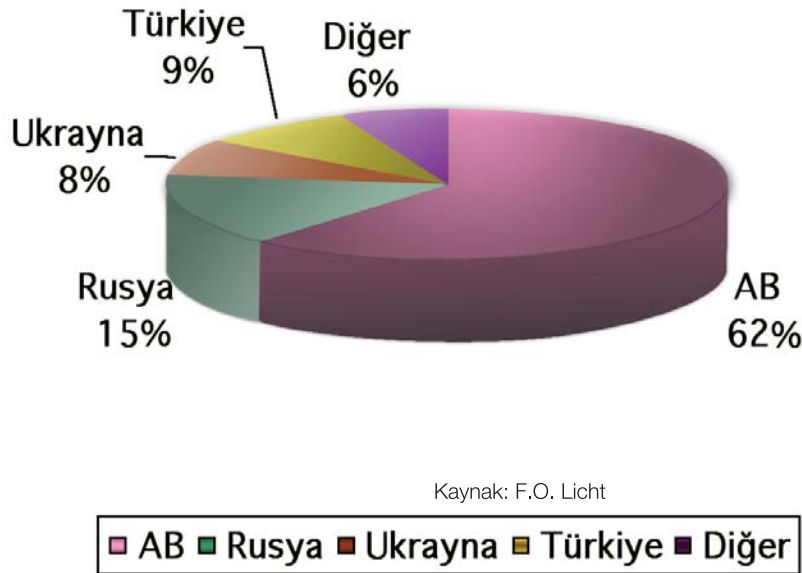
AB ÜLKELERİ

Fransa

Bu yıl Fransa şeker üretiminde, geçen yıla oranla pancar ekim alanlarının %12 oranında azalmasından dolayı bir düşüş yaşanması beklenmektedir. Şeker üretimi için ayrılan pancar ekim alanlarındaki düşüş, biyoetanol üretimi için kullanılan alanların payını az olsa da arttırmıştır. Yapılan hesaplamalara göre bu yılki verim ile geçen yılki verim sonuçları birbirine yakın gerçekleşecektir. Geçen sezon 4 milyon ton olan şeker üretim miktarının, bu sezon 3,4 milyon ton civarında olacağı beklenmektedir.

Avrupa Pancar Şekeri Üretimi 2008/09

Almanya

Almanya geçen yıl olduğu gibi bu yılda pancar üretiminde, kök veriminin az olmasına karşın şeker verimini artırarak üretimde dengeyi korumuştur. Alman Şeker Birliği (WVZ) tahminlerine göre 2007/08 döneminde ortalama %15,5 olan şeker içeriğinin 2008/09 döneminde ortalama %17,7 olması beklenmektedir. 2007/08 dönemindeki 64,2 ton/ha'lık verime karşın, 2008/09 döneminde ortalama pancar üretiminin 60,1 ton/ha olacağı düşünülmektedir. Şeker pancarı üretim alanları geçen yıla oranla bu yıl %5,2 (371.000 ha) azalmıştır. Bunun sebebi ise çiftçilerin yeni pazar kapıları açılmasını ümit etmeleridir. Özellikle de pancardan etanol üretimi konusunda. Tahminlere göre 40.000 ha'lık pancar alanı etanol üretimi için kullanılacaktır ve dolayısıyla geçen sezon 4 milyon ton olan toplam şeker üretim miktarı, bu sezon yaklaşık 3,4 milyon ton olacaktır.

İngiltere

İngiltere'de bu yıl şeker pancarı ekimi erken başlamıştır. Fakat ekim esnasındaki soğuk ve elverişsiz hava şartları, önemli ölçüde ekim aksamaları yaşanmasına neden olmuştur. Bu nedenden dolayı pancarda çıkış geç olmuştur ve bazı bitkilerde yeniden ekim yapılmasına gerek duyulmuştur. Yani erken ekim ile sağlanması beklenen birçok avantaj sağlanamamıştır. Tüm bunlara karşın

üretimin ülke şeker üretim kotasına yakın miktarda, 1,1 milyon ton olması beklenmektedir.

Belçika

Belçika'da 2008/09 döneminde şeker pancarı ekim alanları %29 oranında azaltılmıştır. Bu durum geçen yıl 1 milyon ton olan şeker üretim miktarının bu yıl büyük bir düşüşle 655.000 tona gerileyeceğini göstermektedir.

İtalya

İtalya, Ortak Piyasa Düzenlemelerinden (CMO) en çok etkilenen ülkelerden birisidir. Üretim kotasının yaklaşık %70'inden vazgeçmektedir. Şeker pancarında verimli bölgeler üretime devam ederken, verimsiz

İtalya, Ortak Piyasa Düzenlemelerinden (CMO) en çok etkilenen ülkelerden birisidir. Üretim kotasının yaklaşık %70'inden vazgeçmektedir. Şeker pancarında verimli bölgeler üretime devam ederken, verimsiz bölgelerde üretimden vazgeçilerek ortalama verimin arttırılması planlanmıştır.

bölgelerde üretimden vazgeçilerek ortalama verimin artırılması planlanmıştır. 2005/06 döneminde 2 milyon ton, geçen yıl 729.000 ton olan şeker pancarı üretim miktarının bu yıl 500.000 tona düşmesi beklenmektedir. Bu üretim sezonunda ayrıca iki şeker fabrikası da kapatılacaktır.

İspanya

İspanya'da bu yıl 16.000 şeker pancarı üreticisinin yaklaşık dörte biri şeker pancarı üretiminden vazgeçmiştir. Bunun sonucu olarak şeker pancarı ekim alanı %35 azalarak 47.700 hektara düşmüştür. Buna rağmen elverişli hava şartları, pancar ekim alanlarındaki azalışın olumsuz etkilerini belli bir derecede azaltmıştır ve üretim miktarı yaklaşık %25'lik azalma ile 590.000 ton olarak gerçekleşmiştir.

Portekiz

Portekiz şeker pancarı üretimini tamamen durdurmuştur; Ülke hala önemsiz sayılabilecek bir miktarda, 11.000 tonluk üretim kotasına sahiptir.

Bulgaristan, İrlanda, Letonya ve Slovenya şeker üretimini durdurmuştur.

Polonya

Kuraklık ve yakın zamanda yağın yağmurlar şeker pancarı üretimini olumsuz yönde etkilememiştir. Aksine bu koşullar şeker içeriğinin ve şeker veriminin artmasına yardımcı olmuştur. Kuraklık Mayıs, Haziran ve Temmuz aylarında Polonya'nın 16 bölgesi haricinde 15 bölgesinde etkili olmuştur. Polonya'da geçen yıl 220.000 hektar olan şeker pancarı üretim alanı 2008 yılı itibarıyla 170.000 hektara düşmüştür. Geçen sene 2,1 milyon ton olan şeker üretim miktarının 2008/09 döneminde 1,4 milyon ton olması beklenmektedir.

Diğer Avrupa Ülkeleri

AB üyesi ülkeler dışındaki diğer Avrupa ülkelerinde şeker pancarı ekim alanı 2,1 milyon hektardan, 1,8 milyon hektara düşmüştür. Ekim alanlarındaki bu ani düşüş, Rusya ve Ukrayna'daki bazı çiftçilerin daha fazla gelir getirmesi sebebiyle şeker pancarı yerine hububat ve yağlı tohumlu bitkileri ekmeyi tercih etmelerinin bir sonucudur.

Rusya

Rusya şeker üretim miktarı, son yıllarda fabrika ve arazilere yapılan önemli yatırımlar

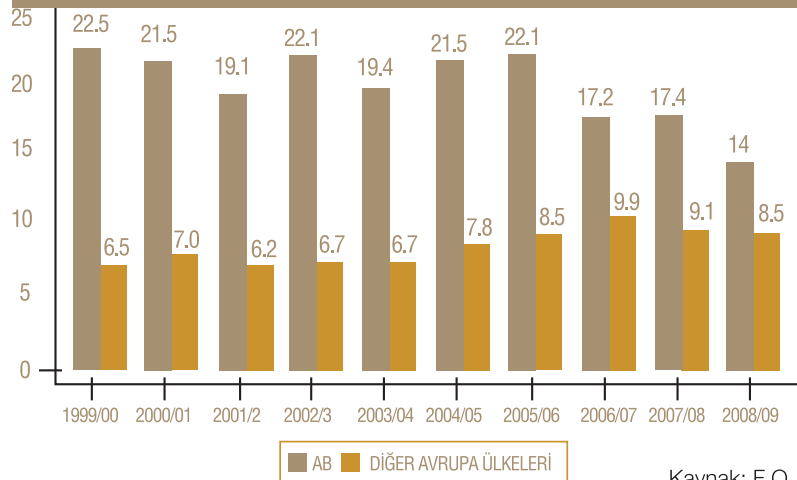
Bu yıl Rusya şeker pancarı ekim alanları önemli bir ölçüde azalmıştır. Hükümet İstatistik Servisinin resmi tahminine göre, şeker pancarı ekim alanları geçen yıla göre %23'lük azalma ile 819.000 hektar olarak belirlenmiştir.

sayesinde büyük ölçüde artış göstermiştir. Durağan seyreden iç talebe karşın sektöre düzenli fon akışının arkasındaki başlıca sebeplerden biri, ucuz dünya piyasa şekeri ile rekabeti azaltan ithalata yönelik politikalar olmuştur. Yurtiçi şeker ve pancar üreticilerini korumak için alınan en son önlem, 2007 Aralık ayından 2008 Mayıs ayı sonuna kadar olan altı aylık dönemde tonuna 220\$ ve 270\$ olarak belirlenmiş (ki bu bir önceki vergi miktarı olan ve 26 ay süresince uygulanan 140\$'ın oldukça üstündedir) dönemsel ithalat vergileridir. Yılın ilk yarısında Rusya'nın şeker ithalatında oldukça büyük bir düşüş yaşanmış olmasına rağmen, alınan önlemlerin oldukça başarılı olduğunu kanıtlamıştır. Şeker üreticileri dönemsel ithalat vergilerinin, Rusya ithalat rejimi içerisinde kalıcı bir uygulama haline getirilmesini istemişlerdir ve otoriteleri 2008 Aralık ayından 2009 Mayıs ayı sonuna kadar olan dönem için vergilerin tekrar rejime dahil edilmesi konusunda ikna etmekte başarılı olmuşlardır.

Vergi uygulamalarının sanayideki başarısına rağmen, çiftçilerin daha karlı olan hububat ve yağlı tohumlu bitkileri üretmeyi tercih etmeleri nedeniyle, bu yıl Rusya şeker pancarı ekim alanları önemli ölçüde azalmıştır. Hükümet İstatistik Servisinin resmi tahminine göre, şeker pancarı ekim alanları geçen yıla göre %23'lük azalma ile 819.000 hektar olarak belirlenmiştir.

Avrupa Pancar Şekeri Üretimi (milyon ton, ham şeker)

Kaynak: F.O. Licht

Ukrayna

Ukrayna da uygulanan politikalarla komşusu Rusya'ya benzer bir şekilde yurtiçi üretiminde artış sergilemiştir. Ancak şeker sektörü hala 2006/07 dönemindeki üretim artışından kaynaklanan aşırı arz fazlası etkisini göstermektedir. 2006/07 döneminde üretim 2,8 milyon tona ulaşmıştır. Bu yurtiçi talep olan 2,3 milyon tonun önemli ölçüde üzerindedir ve geçmiş yılların aksine yüksek üretim maliyetleri dolayısıyla şeker karlı olarak ihraç edilememiştir. Geçen yıl üretim miktarı oldukça düşük seyretmiş fakat bu durum stokları eritmeye yeterli olmamıştır. Sonuç olarak çiftçi pancar ekim alanlarını azaltmış; 2006 yılında 815.000 hektar, 2007 yılında ise 635.000 hektar olan ekim alanı bu yıl 390.000 hektara düşmüştür. Şeker üretim miktarı, sezon başında yürütülen tahminlerin biraz daha üzerinde gerçekleşmiş olsa bile, hala 2007/08 yılındaki 2 milyon tonluk üretim miktarına karşın bu yıl üretimin 1,8 milyon tona düşeceği yönündedir. Bu miktar yurtiçi talep miktarı olan 2,3 milyon tonun oldukça altındadır; dolayısıyla ülke ithalat yapmak zorunda kalacaktır. 2007/08 sezonundan kalan 1 milyon ton civarında şeker hala stoktadır (ki bu bir zorunluluk arz etmektedir). Fakat yine de ithalat Ukrayna için önemli bir konudur. Çünkü Dünya Ticaret Örgütü'nün en son uygulamasının bir parçası olarak, %2'lik gümrük vergisi uygulayarak, 260.000 ton (2009'da 263.900 ton, 2010'da 267.800 ton) ham kamış şekerini ithal etmek zorundadır. Ukrayna Ulusal Şeker Üreticileri Birliği şimdiden yurtiçi şeker endüstrisinin oldukça kötü durumda olduğunu ve ham kamış şekerini ithalat zorunluluğu sebebiyle 20-22 adet şeker fabrikasının kapanmasının muhtemel olduğunu belirtmektedirler.

Moldova

Şeker pancarı üretiminde istenilen başarıyı yakalayamayan Moldova'da bu durum olumlu yönde değişmiştir. Bu sezon hava şartları uygun seyretmiş ve pancar üzerinde yapılan incelemelerde, pancarın şeker içeriğinin yanı sıra, çiftçi gelirleri açısından pancardan elde edilen kazancın da büyük ölçüde arttığını göstermiştir. Geçen sezon 82.000 ton olan şeker üretim miktarının bu sezon 123.000 ton olması beklenmektedir.

Pancar Şeker Üretiminin En fazla Yapıldığı Avrupa Ülkelerinde Üretim Miktarları (1000 ton, ham şeker)

Ülke	Hasat Dönemi	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
Almanya	Ekim-Ocak	4803	4627	3606	4318	3410
Rusya	Eylül-Ocak	2436	2718	3549	3397	3370
Fransa	Ekim-Ocak	4504	4500	3814	3972	3365
Türkiye	Eylül-Ocak	2109	2250	1966	2061	1957
Ukrayna	Ağustos-Aralık	1947	2054	2837	2022	1793
Polonya	Eylül-Ocak	2176	2248	1873	2102	1413
İngiltere	Ekim-Ocak	1511	1458	1258	1141	1148

Kaynak: F.O. Licht

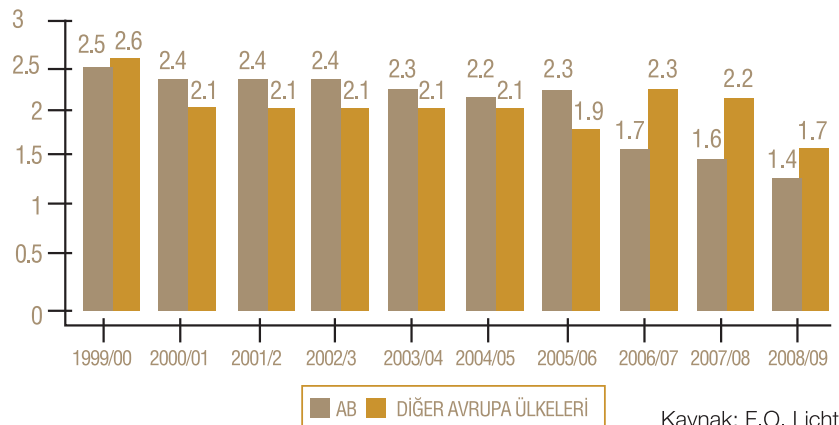
Beyaz Rusya

Beyaz Rusya'da şeker pancarı üretim alanları geçen yıl 96.800 hektar iken 2008 yılında 95.300 hektara düşmüştür. Ancak uygun hava şartları, bu yıl geçen yıldan biraz daha fazla miktarda şeker üretimi gerçekleştirilmesine imkan sağlamıştır. Geçen yıl 500.000 ton olan şeker üretim miktarının 2008/09 döneminde 510.000 ton olması beklenmektedir. Yurtiçi talebi 365.000 ton civarında seyretmekte olan Beyaz Rusya, aynı zamanda önemli bir şeker ihracatçısıdır. Özbekistan, Rusya, Kırgızistan gibi komşu ülkelere şeker ihraç etmektedir. Beyaz Rusya'nın 2009/10 dönemi için hedeflediği şeker üretim miktarı ise 543.000 tondur.

Kaynak: "International Sugar Journal 2008 Ekim" sayısından çeviridir.

Avrupa Şeker Pancarı Ekim Alanları (milyon hektar)

Kaynak: F.O. Licht

Yönetim Kurulu Başkanı ve Uluslararası Avrupa Pancar Üreticileri Birliği CIBE Genel Başkanı

JOS VAN CAMPEN;

“PANKOBİRLİK, Türk şeker sektöründe anahtar bir oyuncudur.”

Royal COSUN Yönetim Kurulu Başkanı ve Uluslararası Avrupa Pancar Üreticileri Birliği CIBE Genel Başkanı Jos Van Campen Pankobirlik Dergisi olarak sorularımızı yanıtladı.

Dergimizin bu sayısında Royal COSUN ve aynı zamanda Şeker Faaliyetlerinin yürütüldüğü Suiker Unie hakkında sizlere bilgiler vermek istedik.

Royal COSUN'un Yönetim Kurulu Başkanı ve Uluslararası Avrupa Pancar Üreticileri Birliği CIBE'nin Genel Başkanlığını yapan Bay Jos Van Campen, Pankobirlik Dergisi olarak kendisine yönelttiğimiz sorulara samimi cevaplar verdi.

Royal COSUN & Suiker Unie

Hollanda Pancar Üreticileri Birliği “Royal COSUN”(RC) Hollandalı şeker pancarı yetiştiricilerinin sahip olduğu bir Kooperatif Birliğidir. Bu oluşum Pankobirlik'in faaliyetleri ve yapısıyla da bire bir örtüşmektedir. Şeker faaliyetleri “Suiker Unie” Şeker Birliği çatısı altında sürdürülmektedir. Bununla birlikte Royal Cosun pek çok şirketin de sahibidir; Bunlar Aviko (patates ürünleri), SVZ (meyve ürünleri), Unifine Food & Bakery Ingredients

(ince pastacılık için ürünler), Nedalco (alkol) ve Sensus (inülin). Bu şirketlerin tamamı RC'ye aittir.

SUIKER UNIE'nin Ana Faaliyetleri

- Suiker Unie 650 Milyon Avro ciro'ya sahiptir.
- Şeker, melas, küspe ve kireç üretimi yapılmaktadır.
- Dinteloord ve Ververlaten'de olmak üzere 2 adet şeker fabrikası bulunmaktadır.
- RC'nin AB 27 ülkeleri arasındaki piyasa payı %5'tir.
- Şirketin yaklaşık 250 çeşit ürünü bulunmaktadır. (Paketlenmiş toz şeker, pudra şekeri, sıvı şeker, perakende ürünler, şuruplar)
- Hollanda'da tarım arazilerinde tahıllar (%24), patates ve diğer köklü bitkiler (%20), Yem bitkileri (%26), şeker pancarı (%13), yağ ve protein tohumları (%5) ve %12 oranında diğer bitkiler yetiştirilmektedir.
- Hollanda'da şeker verimi devamlı bir yükseliş içindedir. 1950'li yıllarda 6,5 ton/ha olan şeker verimi 2008 yılında 10,20 ton/ha'a kadar yükselmiştir. 2020 yılında hedef 14-15 ton/ha 'a kadar şeker veriminin yükseltilmesidir.
- Suiker Unie Hollanda'daki tek şeker pancarı işleyicisi kurumdur. 2 Fabrikası vardır.
- AB şeker piyasasının %6'sını kapsamaktadır.
- Şeker Pancarı Üreticileri "Hem RC'nin üyeleri, hem de hissedarlardır."
- Pancar ekim alanı yaklaşık 72.000 hektardır.
- 1991 yılında 14.000 olan pancar eken üretici sayısı, 2008 yılında 10.000 seviyesine gerilemiş, ancak toplam üretimde bir değişiklik olmamıştır.
- Üretici başına düşen pancar ekim alanı 7,2 hektardır.
- Şeker pancarı verimi 69 ton/ha, pancardaki şeker içeriği %17,2'dir.
- Toplam şeker üretimi 850.000 ton,
- Kampanya süresi 125 gündür.

Şeker faaliyetleri "Suiker Unie" Şeker Birliği çatısı altında sürdürülmektedir. RC pek çok şirketin sahibidir: Aviko (patates ürünleri), SVZ (meyve ürünleri), Unifine Food & Bakery Ingredients (ince pastacılık için ürünler), Nedalco (alkol) ve Sensus (inülin). Bu şirketlerin tamamı RC'ye aittir.

• Dinteloord ve Ververlaten fabrikalarının günde 3.200 ton şeker üretme, 20.000 ton pancar işleme kapasitesi vardır.

PANKOBİRLİK; Bilmekteyiz ki Başkanlığını yaptığınız RC, şeker ve şeker sektörüyle ilgili olarak üreticiler adına önemli çalışmalar yapmakta ve önemli yararlar sağlamaktadır. Okuyucularımız için RC'nin amaçları ve etkinlikleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

JOS VAN CAMPEN; RC'nin stratejik hedefleri; Hollanda'da pancar kooperatiflere ait şeker sanayinin sürekliliği, üyelerin RC kanalıyla elde ettikleri maksimum faydanın sürekliliği, dönen cironun ve karlılığı sürekliliğidir.

Üretim ve satışı içeren asıl faaliyetlerimiz ise; Pancar Şekeri, inülin şurubu (karahindibadan elde edilen bir gıda lifi) ve gıda alkolü gibi temel ürünler, soğutulmuş, dondurulmuş ve kurutulmuş içerikler, özel çeşitler dâhil patates ürünleri ve pastacılık sektörü için meyvelerden elde edilen içeriklerdir.

PANKOBİRLİK; Bunun ötesinde, RC çatısı altında, üreticilere sağlanan ortak fayda nedir? Üreticilerine ne gibi aynı ve nakdi destekler sağlanmaktadır, hükümetten ne gibi destekler ve tavizler alınmaktadır?

JOS VAN CAMPEN; Hollandalı pancar yetiştiricileri Hollanda hükümetinden destek almamaktadır; Ancak Avrupa Birliği'nden destek almaktadırlar. Bu destek yeni şeker rejimi kapsamında daha düşük pancar fiyatlarının neden olduğu gelir kaybının %60'ını karşılamaktadır.

RC üreticilerin fabrikaya getirdikleri şeker pancarının nakliyesini organize ederek bedelini ödemekte, şeker pancarı üretiminin sürekliliğini sağlamak ve verimliliğini arttırmak amacıyla yetiştiricilere yardımcı olmaktadır.

PANKOBİRLİK; Ülkenizde pancar kooperatiflerin yapısı ve üretimdeki payından bahsedebilir misiniz?

JOS VAN CAMPEN; RC Hollandalı şeker pancarı yetiştiricilerinin sahip olduğu bir kooperatiftir. Şeker faaliyetleri "Suiker Unie" Şeker Birliği çatısı altında sürdürülmektedir. Bununla birlikte RC pek çok şirketin sahibidir:

Aviko (patates ürünleri), SVZ (meyve ürünleri), Unifine Food & Bakery Ingredients (ince pastacılık için ürünler), Nedalco (alkol) ve Sensus (inülin). Bu şirketlerin tamamı RC'ye aittir. Toplam ciroyu ise şu şekilde analiz edilebiliriz; 1/3 şeker -1/3 patates - 1/3 diğer faaliyetlerdir.

PANKOBİRLİK; Bilindiği üzere, şu an itibarıyla dünya gündemini ekonomik kriz ve kredi oranları oluşturmaktadır. Doğal olarak, bunun etkileri endüstriyel sektörlerde gündemden güne hissedilmektedir. Krizin ilgili sektörlerde özellikle de üretici boyutunda ortaya çıkardığı etkiler hakkındaki görüşlerinizi bizlerle paylaşır mısınız?

JOS VAN CAMPEN; Bir kooperatif olarak RC emtia borsalarında yer almamaktadır. Global kriz ortamının yaşandığı günümüzde bu gerçekten önemli bir avantajdır. Dahası RC, yüksek derecede değişken finansman piyasalarının etkilerine karşı güçlü ve uzun vadeli finansman düzenlemeleriyle bu ortamdan daha az etkilenecek bir yapıdadır. RC diğer ürünlerin pazarlarının yanında, gıda sektöründe işteğal ettiğinden dolayı da şanslıdır. Zira tüketiciler bir şekilde daha ucuz ürünleri seçerler bile, bütçeleri ne olursa olsun beslenmek zorundadırlar.

PANKOBİRLİK; Şeker sektörünün tarıma yön veren güçlerden biri olduğu bilinmektedir. Dahası, son yıllarda şeker pancarı, şeker kamışı ve mısır fosil yakıtlara alternatif olan, yenilenebilir enerji kaynaklarından biyoetanolun hammaddeleri olmuşlardır. Bu bağlamda, gıda - yakıt - çevre üçgeni hakkındaki görüşlerinizi nelerdir?

JOS VAN CAMPEN; RC'nin görevi şu şekilde özetlenebilir; Şeker pancarı, hindiba kökleri, patates, meyve ve sebze gibi tarımsal hammaddelerin değerini optimize etmeyi hedeflemekteyiz. Uygulamada bu gıdayı ilk olarak insanlar için, daha sonra büyükbaş hayvanlar için (pancar, hindiba, meyve küspesi ve patates kabukları) ve son olarak da yakıt (biyoetanol ve biyogaz) için ürettiğimiz anlamına gelmektedir. Ham maddenin herhangi bir kısmını israf etmemek için büyük çaba sarf etmekteyiz. Bu kârmız için, insanlar için ve dünyamızın ekolojisi için faydalıdır.

PANKOBİRLİK; Bölgesel ekonomik entegrasyonlar ve bölgesel ticari anlaşmalar son zamanlarda dünya ticaretinde büyük

Avrupa şeker pancarı yetiştiricileri ve Avrupa şeker endüstrisi, pancar şekeri üretiminin sürekliliğini ve aynı zamanda sektörün rekabetçiliğini artırmayı da hedefleyen bir yeniden yapılanma süreci ile karşı karşıyadır.

AB Ülkelerinde sektör için geleceğe bakış; Çiftçiler arasında daha fazla uzmanlaşmaya, şeker pancarı üretiminin daha fazla bölgeselleşmesine, şeker şirketlerinin daha verimli ve rantabl hale gelmesi şeklinde değerlendirilebilir.

önem kazanmaktadır. Diğer taraftan, DTO Doha Tarım Görüşmeleri henüz sonuçlandırılmamıştır. Şeker Pancarı üreticileri olarak Dünya ticaretiyle ilgili ileriki zamanlarda ortaya nasıl bir tablo çıkabilir?

JOS VAN CAMPEN; Küresel Ticaret ve buna yön veren Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Avrupa tarım sektörü üzerinde güçlü bir etkiye sahiptir. Bu değişim Avrupalı şeker pancarı üreticileri için geleceğe bakışta etkilemektedir. DTÖ - AB görüşmeleri sonucu iki önemli hususu beraberinde getirmiştir.

İlk olarak, Avrupa şeker piyasasının Az Gelişmiş Ülkelere (LDC) ve Afrika, Karayip ve Pasifik (ACP) Ülkelerine açılması ile Avrupa Birliği'nin artık dünyanın en büyük şeker ithalatçılarından birisi olduğu, İkinci olarak, Şeker ticareti ile ilgili olarak Avrupa Birliği tarafından ihraç edilen şeker miktarlarını katı kısıtlamalara gidildiğidir.

Bu iki faktör Avrupa'daki şeker ticaretini sert bir şekilde yeniden şekillendirmiştir. 2007 yılından beridir AB artık net şeker ithalatçısıdır.

Avrupalı yetiştiricilerin üretkenliği, uygulamaları geliştirmekte aktif olarak kalmaları ve yeni mücahedelelere açık olmaları gerçeği, endüstriyel rekabetin artmasına ve yeni imkânların geliştirilmesine neden olmuştur. Orta vadede şeker pancarının çiftçilerin gelirinde önemli bir mahsul olarak kalmaya devam edeceğinden eminim. Devam etmekte olan WTO - AB Doha Toplantıları dizisindeki görüşmelerinde muhtemel bir anlaşmanın odak noktası da kesinlikle bu eğilimin üzerinde duracaktır.

PANKOBİRLİK; 2008/09 Dünya şeker üretim ve tüketim tahminleri yayımlandı. Tüketimdeki artış oranının üretimde yaşanan artıştan fazla olduğu görülmektedir. Sonuç olarak, 2008/09 ve 2009/10 sezonunda kaynak sıkıntısı yaşanması beklenmektedir. Tabi ki geçmiş yıllarda da bu sıkıntı yaşanmıştır. Ancak, bu kez bu sıkıntı finansal krizle aynı zaman dilimine denk gelmiştir. Bu bağlamda önümüzdeki iki yılı değerlendirebilir misiniz?

Dünya şeker devlerinin özellikle Afrika ve Güney Amerika'ya yönelik sınır ötesi

yatırımlara olan ilgilerinden haberdanz. Diğer yandan, önümüzde bir Çin gerçeği bulunmaktadır. Sizce, şeker sektörünün ağırlık merkezi gelecekte değişebilir mi?

JOS VAN CAMPEN; Şeker uzmanları; Dünya piyasasının son iki yılda büyük bir stoktan belirgin bir azalmaya dönüşüyle birlikte, mevcut temel görünüşün 2005 / 2006 döneminden beridir piyasa değerleri için en yapıcı halde olduğunu belirtmektedirler. Yine de, şu an için, bir dizi şekere özel olmayan ham petrol için fiyatları, kurlardaki değişim, etanol üretimi ve kullanımındaki gelişmeler, gıdaya karşı yakıt tartışması, şeker ürünleri piyasalarındaki finansman faaliyeti ve son dönem kredi oranları gibi faktörler nedeniyle şeker fiyatları değişmiş bu da aşırı dalgalanmaya neden olmuştur. Şeker uzmanları, şeker mevzuatı ve dünya piyasası fiyatlarının yeniden bağlantılı hale gelerek, şeker fiyatlarının tekrar ve daha sağlam bir şekilde artacağını ummaktadırlar.

PANKOBİRLİK; Sektöre global olarak baktığınızda, Türkiye şeker sektörünü genel anlamda nerede görüyorsunuz?

JOS VAN CAMPEN; Şeker Sanayii, önemli bir şeker üreticisi olan Türkiye'de uzun ve başarılı bir geçmişe sahiptir. Türkiye'de şeker sektörü; şeker üretiminin kota kapsamında yapılması ve pancar alım şartları dâhil olmak üzere, AB 'dekine benzer bir şeker rejimi kapsamında faaliyetlerini sürdürmekte olup, hedefin AB üretim ve verimlilik koşulları ile daha paralel hale getirilmesi olduğu, yapısal ve sosyo-

ekonomik bir evrimi yaşamaktadır. Türkiye bu sektördeki rekabetçiliğini geliştirmek için mevcut belirgin şeker pancarı yetiştirme potansiyeline ve yeterli finansmana sahiptir. Pancar şekeri üretiminin temini ve sürdürülebilirliği, ekonomik gelişmeler ile paralel bir yapı oluşturulursa mümkün olacaktır. Dahası Türkiye şeker sektörü ve Türk şeker politikası kendine yeterliliği temel almakta olup WTO Doha Toplantıları Dizileri görüşmelerinden etkilenecektir. Bu yüzden bu konuda ortak endişelere sahibiz.

PANKOBİRLİK; CIBE ve WABCG çatısı altında Pankobirlik'in etkinlikleri hakkında görüşleriniz nelerdir?

JOS VAN CAMPEN; Pankobirlik, Türk şeker sektöründe anahtar bir oyuncudur. Çumra Şeker Fabrikası Türkiye'de bu sektördeki en büyük yatırımı olup, Pankobirlik'in diğer yatırımları dinamiklerini yansıtmaktadır. Pankobirlik aynı zamanda

CIBE ile WABCG dâhilinde de çok dinamik ve aktif olup, bu iki birliğin çalışmalarında önemli rol oynamaktadırlar. Dahası, Pankobirlik çok fazla takdir gören bir organizasyon dâhilinde CIBE ve WABCG içerisinde güçlü ve yakın ilişkilerin inşasında başarılı olmuştur. Pankobirlik'in yüz yüze olduğu mücadeleler, diğer üyelerin yüz yüze kaldığı veya kalacağı tüm mücadeleleri özetlemektedir. Bu bakımdan, Pankobirlik tarafından gösterilen bu başarı tüm üyeler için büyük öneme sahiptir.

**Şeker uzmanları;
Dünya piyasasının
son iki yılda büyük bir
stoktan belirgin bir
azalmaya dönüşüyle
birlikte, mevcut temel
görünüşün 2005 / 2006
döneminden beridir
piyasa değerleri için
en yapıcı halde
olduğunu
belirtmektedirler.**

Dahası, CIBE dâhilindeki Pankobirlik'in üyeliği AB üyeleri ile Türkiye arasındaki başarılı ortaklıklar kurulabilmesi hakkında çok güçlü bir işaret ve örnektir.

PANKOBİRLİK; Bildiğiniz üzere Türk şeker sektöründe özelleştirme çalışmaları devam etmektedir. Kamu ağırlıklı yapı terk edildiğinde sektörde ortaya çıkacak fırsatlar ve tehditler neler olabilir?

JOS VAN CAMPEN; Büyük bir değişimden sonra hazır olacağınız beklentisi büyük bir tehdit teşkil etmektedir. Piyasada yeni bir konuma sahip olmak istiyorsanız yeni imkânlar için yapılan araştırmalar asla sona ermez. Yeni müşteriler bulmak, ürünleriniz için yeni koşullar yaratmak veya fabrikanızı ya da üretim koşullarınızı daha verimli hale getiren yeni sistemler bulmak mümkün mü? Bu süreç asla sona ermez.

PANKOBİRLİK; Pankobirlik'e bağlı Kooperatif Fabrikaları Türkiye'de, kamuya ait olan Türkşeker'den sonra en büyük şeker üreticisi kuruluşur. Türkiye'deki özelleştirme sürecini de göz önüne alarak, tam bir özelleşme halinde Türk şeker sektörünün gelecekteki yapısı nasıl olabilir? Bildiğiniz üzere Türk Şeker politikaları kendi kendine yeterli esastır. Türkiye'nin seçtiği bu politika tarzını doğru buluyor musunuz?

JOS VAN CAMPEN; Pek çok Avrupa ülkesinde kamuya ait şeker fabrikaları bir olgudur. AB dâhilinde Polonya'da bu durum kısmen mevcut olmasına rağmen aynı zamanda orada hükümet çiftçiler ve işçilerle birlikte özelleştirmenin en iyi yolunu aramaktadır. Uzun vadede doğrudan katılan taraflar için özelleştirme daha iyidir. Yapı veya yönetim hakkındaki siyasi kararlardan bağımsız olarak kendi gelecekleri hakkında karar verebilmek için imkânına sahiptirler. Diğer taraftan, şeker sektöründeki siyasi etki çok önemlidir. Ancak bunun piyasa sistemlerinde yapacağı daha çok şey mevcuttur. Şeker gıda güvenliği için önemli bir ürün olarak görülmeğe olduğundan tüm dünya hükümetleri kendi şeker piyasalarını düzenlemektedirler. Bir ülkedeki iktisadi aşamanın konumuna bağlı olarak tarımsal ile endüstriyel gelişim arasındaki denge çok önemlidir. Sabit gıda fiyatlarıyla güçlü bir tarımsal ekonomi, iktisadınızın geriye kalanını geliştirmek için iyi bir konumdur. Bunun ışığında, kendine yeterlilik seçeneğinizi doğal bir hale sokmak bir seçenektir. Tarımsal ürünlerin aynı zamanda ihraç edildikleri

dönemde, uluslararası piyasa yerel piyasaya girmek için imkânlar aramaktadır. Bu DTÖ dâhilinde ancak aynı zamanda AB de uzun süredir devam eden bir tartışmadır.

PANKOBİRLİK; Başkanlığını yaptığımız CIBE'den Birliğimiz çalışmaları ve Kooperatif fabrikalarının sektördeki yerini bilmektesiniz. Bu bilgiler ışığı altında, AB ye girme sürecinde olan ülkemizde şeker sektöründe alınması gereken önlemler, AB'nin Türk Şeker sektörüne olası etkileri, olası AB üyeliği sonrasında ülke şeker sektöründe LDC ve ACP ülkelerinden yapılacak şeker ithalatlarının ülke şeker sektörüne etkileri neler olabilir? Özetle açıklayabilir misiniz?

JOS VAN CAMPEN; Türkiye Avrupa Birliği'nin bir üyesi olursa, kendine yeterlilik tartışma noktasını teşkil edebilir. Şu an için Avrupa piyasası şeker ithal etmekte olup ACP ve LDC ülkelerine erişim vermektedir. Gelişmekte olan ülkelere iktisatlarını destekleyebilme imkânının verilmesi gelecekte daha tutarlı bir dünya için çok önemlidir. Diğer taraftan kendi gıda kaynaklarımızla da ilgilenmemiz gerekmektedir. Kendi gıda üretimimizin asgari seviyesini belirlemek bana göre ithalatların seviyesi hakkında konuşmaktan daha iyi bir tartışma konusudur. Önlemler hakkında konuşuyorsanız, bu durumda benim açımdan asgari seviyede kendine yeterli yerli üretim seviyesi en önemli olandır.

PANKOBİRLİK; Son olarak Türkiye'yi çok sevdiğinizi ve burada değerli dostlarınız olduğunu biliyoruz. Ülkemize kendinizi bu kadar yakın hissetmenizin sebebini merak ediyoruz.

JOS VAN CAMPEN; Türkiye'de hayran kaldığım şey dünyadaki uzun ve önemli geçmişleri ve kültürleridir. Bu hâlâ tüm ülkede şehirlerde, kırsal alanda ve insanlarda tekrar bulabildiğiniz bir şeydir. İnsanları

Pankobirlik, Türk şeker sektöründe anahtar bir oyuncudur. Çumra Şeker Fabrikası Türkiye'de bu sektördeki en büyük yatırımı olup, Pankobirlik'in diğer yatırımları dinamizmini yansıtmaktadır. Pankobirlik aynı zamanda CIBE ile WABCG dâhilinde de çok dinamik ve aktif olup, bu iki birliğin çalışmalarında önemli rol oynamaktadırlar.

çalışkan ve kendi ülkelerinde bunu yapmak için hazırlanmış olmalarına rağmen gerekliyse tüm Avrupa'ya gitmektedirler. Tüm bunlar Türkiye'yi çok özel bir hale sokmakta olup, Türkiye'nin iyi bir geleceğe sahip olduğu beklentisini bende yaratmaktadır.

PANKOBİRLİK; Düşüncelerinizi bizimle samimi bir şekilde paylaştığınız için teşekkür ederiz.

Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği (TSÜAB) ve TÜRK-TED Ortak Çalışma Grubu Toplantısı Yapıldı 25-26 Kasım 2008-Antalya

TAGEM tarafından düzenlenen “İslah Edilmiş Hatların Özel Sektörün Kullanımına Açılabilmesi için Yönetmelik Taslağı Hazırlık Toplantısı” 28-30 Kasım 2008 tarihlerinde Antalya’da Yapıldı.

Hazırlanan raporda yer alan bazı veriler ve yapılan projeksiyonlar aşağıda verilmiştir.
Çizelge 1. Hububat, Dane Baklagiller Tohumluk ve Ürün Üretimi

TOHURLUK ÜRETİMİ		ÜRÜN							
Ürünler	Yıllar	Üretim (Ton)	Tedarik (Ton)	Dağıtım (Ton)	Yenilemeye Göre Tohumluk İhtiyacı (Ton)	Toplam Tohumluk İhtiyacı (Ton)	Özel Sektörün Payı (%)	Ekliş Alanı (Ha)	Üretim (Bin Ton)
BUĞDAY	2003	100,101	102,065	99,101	626,667	1,880,000	5,5	9.350	19.000
	2004	223,094	236,806	229,029	623,333	1,869,999	5	9.350	21.000
	2005	176,202	179,863	173,386	606,667	1,820,001	11	9.100	21.500
	2006	211.848	215.320	204.526	573.333	1.720.000	19	8.600	20.010
	2007	210.044	218.609	173.075	566.000	1.698.000	32	8.490	17.340
	2008	338.104 (1)	-	-	-	-	-	41	-
ARPA	2003	11,194	11,589	11,458	241,933	725,799	10,5	3.629	8.100
	2004	19,074	19,087	18,499	242,667	728,001	10	3.640	9.000
	2005	22,307	22,341	21,643	226,667	680,001	22	3.400	9.000
	2006	28.351	28.444	25.106	233.333	700.000	22	3.500	9.551
	2007	20.645	23.769	22.495	243.266	729.800	45	3.649	7.415
	2008	37.902	-	-	-	-	-	55	-

1. Program, 2. Geçici Üretim Tahmini

Çizelge 2. Hububat ve Dane Baklagiller 5 Yıllık Tohumluk ve Ürün Üretim Projeksiyonu

TOHURLUK ÜRETİMİ ÜRÜN								
Ürünler	Yıllar	Üretim (Ton)	Tedarik (Ton)	Dağıtım (Ton)	Yenilemeye Göre Tohumluk İhtiyacı (Ton)	Sertifikalı İhtiyacı Karşılama %	Toplam Tohumluk İhtiyacı (Ton)	Özel Sektörün Payı (%)
BUĞDAY	2007	210.044	218.609	173.045	566.000	31	1.698.000	32
	2008	338.104	340.000	325.000	606.667	53	1.820.001	40
	2009	400.000	410.000	400.000	606.667	65	1.820.001	50
	2010	500.000	510.000	500.000	606.667	82	1.820.001	60
	2011	606.667	616.667	606.667	606.667	100	1.820.001	67
ARPA	2007	20.645	23.769	22.495	243.266	9	729.800	45
	2008	37.902	40.000	40.000	226.667	17	680.001	77
	2009	75.000	75.000	75.000	226.667	33	680.001	77
	2010	100.000	100.000	100.000	226.667	44	680.001	82
	2011	150.000	150.000	150.000	226.667	66	680.001	88

Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği ile Türkiye Tohum Endüstrisi Derneği işbirliği ile 25-26 Kasım 2008 tarihlerinde Antalya'da üye kuruluşların temsilcilerinin katılımı ile bir toplantı düzenlenmiştir.

Hububat, Yemelik dane baklagiller ve Çayır-Mera Yem bitkileri çalışma grubu, Endüstri bitkileri çalışma grubu, Sebze çalışma grubu ve Biyoteknoloji çalışma grubu olarak ürünler bazında belirlenen dört çalışma grubunca hazırlanan raporlar üzerinde çalışmak ve raporlara son şeklinin verilmesi amacıyla yapılan toplantıya; Birliğimizden Dr. Süleyman KARAHAN ve Balıkesir Pancar Kooperatifi'nden Hüseyin DANÇ katılım sağlamışlardır.

Hazırlanan raporda yer alan bazı veriler ve yapılan projeksiyonlar aşağıda verilmiştir. Çizelge 1. Hububat, Dane Baklagiller Tohumluk ve Ürün Üretimi

BUĞDAY:

Buğday ekiliş alanında son yıllarda 500.000 hektar dolayında azalma olmuştur. 2007 yılı alan değerlendirmesine göre 2005 yılına göre 610.000 hektar azalma vardır.

Buğday ekiliş alanında azalmanın temel nedenleri:

- Üreticilerin kuraklık korkusu sebebiyle, anıza ekimden vazgeçmesi,
- 150.000 hektar civarında bir alanın arpa ekimine kayması.
- Girdi maliyetlerinin yüksekliği (mazot, gübre) öne sürülerek bazı çiftçilerin tarlalarını boş bırakması.

- Biyoyakıt üretimi desteği sebebiyle, bir kısım buğday alanının yağlı tohumlara, mısır ve yem bitkilerine kaymış olması.

- Ekiliş alanının 9,1 milyon hektar olarak muhafaza edilmesi düşünülmüştür. Zira buğday alanı Bakanlıkça desteklenen yağlı tohumlardan kanola, ayçiçeği ve aspir gibi türlerin ekiliş alanı baskısı altında kalacaktır.

- Alan artışı yerine sertifikalı tohumluk kullanımının artması ve yetiştirme tekniğindeki iyileştirmeler nedeniyle birim alandan alınan verimde artış olması düşünülmüştür. Beş yıl içinde toplam üretimin 2,5 milyon ton artacağı hesaplanmıştır.

- TİGEM' in yılda ortalama 200.000 ton buğday tohumluğu üreteceği, bunun 5 yılda sabit kalacağı, özel sektörün buğday tohumluğu üretiminde her yıl artış

göstererek, 5 yılda 70.000 tondan 406.667 tona ulaşması hedeflenmiştir. Özel sektörün 5 yıl içinde payı % 26' dan % 67' ye yükselecektir.

- 2008 yılında 338.104 ton buğday tohumluğu üretimi programlanmış ise de Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer alan Ceylanpınar TİM de kuraklık zarar sebebiyle TİGEM üretim programı yarı yarıya düşme göstermiştir.

Hedef programın çok altında tohumluk üretimi gerçekleşmiş olmasına rağmen, tohumlukta üretici talep ve dağıtımında beklenen olmamıştır. Buğday tohumluk dağıtımının kamu + özel 110 bin ton

civarında gerçekleşeceği tahmin edilmektedir.

Sertifikalı hububat tohumluğuna çiftçilerin talep eksikliği ve dağıtımın beklenenin çok altında olmasının başlıca nedenleri:

- İlk buğday hasadının yapıldığı bölgelerden olan Güneydoğu Anadolu Bölgesinde kuraklık zararının çok büyük boyutlarda olması nedeniyle, üreticiler yüksek fiyat beklentisine girmiştir. Fiyat spekülasyonu özellikle makarnalık buğdaylarda fiyatların çok yüksek seviyede oluşmasına neden olmuştur.
- TMO'nun buğday bağlantısında geç kalması ve başlangıçta piyasayı kontrol edememesi,
- Tohumluk üretici firmaların yüksek fiyatlarda tohumluk olacak ürünü satın almaları ve tohumluk maliyetlerinin yüksek olması,
- Dünya buğday üretiminin beklenenin üstünde olması ve dünyada buğday fiyatlarının düşmesi,
- İthal buğdaylarla piyasanın doldurulması ve ekim mevsiminde buğday fiyatlarının gerilemesi, sertifikalı tohum fiyatlarının çiftçilere yüksek gözükmesi,
- Sertifikalı tohum kullanım desteğinin üretici nezdinde cazibesini kaybetmesi,
- Sertifikasız kaçak tohum eken kişilerin Tarım İl Müdürlüklerince yeterince kontrol ve denetim altına alınamaması gibi nedenlerle sertifikalı hububat tohumluğu talebi ve dağıtımının beklentilerin çok altında gerçekleşmesidir.

ARPA

Ekiliş alanının 3,4 milyon hektar olarak 5 yıl içinde artırılmaması, mevcut ekim alanının korunması hedeflenmiştir. Sertifikalı tohumluk kullanımının artması ile verimde artış sağlanacağı ve 5 yıl sonunda üretimin 1 milyon ton yükseleceği hesaplanmıştır. 2008 yılında 37.902 ton sertifikalı arpa tohumluğunun üretim ve dağıtımı hedeflenmiş, bu yılın kurak geçmesi sebebiyle program beklentilerinin altında gerçekleşeceği, 15.000 ton dolayında dağıtımın olabileceği anlaşılmıştır.

Arpa tohumluğu dağıtımının 5 yıl sonunda 150.000 tona yükselmesi düşünülmüştür. TIGEM kaynaklarından her yıl 17.500 ton arpa tohumluğu dağıtılacağı, 5 yıl içinde bunun sabit kalacağı, artışın özel sektör üretiminde olacağı hesaplanmıştır. Özel sektörün payı 5 yıl içinde %30'dan %88'e yükselecektir.

Diğer serin iklim tahılları Triticale, Çavdar ve Yulaf 'tır. Triticale hızlı bir artış göstermektedir. 2005 yılında 733 ton Triticale tohumluğu dağıtımı yapılmıştır. 2006 yılında 1.104 ton Triticale tohumluğu dağıtılmıştır. 2008 yılında 1.285 ton tritikale tohumluk programı bulunmaktadır.

Yulaf tohumluğunda ise 2008 yılı programı sadece özel sektör olarak 110 tondur. Triticalenin artış göstermeye devam edeceği, yulaf ve çavdarda fazla bir gelişmenin beklenmeyeceği düşünülmüştür. 2008 yılı çavdar mahsulü üretimi 256.069 ton, yulaf 209.178 ton, tritikale 97.538 ton olarak tahmin edilmiştir.

Dünya Gıda İHTİYACI ve SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Dünya Sağlık Örgütü, Dünya'da başlıca gelişmiş ülkelerde olmak üzere 1,3 milyar aşırı beslenen ve Üçüncü Dünya Ülkelerinde 0,8 milyar da yetersiz beslenen insanların olduğunu tahmin etmektedir. Ticarete uygulanan vergiler, zayıf altyapı ve hükümet politikaları nedeniyle gıda dünyada eşit olmayan bir şekilde dağılmış bulunmaktadır.

Bu yetersiz beslenen 810 milyon kişinin 50 milyonunu hariç tutarsak, kalanı Afrika ve Asya'da yaşamaktadır. FAO'nun bildirdiğine göre, açlığın önüne geçilmeye çalışılan Latin Amerika'da 50 milyon kişi açlık sınırının altında yaşamaktadır.

Aile gelir seviyesi gıda temininde artan bir öneme sahiptir. Dünya'da bir milyar civarındaki kişi yıllık olarak yaklaşık 3000 Dolar gelir elde edebilmektedir. Dünya nüfusunun 5 milyarlık kısmının büyük çoğunluğu 3000 Dolardan daha az bir yıllık gelire sahip bulunmaktadır. Bu ailelerin gelirindeki % 1'lik bir artış, bunların gıdaya % 2 daha fazla harcama yapabilmelerine imkân vermektedir.

Dünya nüfusu daha varlıklı olmaya başlar ve orta sınıf gelişirse, daha fazla para gıdaya

harcanabilir. Bu da ete olan talebi, dolayısıyla hayvancılık için gerekli olan yem üretimini, yem üretimi içinde gerekli olan gübre ihtiyacını artıracaktır.

Çin'in orta sınıfı 200 milyona ulaştı, bu da nüfusun yaklaşık % 15'ine tekabül

etmektedir. Çin'in ekonomisi 2006 yılında % 10'un üzerinde bir gelişme gösterdi. 2007 yılında da aynı gelişmeyi gösterdi. Hindistan ekonomisi 2006'da % 8,3 ve 2007'de bunun üzerinde bir gelişme gösterdi. Raporlar Hindistan orta sınıfının 250 milyona ulaştığını ileri sürmektedirler.

Sürdürülebilirliğin Önündeki Sorunlar

Dünya Nüfusu / Yıllık Gelir

Dünya nüfusunun yaklaşık % 80'i yıllık 3000 ABD\$ dan daha az gelir ile yaşamaktadır... gelirdeki artışın her şeyden önce beslenmenin iyileştirilmesine ayrılmaya eğilimi vardır.

Sürdürülebilirliğin Önündeki Sorunlar

Dünya Nüfusu

Billion People

Kaynak: Birleşmiş Milletler

nüfus artışı en yüksektir ve kişi başına et için ayrılan gelir düşük düzeyde bulunmaktadır. Afrika'da kişi başına et tüketimi Kuzey Amerika'nın 1/8 oranındadır. Asya'da %25'i, Latin Amerika'da ise % 50'si civarındadır. Bölgeler arasındaki farklılıkların, tüketicilerin gelirleri arttığında gıda üzerine harcamalarının artmasıyla azalacağı tahmin edilmektedir.

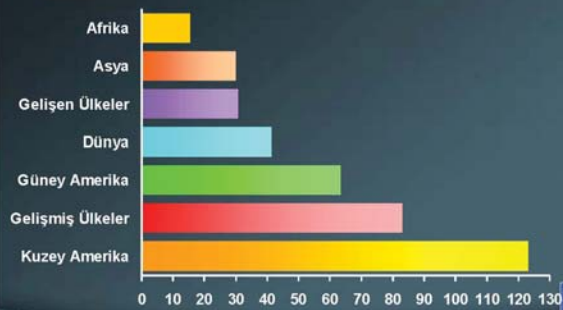
1950'lerde, kişi başına 5 dekar civarında ekilebilir arazi ve 5 dekar civarında çayır-mera arazisi bulunmaktaydı. 2000 yılında bu rakamlar 2,5 dekar olmuştur ve 2020 yılında ise yaklaşık 2 dekar olması beklenmektedir. 1950'den 2020 yılına kadar dünya nüfusu % 200 artmış olacağından, ekilebilir arazi ve çayır-mera arazisinin sadece % 20 artacağı tahmin edilmektedir.

Küresel Biyoyakıt Devri Tarım İçin Heyecan Yaratmaktadır-

Sürdürülebilirliğin Önündeki Sorunlar

Dünyada Bölgelere Göre Fert başına Et Tüketimi

Kg/Kişi/Yıl

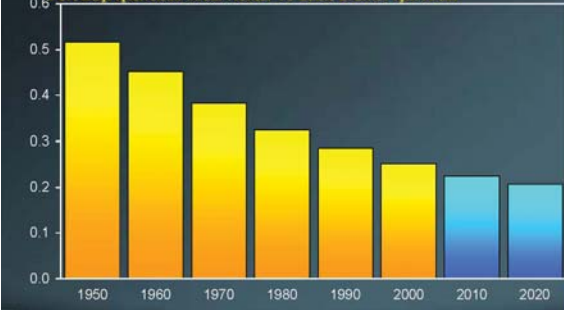
Kaynak: Birleşmiş Milletler

Sürdürülebilirliğin Önündeki Sorunlar

Kullanılabilir Tarım Arazisi Azalmakta

Fert Başı İşlenebilir Arazi-Hektar ve Sabit Ürünler İçin Arazi

TUYEM 9 - Turkey

2010 yılında da üç katına çıkabilecektir. Araştırmalar, bir ülkede gelirdeki her bir birim artışa karşılık o artışın önemli bir kısmının gıdaya, dolayısıyla ete harcadığını göstermektedir. Çin'de kazanılan her Doların üçte biri et tüketimine harcanmaktadır. En büyük beslenme alışkanlığı değişikliği son yıllarda nişastalı besinlerden proteinli tavuk, sığır eti ve diğer et tüketimine yönelik olarak ortaya çıkmıştır.

Bugün 6,5 milyar olan Dünya nüfusunun 2020 yılında 2 milyar artarak 8,5 milyara ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bu nüfus artışının % 98'inin gelişmekte olan ülkelerde olacağı beklenmektedir.

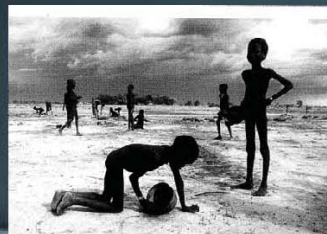
Bazı bölgesel kesin farklılıklar bulunmaktadır. En büyük açlıklar ve en büyük et tüketiminde artış potansiyeli Afrika, Asya ve Latin Amerika'da olacaktır. Bu bölgelerde

Dünya yeterli miktarda gıda üretmektedir -

1.3 milyar insan aşırı beslenmektedir*

Yeşil Devrim gıda verimini artırmaktadır:

- Sürdürülebilir çiftçilik uygulamaları
- Genetik
- Hastalıkların kontrolü

- fakat bunun dünya üzerinde dağılımı eşit olmamaktadır.

0.8 milyar insan yetersiz beslenmektedir*

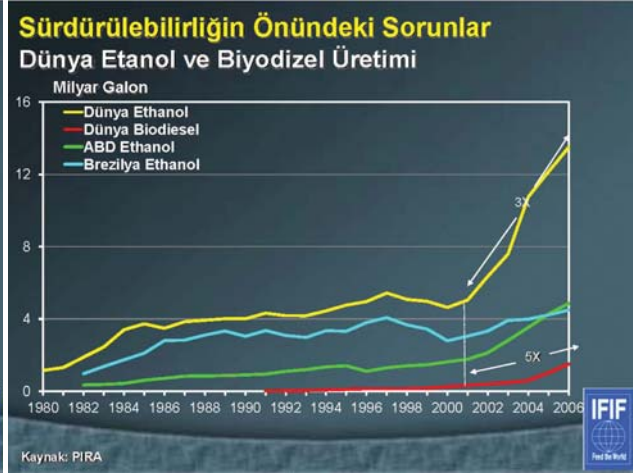
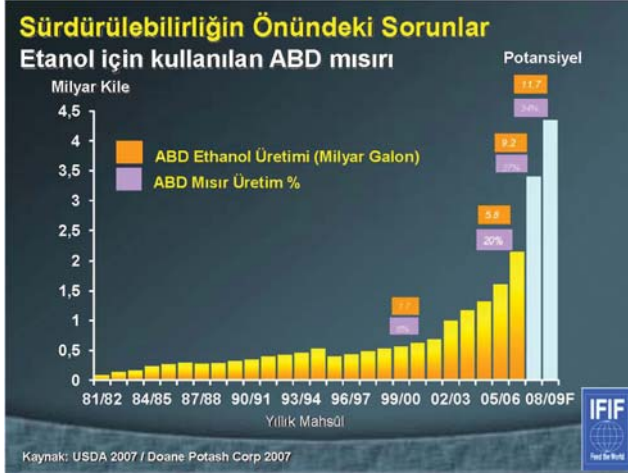
Hükümet politikaları açlığa yol açmaktadır

Ticari bariyerler piyasaları engellemektedir

* WHO Bulletin, vol 82, pp. 940-946, -2004.

TUYEM 9 - Turkey

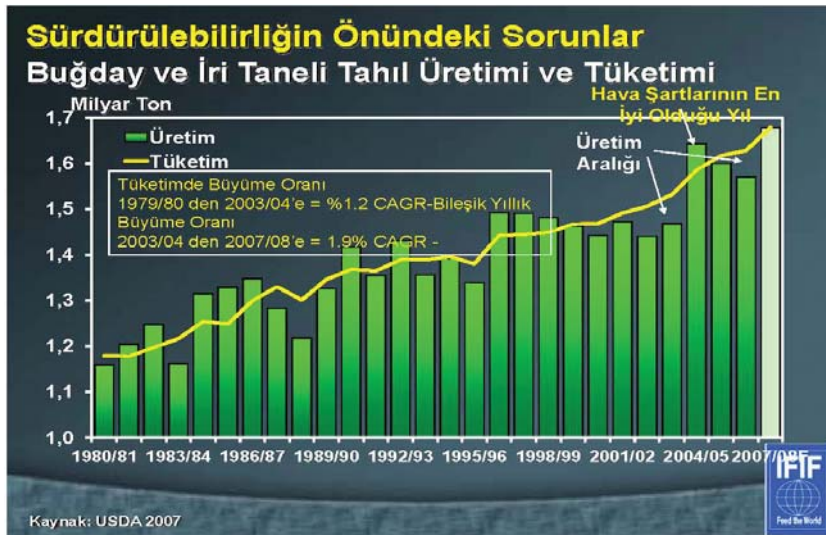
ABD etanol üretim kapasitesinin bir sonu olduğu görüntüsü henüz yoktur. USDA'ya göre, 2007-2008 döneminde 3,4 milyar bushel (kile) mısır etanol üretimi için kullanılmış olacak. 2008/09 ile birlikte bu rakamın 4,35 milyar bushel'e (kile), ABD mısır üretiminin de % 34'e çıkması beklenmektedir. Hâlihazırda, ABD'de 6 milyon galon etanol üretim kapasitesi bulunmakta ve gelecek birkaç yıl içinde bunun iki katına çıkması beklenmektedir.

1970'lerde hububat üretimi en düşük olduğu zamandan bu yana, biyoyakıtlar konusunda yaşanan heyecan yaşanmamıştı. Deniz aşırı pazarların artan gıda ihtiyacının yaratmış olduğu büyük fırsat bir yana, biyoyakıt devri ve devrimi yoldadır.

Gıda ve yem ürünlerinden üretilen biyoyakıtların, kısmen benzin ve mazotun yerine kullanılması veya bunların yerine geçmesi beklenmektedir. Yukarıdaki grafiğin

gösterdiği gibi, geçen 6 yıl içinde mısır ve şeker kamışından üretilen etanol 3 kat, kanola, soya ve palmiye yağından üretilen biyodizel beş kat artmıştır.

2006 yılında, ABD, Brezilya'yı Dünya'daki en büyük etanol üreticisi olarak geçmiş bulunmaktadır. FAO'ya göre, 15-20 yıl içinde biyoyakıtlar enerji ihtiyacının % 25'ini karşılayabilecektir.

Hububat tüketimi günümüzde yıllık olarak % 2 artmaktadır. Eskiden bu artış % 1,2 olarak gerçekleşmekteydi. Yukarıdaki grafiğe göre, son sekiz yıl içinde tüketim yedi defa üretimi geçmiş bulunmaktadır. 2007/08 dönemi içinde aynı eksiklik tahmin edilmektedir.

Üstteki grafikteki sarı sütunlar sezon sonu hububat stoklarını, mavi çizgi ise kullanılabilir son stok oranlarını göstermektedir. 2006-07 stoklarının 1970'lerden bu yana en düşük stok seviyelerine düştüğünü görebilmekteyiz. Bununla birlikte, kullanım yüzdesi olarak % 14'ten daha düşük bir kapsama oranına sahip bulunmaktadır.

Sonuçlar

- Dünya nüfusu düzenli artmaya devam ediyor.
- GSYİH gelişmekte olan ülkelerde artıyor.
- Arazi ve su protein üretimi ile yarışıyor.
- Yabani balık varlığı tükenmeye yakındır.
- Su ürünleri için yeni hammaddeler gerekmektedir.
- Dünya tahıl stokları bütün zamanların en düşüğü seviyesindedir.
- Etanol ve biyodizel tahıl ile rekabet ederek gıda bulunabilirliğine darbe vurmaktadır.
- Yüksel değerli tarımsal ürünler ile işlenmiş gıdalara olan talep değişikliğinin başlıca itici gücü, gelişmekte olan ülkelerde güçlü ekonomik gelişmedir.
- Gıda, yem ve enerjiye olan artan talep döneminde yavaş gelişen arz, düşük stoklar ve arz şoku sert fiyat artışlarına yol açmıştır.
- Biyoyakıt üretimi dünya gıda denkleminin değişmesine katkıda bulunmuş ve hâlihazırda fiyat seviyeleri ve fiyat istikrarlılığını etkileyerek fakirlerin yaşantısını şiddetle etkilemektedir.
- Birçok küçük çiftçi, yüksek değerli ürünlerin (et, süt, sebze, meyve gibi) sunduğu yeni gelir getirici fırsatlardan yararlanmak istemelerine rağmen, pazara girişlerinde sert engellerle karşılaşmaktadır.
- Positive tepki vermeyi teşvik eden ve zarar vermekten kaçınan karma politika eylemlerine ihtiyaç vardır. Hayatın uzun dönem değişiklikleri yapılmaya devam

edilirken, acil olarak aşağıdaki beş eylemin gerçekleştirilmesi gereklidir:

1. Gelişmiş ülkeler ticari engelleri kaldırarak şiddetli fiyat değişikliklerine esnek tepki verilmesini sağlamalı ve kaynakların kullanılmasına yönelik programlara katkı sağlamalıdır.

2. Gelişmekte olan ülkeler kırsal altyapı yatırımlarını hızlı bir şekilde artırmalı ve tarımsal girdilere ulaşmadaki engelleri azaltmaya yönelik pazar yapılarını kuralmalıdır.

1970'lerde hububat üretimi en düşük olduğu zamandan bu yana, biyoyakıtlar konusunda yaşanan heyecan yaşanmamıştı. Deniz aşırı pazarların artan gıda ihtiyacının yaratmış olduğu büyük fırsat bir yana, biyoyakıt devri ve devrimi yoldadır.

3. Uluslararası ve ulusal tarımsal araştırma sistemleri ile tarımsal AR-GE ve teknoloji yatırımlarına yatırım yapılması, fiyat artışlarına küresel ölçekte üretimle tepki vermeyi kolaylaştıran bir rol oynayabilir.

4. Yoksulların şiddetlice karşılaşılabilecekleri risk-azalan gıda mevcudiyeti ve gelir getirici imkanlara ulaşmanın sınırlanması-genişletilmiş sosyal koruma önlemleri gerektirir. Verimli sosyal güvenlik ağı ülke koşullarına göre oluşturulmalıdır ve erken çocukluk dönemi beslenmesine odaklanmalıdır.

5. Tarımsal ve gıda sorunlarının ulusal ve uluslararası iklim değişikliği politikaları gündemine konulması, ortaya çıkabilecek risklere uygun ve etkili tepki verebilmeyi sağlamak bakımından önemlidir.

Kaynaklar:

1. Roger Gilbert, Genel Sekreter, Uluslararası Yem Sanayicileri Federasyonu, TUYEM 9 - Uluslararası Yem Kongre ve Sergisi, Nisan 24-27, 2008.

2. Joachim von Braun, The World Food Situation, New Driving Forces and Required Actions, International Food Policy Research Institute, Washington, D.C., December 2007

HUBUBAT EKSPERLİĞİ Kursu Yapıldı

Kooperatiflerimiz tarafından ortaklarıyla sözleşmeli yetiştiricilik modeliyle üretimleri yapılan öncelikle buğday ve arpa tohumluğu olmak üzere; tritikale, mısır ve çeltik tohumluğunun ve ürünlerinin satın alınması sırasında kooperatif teknik elemanlarınca ürünün ekspertiz işlemleri yapılabilmesi, kaliteli tohumluk üretiminin vazgeçilmez bir unsurudur.

Kooperatif ortağı yetiştiricilerle, kooperatiflerimizin yapmış oldukları sözleşmede belirtildiği gibi, ekspertiz işlemlerinde ilgili yönetmelikte belirtilen kriterlere uymayan ürünler kooperatif tarafından tohumluk olarak teslim alınmamaktadır.

“Hububat Ekspertiz Kursu”na, 16 kooperatifimizden tohumluk üretimiyle doğrudan ilgilenen ve ilgilenecek müdür yardımcıları, mağaza şefleri ve ziraat mühendislerinden toplam 27 kişi katıldı.

Ayrıca, tohumluk dışındaki ürün alımlarında da benzer kriterlerin uygulanması kaliteli temiz ürün alımı için gerekmektedir.

Kooperatiflerimizin yapacağı ekspertiz işlemleri için, kooperatif personeline gerekli olan uzmanlığı kazanmalarına yönelik Birliğimiz organizasyonunda Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) ile 12-23 Ocak 2009 tarihlerinde TMO Güvercinlik tesislerinde yapılan "Hububat Ekspertiği Kursu"na, 16 kooperatifimizden tohumluk üretimiyle doğrudan ilgilenen ve ilgilenecek müdür

yardımcıları, mağaza şefleri ve ziraat mühendislerinden toplam 27 kişi katılmıştır. Kurs kapsamında 22 Ocak günü Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tescil ve Sertifikasyon Merkezi tarafından teorik ve uygulamalı eğitimlerde; kooperatiflerimizin tohumluk üretimi yapacakları alanda beyanname verme ile başlayan süreçte, tarlada çeşit safiyetinin kontrol edilmesi, tarla temizliğinde dikkat edilecek ot ve çeşit karışıklıkları, tohumluk parsellerinin belirlenmesi, tarla kontrollerinin İl Müdürlüklerinde yaptırılması, hasat öncesi aynı çeşitlerin aynı kademeden

tarla ölçeğinde oluşturulabilecek partilerin belirlenmesi ve tohumluk etiketlerinin siparişlerinin buna göre verilmesi, hasat sonrası tohumluk temizliği ve sertifikasyon için numunelerin alınıp sertifikasyon kuruluşuna gönderilmesi, tohumluk analiz raporlarına itiraz gibi konuların kısaca verilmesi yanında; kooperatiflerin yetiştiricilerden tohumluk alımlarında ekspertiz işlemlerinde; saf tohumlar, tohumluk ile diğer çeşit, diğer mahsul, yabancı ve zararlı ot tohumları ile hastalıklı tohumlar dışında kalan unsurlar hakkında bilgiler verilmiştir

Kurs süresi içinde, kursiyerler ve Pankobirlik yetkililerinin katılımlarıyla Cihanbeyli ve Altinekin'de bulunan Konya Şeker'in iştirakleri olan Tohumluk Üretim ve İşleme Tesisi, Panplast, Çumra Şeker Fabrikası ve çevresinde bulunan Yem Fabrikası, Dana Kreşi, Biyoetanol fabrikası, Sera tesislerine bir teknik inceleme gezisi yapılmıştır.

Kurs sonunda yapılan sınavda tüm katılımcılarımız başarılı olmuş "Hububat Eksperti Sertifikası" almaya hak kazanmışlardır.

Prof. Dr. Zeki ÖZER (Emekli Öğretim Üyesi)

Dr. İ. Özer ELİBÜYÜK (A. Ü. Ziraat Fakültesi, Bitki Koruma Bölümü, Ankara)

Doç. Dr. Hüseyin ÖNEN (G.O.P. Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü, Tokat)

Öğr. Gör. E Arzu ELİBÜYÜK (G.O.P. Üniversitesi Tokat Meslek Yüksek Okulu, Tokat)

Sağlıklı Bir Yaşamdır, 3* Yabancı Otlar

Birçok yabancı ot içerdiği eterik yağlar dolayısıyla çay, yemek ve salatalar içerisine karıştırılarak baharat olarak kullanılır. Yabancı otların içerdiği eterik yağlar yemek ve salatalara kendine özgü tat vermeleri yanında, iştah açıcı rol de oynarlar.

Yabancı Otların Baharat Olarak Kullanılmaları

Baharat, koku ve tat gibi hoş a giden özelliklerinden dolayı yetiştirilen bitkilerin kurutulmuş bölümlerine verilen genel addir. Baharat, bitkilerin toprak altı gövdesi (rizom), soğan, gövde tomurcuğu, çiçek tomurcuğu, tepelik, meyve, tohum ya da yaprak gibi bölümlerinin kurutulması ile elde edilir. Son derece makbul olan baharat bitkileri tropik ve subtropik bölgede yetişen tat ve kokuca keskin ya da acı ürünlerden oluşur. Baharat tohumları anason, kimyon, karaman kimyonu, rezene, haşhaş ve susam gibi otsu bitkilerin kokulu meyveleri ya da yağlı tohumlarıdır. Baharatlı otlar ise mercan köşk, nane, kuş dili, keklik otu, civan perçemi, limon otu, çördük otu gibi bitkilerin kokulu yapraklarıdır. Bütün bu baharatlı bitkiler yiyeceklere koku, tat ya da acılık katmak için kullanılır. Yemek pişirilirken küçük miktarda kullanıldıklarında besin

değerleri çok az ya da hiç yoktur. Bunlar genellikle damak tadını geliştirip iştah açtığı gibi, yemeğe de çeşni ve tat katarlar.

Birçok yabancı ot içerdiği eterik yağlar dolayısıyla çay, yemek ve salatalar içerisine karıştırılarak baharat olarak kullanılır. Yabancı otların içerdiği eterik yağlar yemek ve salatalara kendine özgü tat vermeleri yanında, iştah açıcı rol de oynarlar. Ayrıca, antiparazitik ve antimikrobial özellikleri olduğundan zararlı birçok mikroorganizmaların olumsuz etkilerini de ortadan kaldırırlar. Böylece hastalıklara yakalanma önleniği gibi, tedavisi de yapılmış olunur.

Baharatların içerdikleri eterik yağlar ve diğeri bazı etkili maddeler zararlı birçok mikrobial etmeni ya öldürmekte veya etkisiz halde tutma özelliğinden dolayı et ve birçok gıdanın korunmasında kullanılmışlardır. Baharatları ve baharatlı yabancı otları kullanırken aşırıya kaçmamak gerekir. Baharatlı yiyecekler ve içecekler bir taraftan iştah açarken fazla alınmaları durumunda sindirim sistemindeki birçok yararlı mikroorganizmaları öldürdüğünden, zamanla hazımsızlıklara ve buna bağlı olarak ta birçok hastalıkların oluşmasına sebep olabilir.

Yabancı otların bir çoğu yemeklere tat verme ve iştah açıcı olarak kullanılırlar. Bu yabancı otlar genellikle Labiata familyası üyeleridir. Bunlar içerdiği eterik yağlar dolayısıyla yemek ve salata içerisine karıştırılarak baharat olarak kullanılır. Bir taraftan yemeğe tat verip, iştah açarken, diğeri taraftan içerdikleri eterik yağların antibiyotik etkisi dolayısıyla vücuttaki birçok zararlı mikroorganizmaları kontrol altına

almakta ve vücudun direncini artırmaktadır. Genellikle; bu amaç için *Thymus vulgaris* (Kekik), *Mentha arvensis* (Yabani nane), *Mentha aquatica* (Su nanesi) *Origanum vulgare* (Keklikotu), *Achilla millefolium* (Tıbbi civan perçemi), *Melissa officinalis* (Limonotu), *Hyssopus officinalis* (Çördükotu), *Echinophora tenuifolia* (Tarhana otu -peynir otu), *Teucrium creticum* (Biberiye) v.d.(20)

a. Baharatlı Tuz ve Şeker yapımı

Bu yabancı otlar genellikle çiçeklenme devresinde toplanıp kurutularak kullanılırlar. Yabancı otlardan baharat olarak kullanılanlar hasat edildikten sonra tek başına veya diğeri ile karıştırılır. Üzerindeki tozların gitmesi için yıkanır. İstenmeyen kısımları

kesilip atılır. Geri kalan kısım suyunu belli oranda çektikten sonra ince ince ufalanır. Hava almayan cam kavanozların en altına bir sıra tuz, üzerine bir sıra bitki konur. Tekrar tuz ve tekrar ufalanmış bitki konmak suretiyle kavanoz ağzına kadar doldurulur. 15-20 gün bekletildikten sonra tuz ve baharatlı bitki arzu edilen yemeklere tat vermek için kullanılır.

Baharatlı şeker de aynı şekilde hazırlanır. Naneli, kekikli, oğul otlu, keklik otlu, civanperçemi gibi bitkilerin eterik yağlarını taşıyan şeker veya tuz amaca uygun olarak kullanılır. Bu şekilde hazırlanan şeker veya tuzun kullanıldığı yiyecek ve içeceklerde ayrıca baharat olarak bu bitkilerin kullanılmalarına ihtiyaç duyulmamaktadır.

Böylece halkımıza daha sağlıklı ve daha ucuz olarak yabancı otlardan yararlanma olanağı sağlanmış olacaktır.

Yabancı Otların Hastalık Tedavisinde Kullanılmaları

Bitkilerin tedavi edici özellikleri içerdikleri aktif maddelere bağlı olarak değişmektedir. Yabancı otların insan ve hayvan hastalıklarının tedavisinde kullanılması insanlık tarihi kadar eskidir. Zira yiyecek, içecek ve baharat olarak kullanılan birçok bitkilerin bazı rahatsızlıkları kısa zamanda iyileştirdiği bilinmektedir. Bir hastalığa yakalanmadan önce alınacak önlemler, hasta olduktan sonra tedavi için sarf edilecek önlem ve masraflardan çok daha az

Yabancı otların bir çoğu yemeklere tat verme ve iştah açıcı olarak kullanılırlar. Bu yabancı otlar genellikle Labiata familyası üyeleridir. Bunlar içerdiği eterik yağlar dolayısıyla yemek ve salata içerisine karıştırılarak baharat olarak kullanılır.

olmaktadır. Bunun için hastalığın başlangıcında birçok rahatsızlıklar yabancı otlarla daha kolay ve ucuz tedavi edilebilmektedir. Hastalığın ilerlemiş durumunda çok zaman yabancı otlarla tedavi olanağı bulunmaya bilinir. Bu durumda mutlaka doktora gidilmelidir.

Bugün Avrupa ve ABD'de halk sağlığı açısından yabancı otların tedavi edici özellikleri üzerinde bir taraftan araştırmalar yapılırken, diğer taraftan halkın eğitilmesine çalışılmaktadır. Yabancı otlar tek başlarına veya birbirleriyle karıştırılarak kullanılmaktadır. Karışımların iyi bilinmesi gerekir. Aksi halde, bazen karışıma konan bitkiler antagonistik (birbirinin etkisini azaltma) etki göstererek istenen sonucu vermeyebilir. Bazen karışımdaki bitkiler sinerjistik bir etki (birbirinin etkisini yükseltme) ortaya çıkararak kullanan kişilerde zehirlenme etkisi meydana getirebilir.

Alternatif tıp olarak nitelenen geleneksel tedavi yöntemlerinde yüzyıllardan bu yana bitkilerden elde edilen bazı maddeler tek başına veya birbiriyle karıştırılarak kullanılmaktadır. Bugün bu yöntem hala ülkemizde kocakan ilaçlarıyla tedavi olarak görülmekte ve küçümsenmektedir. Gerçekten bunlar içerisinde yanlış kullanılması sonucu insan hayatını tehlikeye sokan birçok uygulamalar mevcuttur. Fakat yine, olağan üstü etkili olan birçok uygulamayı da yok sayamayız.

Örneğin; her türlü yanık için kullanılan kantaron yağı, erkeklerde prostat ve kadınlarda idrar yolları rahatsızlığında çay olarak kullanılan yaki otu, bütün gençlerimizin en büyük sıkıntısı olan yüz sivilcelerine karşı

uygulanan (yarım kilo kırmızıturp rendelenip üzerine 1 litre elma veya üzüm sirkesi konur. Bu karışım loş ve serin bir yerde 8-10 gün bekletilip, süzülür. Bu sıvı buzdolabında korunur. Bu sıvı sabah ve akşam yüz temizlendikten sonra pamukla sivilceli yerler tampon yapılır. Üç dört gün sonra sivilceler tamamen yok olur.) kırmızı turp ve sirke karışımı gibi . Birçok rahatsızlığın basit uygulamalarıyla önlenmesi mümkündür.

Bitkilerle doğru bilgilendirilerek yapılacak basit tedavi yöntemleri sonucunda, bugün ağzına kadar dolu olan hastanelerimiz en az %60- 70 oranında boşalacaktır. Bu da doktorlarımızın meşguliyetinin %60-70 azalması demektir. Böylece doktorlarımız gerçek hastalarla yeteri kadar ilgilenme fırsatı bulacaklardır. Bunun için mutlaka bitkiler, özellikle de yabancı otları sadece Ziraat Mühendisleri, Eczacılar ve Botanikçilerin değil bütün toplumun bilmesi gerekir. Kaldı ki bugün Ziraat Fakültelerinde dahi yabancı

ota yönelik dersler yasak savma kabilinden bazı bölümler öğrencilerine okutulmaktadır. Bunun sonucu olarak ta bugün binlerce Ziraat Mühendisi boş gezmekte veya kendi mesleği dışında çalışmaktadır.

Burada birkaç örnek verelim: *Urtica* spp. (ısırgan otu) kan temizleyici, saç dökülmesi ve kepeklenmeyi önleyici etkilere sahiptir. Çok zaman romatizmaya karşı da kullanılmaktadır.

Crataegus monagyna (Adi akdiken, alıç) çiçek ve yaprakları çay olarak kalp rahatsızlıklarında,

2 kısım *Mentha arvensis* (nane)+ 1 kısım *Thymus vulgaris* (kekik) çayı, öğle ve akşam yemeklerinden sonra iki gün içildiğinde uçuklara karşı;

Epilobium parviflorum (Yaki otu) çayı prostata karşı; 1 kısım *Tribulus terrestris* (Demir diken) + 1 kısım *Matricaria chamomilla* (Hakiki papatya) böbrek ve mesane taşına karşı kullanılmaktadır.

Yabancı otlara ait bu örnekleri artırmak mümkündür. Ülkemizin çeşitli bölgelerinde yerel olarak yemeklik, çay ve baharat olarak kullanılan 78 yabancı otun insanlarda oluşan 72 rahatsızlığın tedavisinde kullanıldığından bahsetmektedir. Toplumumuz yabancı otları tanıdıkça daha çok yararlanılabilecek özelliklerini de ortaya çıkaracak ve hem kendi sağlığını, hem de doğal çevreyi daha iyi koruyacaktır.

Vücuda alınan herhangi bir besin maddesi ister yiyecek, ister içecek, isterse iştah açıcı veya keyif verici bir madde olsun, daima yeterli miktarda alınması sağlıklı yaşamın en önemli şartıdır. Hangi maddenin, ne zaman, ne miktarda ve nasıl alınacağını bilmek sağlıklı yaşamak için şarttır? Bu yapılmadığı zaman insanların sağlıklı yaşama olasılığı tesadüflere bağlıdır.

Çoğu zaman insanlar sağlıklarını kaybettikten sonra tekrar kazanmaya çalışırlar. Bu durumda da tedavi ile eski sağlığına tam anlamı ile kavuşması mümkün değildir. Zira, bir organ herhangi bir suretle zararlandığı zaman tedavi ile ilk haline getirme olanağı yoktur. Mutlaka o organda bir hassasiyet veya bir eksiklik oluşturur. Vücuda alınan maddeler sağlıklı üretilmiş iseler yeterli ve uygun alındığı sürece hastalıkların ortaya çıkma olasılığı çok azdır.

Her yıl ülkemizde sağlıklı beslenme haftası düzenlenir. Bu hafta boyunca seminerler, tartışmalar yapılır. Burada daima yeterli ve dengeli beslenmenin sağlıklı yaşamın birinci şartı olduğu vurgulanmaya çalışılır.

Sağlıklı yaşam için yeterli ve dengeli beslenmek şarttır, ama eksiktir. Bu eksiklik bütün yaşamı tehdit edecek boyuttadır. Şayet; üretilen gıda maddeleri sağlıklı, yani hastalıklı, bozuk, aşırı hormon yüklü veya zirai mücadele ilaç kalıntıları ile dolu olursa, ne kadar yeterli üretilirse üretilsin, ne kadar dengeli olarak alınırsa alınsın, sağlıklı beslenmek mümkün değildir. O halde, sağlıklı yaşamın birinci şartı, sağlıklı ürünlerle beslenme olmalıdır.

Çoğu zaman insanlar sağlıklarını kaybettikten sonra tekrar kazanmaya çalışırlar. Bu durumda da tedavi ile eski sağlığına tam anlamı ile kavuşması mümkün değildir.

Ülkemizde bugün tarımsal ürünlerin çoğu sağlık kurallarına yeterli kadar uyularak üretilmemektedir. Aşırı ve lüzumsuz zirai mücadele ilaçları kullanılmakta, ilaçların uygulandıktan sonra bekleme süresine dikkat edilmemektedir. Ayrıca, oto yolları ve endüstri alanlarında yetiştirilen sağlıklı ürünler de pazarlanmaktadır.

Tarımsal üretimdeki bu olumsuzluklar yanında zirai mücadele ilaçları satan bayilerin bazen aynı yerde gıdalarla ilaçları bir arada satabilmektedir. Yahut da çok sık rastlandığı şekliyle gıda satan dükkânlarla, ilaç satan bayiler yan yana bulunabilmektedir. Yaşam için alınan ürünler ya üretim veya pazarlaması sırasında şöyle veya böyle zirai mücadele ilaçları ile bulaşmaktadır. Tarımsal üretimde zirai mücadele ilaçları yanında, bitki gelişmesini sağlayan ticari gübreler,

a. HASTALIKLARIN TEDAVİSİNDE KULLANILAN BAZI YABANCI OTLAR

AĞRI KESİCİ	ASTIM
<p>Capsella bursa-pastoris (Çobançantası) Cyperus esculentus (Topalak) Glycyrrhiza glabra (Meyan otu) Matricaria chamomilla (Hakiki papatya) Plantago lanceolata (Dar yapraklı sinir otu) Sinapis arvensis (Yabani hardal) Solanum nigrum (Köpek üzümü) Thymus vulgaris (Adi kekik)</p>	<p>Achillea millefolium (Civanperçemi) Lactuca serriola (Dikenli yabani marul) Origanum majorana (Mercan köşkü) Plantago lanceolata (Dar yapraklı sinir otu) Tussilago farfara (Öksürük otu)</p>
BÖBREK RAHATSIZLIKLARI	BRONŞİDE KARŞI
<p>Achillea millefolium (Civanperçemi) Cichorium intybus (Karahindiba) Equisetum arvense (Tarla atkuyruğu) Fumaria officinalis (Hakiki şahtere) Glycyrrhiza glabra (Meyan otu) Matricaria chamomilla (Hakiki papatya) Oxalis corniculata (Boynuzlu ekşi tıfıl) Polygonum cognatum (Madımak) Portulaca oleracea (Semiz otu) Taraxacum officinalis (Aslan dişi) Tribulus terrestris (Demir diken)</p>	<p>Equisetum arvense (Tarla atkuyruğu) Plantago lanceolata (Dar yapraklı sinir otu) Teucrium chamaedrys (Kısa Mahmut otu) Thymus vulgaris (Adi kekik) Tussilago farfara (Öksürük otu)</p>
ÇİNSEL GÜCÜ ARTTIRICI	DERİ ENFEKSİYONLARI EGZEMA
<p>Caparis spinosa (Kebere) Cyperus esculentus (Topalak) Daucus carota (Yabani havuç) Eryngium campestre (Çoban çirası)</p>	<p>Cyperus esculentus (Topalak) Equisetum arvense (Tarla atkuyruğu) Fumaria officinalis (Hakiki şahtere) Matricaria chamomilla (Hakiki papatya)</p>

hormonlar ve diğer sentetik maddeler çok zaman aşırı ve bilinçsizce kullanılmaktadır. Bunların da insan sağlığına olan olumsuz etkileri zirai mücadele ilaçlarından çok da az değildir.

Bir eczacının ilaç satabilmek için 4 yıl öğrenim görmesi gerekir. Sonuçta, eczanesini açtığında her türlü önlemi alınmış ve paketlenmiş ilaçları doktor reçetesi doğrultusunda satar. Buna karşılık, zirai mücadele ilaçları içerisinde insan sağlığı için kullanılan ilaçlardan 40-50 misli daha zehirli ilaçlar açıkta ve çok zaman tarım ilaçları konusunda eğitilmemiş kişilerce

satılabilmektedir. Bu şekilde beslenen bir toplumdaki fertler zamanla ne kadar yeterli ve dengeli beslenirse beslensin sağlığı mutlaka bozulacaktır.

Sağlıklı insanlar ancak sağlıklı düşünüp üretime katkıda bulunabilirler. Toplumlar kendilerini oluşturan fertlerin sağlıklı olması oranında kalkınır ve gelişirler. Sağlığı bozuk insanların oluşturduğu toplumlar, ürettiğinden fazla tüketen toplumlar olup, bunların çağa uygun bir hayat standardına ulaşması mümkün değildir.

Bir nesnenin yararlı yönü araştırılmaz ise ondan faydalanmak da mümkün değildir. O zaman o nesnenin sadece zararı ile uğraşacaksınız. Bu konu vakit geçirilmeden etkili ve yetkili kişilerin dikkatlerine sunularak gerekli çalışmalara bir an önce başlanmalıdır.

Vücuda alınan gıdalar ister yiyecek, ister içecek veya baharat şeklinde alınsın bunların alınma zamanları da alınan miktar kadar önemlidir. Bir Alman atasözü ile konuyu açıklayalım; " Sabahleyin kral gibi, öğleyin normal vatandaş gibi, akşam dilenci gibi yemelidir." Beslenmede esas, sabah kahvaltısı akşam yemeği gibi güçlü olmalı, akşam yemeği de sabah kahvaltısı gibi hafif olması gerekir. Öğleyin normal yemenin bir olumsuz etkisi yoktur. Bu şekildeki bir beslenme düzeninde insan kolay kolay hastalanmadığı gibi, son zamanlarda moda olan şişmanlayıp zayıflama gibi bir sıkıntısı da olmaz. Yani, bizdeki beslenme şeklinin tam tersinin yapılması gerekir. Zira, vücut kendisini nasıl rahat ettirecekse o şekilde biçimlenir. Klasik örneği iki tanınmış politikacıdan verelim. Örneğin; sayın Demirel'i zayıflatırsanız, sayın Erdal İnönü'yü şişmanlatırsanız ikisinin de vücut dengesini bozarak hasta edersiniz.

Bu önerimizi açıklayalım; sabahleyin kalkan bir insan bütün gün hareket halinde olacağı için yediğini rahatça harcama olanağı bulacaktır. Bunun vücutta yağ olarak birikme olasılığı gün boyunca yapılacak hareket dolayısıyla mümkün olmayacaktır. Akşam yemeği hafif alındığında ise, yatarken hareketsiz olunacağından vücudun ihtiyacı olduğu kadar alındığından yine şişmanlama söz konusu olmayacaktır. Vücut kendisini nasıl rahat hissederse o şekilde bir biçimlenme oluşur. Burada özellikle bitkisel gıdalar vücuttaki zehirlerin (toksinlerin) dışarı atılmasında ve organlar arasındaki dengeyi sağlaması bakımından önemli rol oynarlar. Böylece, hem rahat bir uyku, hem de vücudun kilo alma gibi bir sorunu olmayacağından birçok rahatsızlıklar önlenecektir. Sıkıntı ve uykusuzluk çok zaman beslenme şekline bağlıdır. Bizden önermesi. İsteyen deneyebilir.

Sonuç olarak; yabancı ota yabancı kalındığı sürece ülkemizin sağlıklı tarımsal üretimini artırmak ve ekonomik gelişmişliğini arzu edilen düzeylere çıkarmak mümkün değildir. Unutulmamalıdır ki, insanlar doğadan uzaklaştıkça doğal özelliklerini kaybederler. Böylece, ilk önce sağlıklarını, sonra da doğru düşünme yeteneklerini zaman içerisinde yitirirler. Bu duruma gelmiş toplumlarda ellerindeki olanakları değerlendirme yeteneğinden her gün biraz daha uzaklaşmak zorunda kalırlar.

Sağlıklı bir tarımsal üretim ancak yabancı otlarla kültür bitkilerini dengeleyerek ve yabancı ottan yararlanma yöntemlerini artırmak suretiyle yapılabilmektedir. Yabancı otlara yabancı kalınmadan bunlardan yararlanabilmek için ne yapılması gerekir? Bunu açıklamaya çalışalım. Günümüzde Ziraat fakültelerinde bazı bölüm öğrencilerine yabancı otların tanımına ve savaşımlarına ilişkin dersler verilmektedir. Fakat, verilen dersler hiçbir zaman bu öğrenciler için de yeterli olmamakta ve konunun önemini anlatmaya yetmemektedir. Tarım Bakanlığında da yabancı otların mücadelesine ilişkin araştırma ve uygulamaların yapıldığı Enstitüler vardır.

Fakat, gerek Ziraat Fakültelerinde ve gerekse Tarım Bakanlığında yabancı otlardan yararlanmaya yönelik birimler bulunmamaktadır.

Bir nesnenin yararlı yönü araştırılmaz ise ondan faydalanmakta mümkün değildir. O zaman o nesnenin sadece zararı ile uğraşırız. Bu konu vakit geçirilmeden etkili ve yetkili kişilerin dikkatlerine sunulabilir.

gerekli çalışmalara bir an önce başlanmalıdır. Çalışmalar geciktikçe hem tarımsal üretim yetersiz olmakta, hem de toplumumuzun ihtiyacı olan sağlıklı üretim yapılamamaktadır. Diğer taraftan da her yıl yüz milyonlarca YTL (Yeni Türk Lirası) milli servet kaybolmaktadır. Unutulmamalıdır ki yabancı otu tanımadan yapılan tarım daima yetersiz kalmakta ve ekonomik olmamaktadır. Ülkemizde tarımın istenen düzeye gelmesi,

yabancı otların kullanılma alanlarını artırmakla mümkün olacaktır.

Teşekkür: Konunun hazırlanmasında eleştirilerini esirgemeyen Ingeborg Karsten ÖZER'e candan teşekkürler.

KAYNAKÇALAR

- 1- ÖZER, Z., 1997. Bir Atasözünün Düşündürdükleri, Av Günü Dergisi, Sayı: 7, 4 Renk Yayın Tanıtım Matbaacılık Tic.Ltd.Şti. ANKARA.
- 2- ÖZER, Z., 1997. Yeşil Bir Türkiye İçin Yabancı Domuzlarını Kullanalım. Av Günü Dergisi, Sayı: 14 4 Renk Yayın Tanıtım Matbaacılık Tic.Ltd.Şti. ISSN 1301-4404 ANKARA.
- 3- ÖZER, Z.,1998. Domuzlar Hakkında Yanıtlar. Av Günü Dergisi, Sayı 32, s.2-4, 4 Renk Yayın Tanıtım Matbaacılık. ANKARA.
- 4- ÖZER, Z., 1999. Yaban Domuzları Üzerine Bazı Gözlemler. Av Günü Dergisi, Sayı 32. s.2-4, 4 Renk Yayın Tanıtım Matbaacılık. ANKARA.
- 5- BAYTOP, T., 1984Türkiye'de Bitkiler ile Tedavi (Geçmişte ve Bugün). İstanbul Univ. Yayınları No: 3255, Eczacılık Fak. Yayınları No: 40, İstanbul.
- 6- BAYTOP, T., 1971. Farmakognozi. İstanbul Univ. Yay. No. 1685, Eczacılık Fak. Yay. No. 12, İstanbul.
- 7- ÖZER, Z., KADIOĞLU, İ., ÖNEN, H., VE TURSUN, N., 2003. Herboloji (Yabancı Ot Bilimi), (4. Baskı), Gaziosmanpaşa Üniv.Ziraat Fak. Yayınları No:20, Kitap Serisi No:10, TOKAT.
- 8- WILLFORT,R., Gesund Leben mit Heilkräutern. P.Welden Verlag. Porza. Rhein. (Basım tarihi verilmemiştir.),
- 9- MIHAILESCU und MIHAILESCU, G., 1982. Gegen jede Krankheit ist ein Kraut gewachsen. Albert Müller Verlag. ISBN: 3-275-00789-0. Stuttgart- Wein.
- 10-WICHTL, M., 1984. Teedrogen , Ein Handbuch für Apotheker und Ärzte, Wissenschaftliche Verlagsgesellschaft GmbH. Stuttgart.
- 11- PODLECH, D., 1989. Gu. Naturführer Heilpflanzen , Gmefe und Unzer,ISBN: 3-7742-4235-6. 2. Auflage. München.
- 12- McCLURE, S., 1996. The Herb Gardener. A Guide for All Seasons. Garden Way Publishing,

13- ANONYMOUS., 1986-1987- 1989. Ana Britanica, Kültür Kültür Ansiklopedisi Cilt: 3,6, 16, Ana Yayıncılık ve Sanat Ürünlerini Pazarlama, İstanbul.

14- SCHMİDSBERGER, P., 1980. Knaurs Buch der Heilpflanzen, Droemersch Verlagsgesellschaft. ISBN:3-426-26023-9, München/ Zürich.

15- FURLENMEIER, M., 1978. Wunderwelt der Heilpflanzen, Rheingauer Verlagsgesellschaft Eltville am Rhein.

16- BÖRNGEN, S., 1990. Pflanzen helfen heilen. VEB Verlag Volk und Gesundheit Berlin. Bestell-Nr.5343496.

17- RÜDT, U., 1973. Heil- und Giftpflanzen , Kosmos gesellschaft der Naturfreude Francksche Verlagshandlung, ISBN: 3-440-03983-8, Stuttgart.

18-DİEDRİCH, C. M. und SIMONS, A., 1996. Das Teebaumöl-Paraxisbuch. Gesundheit aus dem Herzen. Scherz Verlag, Bern, Münche, Wien.

19- KOCH, W. und HURLE, K., 1978.Grundlagen der Unkrautbekämpfung. Verlag Eugen Ulmer. Stuttgart.

20- ÖZER, Z., TURSUN, N. ve ÖNEN, H., 2004. Yabancı Otlarla Sağlıklı Yaşam, 5. Baskı, 4 Renk Yayın Tanıtım Matbaacılık, ISBN: 975-8205-08-0,Ankara.

21-ÖZER, Z., ÖNEN, H. UYGUR, N.F. KOCH, W., 1996. Farklı Kültürlerde Sorun Olan Yabancı

otlar ve Kimyasal Savaşımıları. GOÜ Zir.Fak.yayınları No: 15, Kitap Serisi: 8, TOKAT. 22-LUBENOV, Y.,1985. Yabancı Otlar Yaşam ve Ölüm Kaynağıdır. (Çevirenler:Basri Makaklı ve Mustafa Dinçer). Çağ Matbaası. İstanbul.

23-TREBEN, M., 1997.Gesundheit aus der Apotheke Gottes. ISBN: 3-85068-090-8, Ennsthaler Verlag,A-4402,Steger.

24- STAYANOV, N., 1982. Tıbbi Bitkilerimizi Değerlendirelim. (Çeviren ve Derleyen: Basri Makaklı), İstanbul.

25- GESSNER, O., 1974.Gift- und Arzneipflanzen von Mitteleuropa, 3. Auflage. (Herausgegeben und neu bearbeitet von Gerhard Orzechowski) Carl Winter Unversitaets-verlag, ISBN:3 533 02372 9, Heidelberg.

26. ANONYMOUS, 1995. Unkraut in Zuckerrüben. Hoechst Schering AgrEvo GmbH,Berlin.

27- CEYLAN, A., 1987. Tıbbi Bitkiler II (Yağ İçerenler),Ege Univ.Ziraat ak.Yay.No. 481,Izmir.

28- ULUĞ, E., KADIOĞLU, İ., ÜREMİŞ, İ., 1993. Türkiye'nin Yabancı Otları ve Bazı Özellikleri. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı, Ziraî Mücadele Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Yayın No.78. Adana.

29- DAVIS, P. H., 1975. Flora of Turkey and East Aegean Islands. Vol. 5, University of Edinburg, Eng- İstanbul.

30. WOLF, S.H., und PROKSCH, T., 1969. Heilkraeter für Gesunde und Kranker, Pingin Verlag Innsburuck/ Tirol , Umschau Verlag. Frankfurt am Main.

31- ANONYMOUS, 1992. Türkce Sözlük, Türk Dil Kurumu, Milliyet Yayını, İstanbul.

32- KOSCHTSCHJEJEW, A. K., 1990. Wildwachsenden Pflanzen in unserer Ernährung. VEB Fachbuchverlag. Bestell- Nr. 5471543,Leipzig.

Adapazarı Pancar Ekicileri Kooperatifi Müdürü
Cihangir Demirel 15.11.2008 günü meydana gelen trafik kazasında yaşamını yitirdi.

1963 yılında Batman'da doğan Demirel, 1987 yılında Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden mezun oldu. 1989 - 1997 yılları arasında Adapazarı Pancar Kooperatifinde Mağaza Şefi olarak çalıştı. 1997 - 2001 yılları arasında Burdur Pancar Kooperatifi Ziraat Müdür Yardımcısı olarak görev yaptı. 2001 - 2004 yılları arasında Malatya Pancar Kooperatifi Müdürlüğü görevinde bulunan Cihangir Demirel, 2005 yılından bu yana da Adapazarı Pancar Kooperatifi Müdürlüğü görevini sürdürmekteydi.

Genç yaşta aramızdan ayrılarak camiamızı üzüntüye boğan, evli ve bir çocuk babası Demirel'e Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve yakınlarına başsağlığı dileriz.

Akıbet

Vardım ki köyüme baksam ne kalmış
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş
Sevdiklerim kabristana taşınmış
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Toprağın ninnisi hoşuna gitmiş
Sesine aldanmış varmış uyumuş
Kabir dünyasında huzuru bulmuş
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Mezarlık herkese türbedar olmuş
Analar bacılar saçını yolmuş
Tanıdıklar ölmüş nesil değişmiş
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Kimi kış ayında sonbaharında
Kimi yaprak dökmüş ilkbaharında
Kimi bağ bozulmuş meyve çağında
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Ana gitmiş baba gitmiş dost gitmiş
Ecel gelmiş yiğitleri götürmüş
Giden kervan tekrar geri dönmemiş
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Duvarlar çatlamış sıvalar akmış
Yarık duvarlara kuş yuva yapmış
Eskimiş binalar sahipsiz kalmış
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Kapılar kilitli kilit paslanmış
Etrafında örümcekler ağ yapmış
Belli ki açacak kimse kalmamış
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Kimi bacalarda duman tütmüyor
Ateşleri sönmüş küller bekliyor
Manzara sonucu belli ediyor
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Üzerinde yaban otlar yükselmiş
Çiçekler yok olmuş diken çoğalmış
Baş taşına ne şiirler yazılmış
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Tanrı isteğine kul boyun bükmüş
Kader lokman olmuş reçete yazmış
Ölümün dermanı yine ölümmüş
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Rengini kaybetmiş saman samanlık
İşsiz sessiz kalmış damlar karanlık
Sahibi görülmez almış helallik
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Çeşmeler kurumuş akıyor sular
Başında gülüşmez gelinler kızlar
Etrafta kırılmış birçok testi var
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Ağaoğlu bu dünyada kim gülmüş
Kahkaha atanlar sonunda susmuş
Kara toprak almış hepsin götürmüş
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Herkese açılmış ölümün yolu
Geçenlerin sonu gam keder dolu
Tanıdık kalmamış bir insanoğlu
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Kimi gelin imiş, kimi yiğitmiş
Aşına yüzlerin hepside gitmiş
Vakitli-vakitsiz-yolculuk bitmiş
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Kimi çocuk iken, kimi genç iken
Yol yarı olmadan çabuk yorulmuş
Her yaşta görülen akıbet buymuş
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Ecel kancasını camlara takmış
Gören gözler, görmez toprağa akmış
Anladım ki dünya boşmuş, yalanmış
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Gurbetin acısı ağır zehirmiş
Meğer en acılı gurbet köydeymiş
O güzel insanlar göç edip gitmiş
Mezarlık şenlenmiş köy viran olmuş

Ahmet SARAÇOĞLU
(Türkşeker Emekli Fabrika Müdürü)

10 Kasım 1938

Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu, Büyük Önder M. Kemal Atatürk, ölümünün 64. yılında tüm dünyada ve ülkemizde bir kez daha anıldı. "Köylü Milletin Efendisidir." diyerek, Ülke kalkınmasında tarımın ve tarıma dayalı sanayiinin önemine dikkat çeken ve gerçek gelişmenin tarımsal gelişmeyle olabileceğini vurgulayan M. Kemal

Atatürk, bundan 70 yıl önce 10 Kasım 1938'de hayata gözlerini kapamıştı.

Pankobirlik dergisi olarak bu sayımızda o günlerde Ülke ve Dünya basınında kendisi hakkında çıkan bazı görüşlerden örnekler vererek, ulu önderimizi saygıyla ve özlemlerle bir kez daha anıyor, kendisine ve silah arkadaşlarına Allah'tan rahmet diliyoruz.

KAYBINA BÜTÜN DÜNYA ÜZÜLMÜŞTÜ:

11 Kasım 1938 tarihinde çıkan gazetelerde, Atatürk için dünyanın duyduğu üzüntüyü dile getiren yazılarda, şu cümleler yer almıştı:

İNGİLTERE;

London Times: "O'nun idaresi altında Türkiye, Avrupa'nın kıymetli bir üyesi oldu."
Daily Telegraph: "Atatürk'ün inkılapları neslimizin fevkalade olayıdır."

Daily Express: "Atatürk, Türkiye'yi hesaba katılması icap eden, kuvvetli bir memleket haline getirdi."

YUNANİSTAN;

Katemerini: "Her memleket, milleti zafer, vefa ve saadet yolunda ilerleten büyük adamlarına anıtlar dikecektir."

Elefteron Vima: "O'nun adı dünya tarihinin kahramanları arasında, silinmez bir şekilde kalacaktır. Zira şahsiyeti kendi memleketinin hudutlarını aşmıştır."

Messenger Di Athens: "Çok, pek çok devrimler görüldü. Fakat hiçbirisi Atatürk'ün cesaret ettiği ve muvaffak olduğu şeyi yapamadı."

Akropolis: "Kılıcının şecaati, Atatürk'ün tek fazileti, tek şan ve şerefi değildir. O'nun banş zamanında yaptıkları, iradesinin kuvvetini ve fikirlerinin parlaklığını daha ziyade ispat etmiştir."

RUSYA;

İzvestia: "İsmi yeni Türkiye'nin bütün milli kurtuluş hareketine bağlı olan Kemal Atatürk'ün ölümü, Türk Milleti için büyük bir kayıptır. Türkiye'nin bütün samimi dostları ile yüksek adamın ve devrimizin dikkat çekici şahsiyetinin ölümünden, derin bir surette elem duymaktayız."

ÇEKOSLOVAKYA;

Çekoslovakya: "Atatürk'ün şahsında, yeni Türkiye'ye ruh veren bir adam kaybolmuştur. Bu derece yüksek yaradılıştaki bir adama sahip olduklarından dolayı gıpta ediyoruz."

FRANSA ;

Jour Eche De Paris: "Atatürk, hür ve müstakil bir Türkiye bırakıyor."

Excelsoir: "Atatürk çok büyük bir şahsiyet, çok büyük bir komutan, politik bir dehadir."

Figaro: "Atatürk, zaferlerinden tevazuyla bahsediyor, her şeyi çok derin görüyordu."
Ordre: "Kemal Atatürk, Türk devrimlerinin dehasıydı."

ALMANYA ;

Fulkise Becbahter: "Atatürk, azimli bir hareketle milletini tahammül edilmez bir akıbetten kurtaran ve bütün dünyanın hayran kaldığı bir kalkınma yapan ilk devlet başkanı olmuştur."

İTALYA ;

Gazeta Del Pololo: "Atatürk'ün ölümü ile dünya büyük bir liderini kaybetmiştir. "

NTVMSBC

> Temel Ekonomik Göstergeler:

	ÜFE (%)	TÜFE (%)	GSMH Gelişme Hızı (+/-%)	İTHALAT (MİLYON)	İHRACAT (MİLYON)	İhracatın İthalata Karşılama Oranı (+/- %)
2002	30,8	29,7	7,8	51.553	36.059	69,9
2003	13,9	18,4	5,9	69.340	47.253	68,1
2004	13,8	9,3	9,9	97.540	63.167	64,8
2005	2,7	7,7	7,6	116.774	73.476	62,9
2006	11,6	9,7	6,9	138.581	85.526	61,7
2007	5,9	8,4	4,5	170.063	107.215	63,0
2008	13,3 ⁽¹⁾	12,0 ⁽¹⁾	1,9 ⁽²⁾	145.577 ⁽³⁾	92.488 ⁽³⁾	63,5

DPT/TÜİK (1) Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre, (2003=100 Bazlı, Haziran 2008) (2) Nisan - Haziran 2008 (Alıcı Fiyatları ile) (3) Ocak - Nisan 2008 (Kümülatif)

DOLAR Kurları (Döviz Satış)

AYLAR	2006	2007	2008
Ocak	1.3279	1.4198	1.1704
Şubat	1.3202	1.3903	1.1882
Mart	1.3287	1.4029	1.2324
Nisan	1.3309	1.3619	1.2496
Mayıs	1.4139	1.3319	1.2470
Haziran	1.5929	1.3152	1.2278
Temmuz	1.5508	1.2760	1.2100
Ağustos	1.4622	1.3083	1.1727
Eylül	1.4721	1.2613	1.2296
Ekim	1.4762	1.1966	1.4218
Kasım	1.4510	1.1848	1.5773
Aralık	1.4260	1.1730	1.5934 ^(*)

TCMB (Aylık ortalama kurlar.)
(*) 02.12.2008 itibarıyla Ort.

AVRO Kurları (Döviz Satış)

AYLAR	2005	2006	2007
Ocak	1.6056	1.8427	1.7207
Şubat	1.5775	1.8142	1.7502
Mart	1.5951	1.8567	1.9096
Nisan	1.6278	1.8324	2.0441
Mayıs	1.8022	1.8013	1.9403
Haziran	2.0165	1.7641	1.9080
Temmuz	1.9658	1.7486	1.9097
Ağustos	1.8716	1.7817	1.7611
Eylül	1.8748	1.7487	1.7693
Ekim	1.8621	1.6997	1.9036
Kasım	1.8651	1.7373	2.0158
Aralık	1.8830	1.7093	1.9773 ^(*)

TCMB (Aylık ortalama kurlar.)
(*) 22.07.2008 itibarıyla Ort.

BAZI ÜRÜNLERİN ULUSLARARASI FİYATLARI

Mallar	Birim	2006	2007 (1)	2008 (2)	Aylık Ortalamalar Ağustos 2008	Aylık Ortalamalar Eylül 2008 (2)
		Yıllık Ortalamalar				
Tarım						
Buğday ABD (Kırmızı Sert)	\$/mt	192	255	318	329	296
Mısır	\$/mt	122	163	245	235	234
Pirinç	\$/mt	2304	332	753	737	722
Sığır Eti	Cts/lb	116	118	133	136	129
Çay (Londra)	Cts/kg	230	212	310	322	322
Pamuk	Cts/lb	60	55	76	78	74
Metaller						
Bakır	\$/mt	6.731	7.132	7.672	7.634	6.975
Alüminyum	\$/mt	2.573	2.640	2.785	2.763	2.524
Enerji						
Ham Petrol (Brent)	\$/Varil	65.4	72.7	115.6	116.6	99.1

DPT / Uluslararası Para Fonu
(1) Temel Mallar İndeksi Geçicidir.
\$= U.S. dolar, Cts = 1/100 U.S. doları, bbl = Varil, gl = Galon, lb = Libre= 0.454 Kg , mt = Metrik ton (ton)

BAZI KİMYEVİ GÜBRELERİN İÇ VE DIŞ FİYATLARI (27 ARALIK 2008)

(1 ABD \$ = 1.2418 YTL)

Ürünler	Cinsi	TL / Ton	İthal	İthal	Borsa Fiyatı
		İÇ FİYATLAR (*)		DIŞ FİYATLAR \$ /Ton	
Dap Gübresi (*)	(18.46.0)	1.430	920	-	630 FOB
Üre	(46.0.0)	635	406	-	230 FOB
Amonyum Nitrat	(%33)	459	292	-	138 FOB
Amonyum Sülfat	(%21)	414	243	-	115 FOB

Pankobirlik /Üretici Kuruluşlar/İthalatçı Kuruluşlar
(*) İç Fiyatlar KDV dahil + yurt içi nakliye / Dış Fiyatlar DAP "Tunus" (yurt dışı nakliye, gümrük vergileri ve komisyonu, banka komisyonu, liman hizmetleri, torbalama, ambar kiralari, tahmil tahliye sigorta, yurt içi nakliye, KKDF ve KDV hariç.)
Diğer Gübreler Ukrayna "YUZHNYI" Gübre Borsa fiyatlarıdır.

DÜNYA ŞEKER BİLANÇOSU EKİM / EYLÜL 1000 ton, ham değer.

Şeker	2008/09	2007/08	2006/07	2005/06	2004/05
Başlangıç Stokları	78.047,3	73.761,9	64.308,0	61.255,7	67.153,9
Üretim	161.247,5	167.849,5	167.427,0	151.378,9	141.150,9
İthalatlar	52.096,1	49.963,2	51.513,2	54.095,3	50.989,2
Tüketimler	161.719,8	158.783,2	152.962,3	146.099,8	143.971,0
İhracatlar	53.774,2	54.744,1	56.523,9	56.322,2	54.067,5
Yılsonu Stokları	75.896,9	78.047,3	73.761,9	64.308,0	61.255,7
Stok - Tüketim (%)	46.93	49.15	48.22	44.02	42.55

Kaynak: F.O Licht, 11.09.2007

LONDRA BORSASI Yıllık Ortalama Şeker Fiyatları (FOB Avrupa Limanları US \$ / Ton)

YILLAR	LONDRA
1998	255,33
1999	200,48
2000	221,73
2001	248,92
2002	228,20
2003	213,75
2004	212,37
2005	275,61
2006	358,50
2007	320,00
2008	322,00

(*) 01 Aralık 2008 London No :5

basında pankobirlik

Konuk: Üreticinin güvence kaynağı PANKOBİRLİK Şeker fabrikalarının özelleştirilmesi Türk tarımının sonunu olur

PANKOBİRLİK Genel Başkanı Recep Konuk, şeker fabrikalarının özelleştirilmesi konusunda hükümete önemli uyarılarda bulunarak, "Yapılacak özelleştirmelerde geçmişte yapılan yanlışlar tekrar edilmemeli, içinde üretici ve çalışan olmadığı bir özelleştirme şeker fabrikalarının ve dolayısıyla Türk tarımının sonu olur. Bu konuda hükümete önemli görevler düşmektedir." dedi.

PANKOBİRLİK 36.Olağan Mali Genel Kurulu Pancar Kooperatifleri temsilcilerinin katılımıyla Ankara'da gerçekleştirildi. Genel Kurulda konuşan **PANKOBİRLİK** Genel Başkanı Recep Konuk görev aldığı günden bu yana yaşanan gelişmelerle özetlerken PANKO'nun yakaladığı başarıları verilen teminatın tarım ve üreticiler olduğunun altını çizerek üretticilerin de bugün itibarıyla teminat ve güvence olarak PANKO'yu gördüğünü kaydetti. Başarılı çalışmaların sakinamayacağını,

Dünya "yı yöne-tenlerin her türlü gelişmeyi yakından takip ettiğini kaydeden Konuk 'Geçtiğimiz günlerde ABD'den davet aldık. Clinton Küresel Girişimi Kongresine katıldık. Burada Panko'nun ve iş-tiraklerinin yapı-ğı çalışmalardan övgü ile bahse-dilmesi ülkemiz adına bizleri gurur-landırdı.

Dünya'nın geleceğinde **ANKOBİRLİK**'in de olması geleceğe daha güvenle bakmamız açısından en önemli gelişmedir 'dedi. Ülke gün-demine tekrar gelen Şeker Fabrika-larının özelleştirilmesine de değinen Başkan Konuk bu konuda Başta Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Erdoğan ol-

mak üzere gerekli bakanlıklara da bilgi verildiğini hatırlatarak 'Yapılacak özelleştirmelerde geçmişte yapı-lan yanlışlar tekrar edilmemeli, genel dersler çıkarılmalıdır. İçinde üretici ve çalışan olmadığı bir özelleştirme şeker fabrikalarının ve dolayısıyla Türk tarımının sonu olur. Bu konuda hükümete önemli gö-revler düşmektedir 'dedi. Genel Ku-rulda tüm kararların oy birliği ile alınması da dikkat çekti.

KONYA ŞEKER'DEN DEV YEM FABRİKASI

Konya'nın Çumra ilçesinde kurulu Çumra Şeker Fabrikası bünyesinde 40 milyon dolarlık yatırım ile dev yem tesisinin inşaatı başlatıldı. Fabrika Başkanı Recep Konuk, "Bu yıl yapımına başlanacak olan yem tesisi, Türkiye'nin en büyük yem tesisi olacaktır. Tesis, yıl sonuna kadar tamamlanarak bölgedeki hayvancılığa önemli katkı sağlayacaktır."

Recep Konuk, Amerika'da liderlerle buluştu

'CLINTON Küresel Girişimi' Kongresi'ne Türkiye'den Pankobirlik Genel Başkanı Recep Konuk davet edildi. ABD eski Devlet Başkanı Bill Clinton'un oluşturduğu ve CGI 2008 adıyla bilinen "Clinton Küresel Girişimi" kongresine Türkiye'den özel davetli olarak katılan Pankobirlik Genel Başkanı Recep Konuk, kongre öncesi düzenlenen resepsiyonda dünya liderleriyle bir araya geldi. Amerika'da New York Modern Sanatlar Müzesi'nde düzenlenen kongre ve resepsiyona başta ABD Başkanı J.Bush olmak üzere ABD Devlet Başkanı adaylarından Mc. Obama, Mc.Cain, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Ali Gor, Simon Perez, Microsoft'un kurucusu Bill Gates, Afganistan Devlet Başkanı Hamid Kar-

zai, Kalifornia Valisi Arnold Swarznager, Muhammed Ali Clay ve BM Genel Kurulu'na katılan pek çok ülkenin devlet veya hükümet başkanları katıldı. Kongreye katılan devlet veya hükümet başkanlarıyla görüşme fırsatı bulan Pankobirlik Genel Başkanı Recep Konuk, İkili görüşmelerin Türkiye adına çok verimli geçtiğini belirtti. Kongresinde iklim değişikliği, gıda güvenliği, masaya yatırılan konularla ilgili görüşmelerde Türkiye'nin en az hasarla atlatılabilen yolları ve çözümleri arandı. "Clinton Küresel Girişimi" kongresinde Türkiye ve Türkiye tanımı adına düşüncelerini aktaran Pankobirlik Genel Başkanı Recep Konuk, enerji tanrılarından iklim değişikliğine gıda güvenliğinden sağlık alanına kadar her konuda fikrini söyledi ve Türkiye olarak dünyadan ayrı düşüncemadiklerini vurguladı. Bu arada eski dünya ağır siklet boks şampiyonlarından olan Muhammed Ali ile Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Pankobirlik Genel Başkanı Recep Konuk özel olarak ilgilendiler ve bir süre sohbet ettiler.

Çumra'ya Türkiye'nin en büyük yem fabrikası

KONYA'nın Çumra ilçesinde kurulu Çumra Şeker Fabrikası bünyesinde 40 milyon dolarlık yatırımla yapılacak yem tesisinin Türkiye'nin en büyük yem fabrikası olacağı bildirildi. Konya Şeker Fabrikası Yönetim Kurulu Başkanı Recep Konuk, AA muhabirine yaptığı açıklamada, 2004 yılının Eylül ayında açılan Çumra Şeker Fabrikasının günlük 14 bin ton pancar işleme kapasitesiyle Türkiye'nin en büyük üretim kapasitesine sahip fabrikası olduğunu söyledi. Pancar şekeri üretiminde son teknolojinin kullanıldığı fabrikanın pancar üreticisinin kendi öz kaynaklarıyla kurulduğunu ifade eden Konuk, tesisin yılda 365 bin ton yem üretilmesiyle bölge hayvancılığına destek sağlayacağını belirtti.

basında pankobirlik

Şekerin tadı kaçtı ihaleye talep yok

ÖZELLEŞTİRME İdaresi Başkanlığı (ÖİB), Türkiye Şeker Fabrikaları'na (Türk Şeker) ait Kars, Erciş, Ağrı, Muş ve Erzurum Şeker Fabrikaları'nın bir bütün halinde satış yöntemiyle özelleştirilmesi amacıyla açılan ihaleye teklif alınmadığını açıkladı. Teklif alınmaması nedeniyle İhale Komisyonu tarafından ihalenin iptal edildiği belirtildi. Fabrikalar için 25 Eylül'de ihale açılmış ve son teklif tarihi 27 Kasım olarak belirlenmişti. REUTERS

'Şeker' gibi fabrikalara talip çıkmadı

Özelleştirme İdaresi'nin satışa çıkardığı 25 şeker fabrikasından ilk 5'ine talip çıkmadı, ihale iptal edildi

Küresel kriz özelleştirmeyi de vurdu. Özelleştirme İdaresi'nin kademesi olarak satışa çıkardığı 25 şeker fabrikasından ilk 5'i için yapılan ihaleye teklif gelmedi. ÖİB ihaleleri iptal etti. Türk Şeker A.Ş bünyesindeki Kars, Erciş, Muş, Erzurum ve Ağrı'daki fabrikalar İdare'nin elinde kaldı. Özelleştirme İdaresi Başkanı Metin Kilci, krizle

birlikte finansmanda ciddi bir daralma yaşadığını belirterek, "Krizin etkisinin yatırımlarda, özelleştirme üzerinde görüleceği açık. Güçlü özelleştirme talebi olacağını söylemek mümkün değil. Daha dikkatli olmak durumundayız. Yol şartlarını iyi analiz etmek lazım. Frene basmak değil de hava şartlarına göre hızı düşürmek gerekiyor" dedi.

Kilci, özelleştirme edeceklerini kaydeden hiçbir şey yapmadık. Bazı konuşmaların beklentilerden farklı olduğunu belirtiyoruz" dedi. Hazal A.Ş.

basında pankobirlik

Gırtının Sesi
Serhat AKKAN

Özelleştirme için yanlış zaman

Bu ay içinde Kars, Erçiş, Ağrı, Muş ve Erzurum Şeker Fabrikaları için teklifler alınacak. Şeker fabrikalarının, küresel mali krizin de etkisiyle, değerinin çok altında bir fiyata satılmasından endişe ediyor

YAKLAŞIK 30 bin işçiyi istihdam eden şeker fabrikalarının özelleştirilmesine kriz gölgesi düştü. Kasım ayı içerisinde Kars, Erçiş, Ağrı, Muş ve Erzurum Şeker Fabrikaları için teklifler alınacak olması, tartışmalar da beraberinde getirdi. Küresel kriz nedeniyle finans temini ve borçlanmalarında zor bir dönemden geçiren yatırımcıların özelleştirmeler, zaman zaman eleştirilerle karşılaşmaya hedef oldu. Özelleştirme takvimi netleşen şeker fabrikalarının, küresel mali krizin de etkisiyle, değerinin çok altında bir fiyata satılma olasılığı endişeye neden oluyor.

Gerisi sayım başladı
5 yıldır Özelleştirme Yüksek Kurulunun gündeminde olmasına rağmen bir türlü özelleştirilemeyen şeker fabrikalarının, piyasalar hareketli iken değil de kriz döneminde özelleştirilmesi tartışmalarını odak noktasını oluşturuyor. Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'ye ait şeker fabrikalarının özelleştirilmesi için geri sayım başlandı. Ağustos ayında yeniden özelleştirme programına

dahil edilen şeker fabrikalarının 24 ay içerisinde özelleştirilmesi planlanıyor. İlk etapta doğuda yer alan Kars, Erçiş, Ağrı, Muş ve Erzurum Şeker Fabrikaları satışa çıkarılacak. Türkiye'de halen 30 adet şeker fabrikası bulunuyor. Bunlardan üçü daha önce özelleştirilmiş, kalan 27 fabrikasının tümü ise Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin kontrolünde.

kalite düşüyor
önceki dönemden

eden çok
karşı karşıya
ilmesiyse, panc
40'ların, sektörde
üzerinde kayıp yaşa

Şeker için de marker geliyor

ŞEKER Kurumu, yurtiçinde firmaların kayıtdışı şeker satışını önlemek için, akaryakıt sektöründeki gibi "marker" uygulaması başlatmaya hazırlanıyor. Şeker Kurumu Başkanı Azmi Aksu, TÜBİTAK'ın şekerde uygulanacak markeri belirleme konusunda son aşamaya geldiğini açıkladı. Aksu, uygulamaya ilk aşamada nişasta bazlı şekerden (NŞB) başlayacaklarını kaydetti. Marker, Şeker Kurumu tarafından firmalara dağıtılacak. Marker, firma tarafından üretim aşamasında NŞB'ye katılacak. Daha sonra yapılacak piyasa denetimlerinde, markerin belirlenen oranda marker tespit edilmesi halinde, söz konusu ürünün pazarlama kotası dışında, kayıtdışı satıldığı ortaya çıkacak. Kayıtdışı ve kaçak şeker satışlarının önlenmesi, şeker fabrikalarının özelleştirilmesi açısından da önem taşıyor.

SU HAYATTIR!

Yaşam kaynağımız olan suyun değerini bilelim ve onu koruyalım.

UNUTMAYALIM!

Bir damla su, kurak topraklara
hayat verir.

“Eğer milletimizin
büyük çoğunluğu
çiftçi olmasaydı,
biz bu gün
dünya üzerinde
olmayacaktık.”

K. Atatürk

